

ESEKIELI

Sanam me Esekieli u Gusunon gari yini gerua u wawa Babilonia u yoru dima ka win mero bisibu Yuda gabu. U wawa yoo te soa, Babilonigibu ba sere Yerusalemu kasa.

Gbiikaa, u Yudaba sooma ma Gusunon u koo bu siri kpa u de yiberaba bu Yerusalemu wari bu kamia. Yiruse, Gusunon u koo ma bwese tukunu siri yen sa nu win tambu dam dare. Itase, u Yudaba nukuru yemiasiam, domi Gusunon u non mwæeru kua ma u koo de bu wurama Yerusalemu kpa ben sia yu wera. Nnese, u wa win kasiru soa nge me Yinni Gusunon saa yeru ta koo kpa wurama.

Tire ten kpunaa

1. Esekielin sokuru, wiru 1n di sere wiru 3.
2. Gari yi u gerua Yudaban sa yiberaba bu sere Yerusalemu wari, wiru 4n di sere wiru 24.
3. Gari yi u gerua bwese tukunun sa, wiru 25n di sere wiru 32.
4. Ba koo Yerusalemu seeya, wiru 33n di sere wiru 39.
5. Saa yee kpaaru kasiru soa, wiru 40n di sere wiru 48.

Yinni Gusunon u tii Esekieli soasi

¹⁻³ Woa tenasen suru nnesen soa noobuse soara Esekieli, yaku kowo Busin bii u waa daa te ba ma Kebarin goora ka Yuu be ba yoru mwæerima sannu. Miya u wa walla kenjara ma Gusunon u dera u kasiru wa. U ka non gari kua ma win dam non nenua. N deema sina boko Yoyakimun woa noobusewa mi, ye u ka waa yoru soa Babilonia.

⁴Wee ye u wa kãsi te sɔɔ. U woo bɔkɔ wa ga seema saa sɔɔ yɛsan nɔm geu gian di ga guru wiru sɔɔwa ka guru maakinu. Ma yam bururam mu guru wii te sikerenɛ. Ma ten suunu sɔɔ n ballimɔ nge sii gan te ba wɔriasia. ⁵Guru wii te sɔɔ, hunde koniba nne ba wãa mi be ba ka tɔmbu weenɛ. ⁶Ben baawure wuswaa nne ka kasenu nnewa u mɔ. ⁷Ben kɔri yi dende. Ma ben naasu su ka naa buun naa kaburosu weenɛ, ma su ballimɔ nge sii gan te ba wɔriasia. ⁸Kasa yen baayeren temɔ, tɔnun nɔmuwa ga wãa mi. Nɔma yen baayere ya demiewa mi wuswaa ka kasa ye, ya mɛɛra. ⁹Kasa ye kpuro ya nɔsu girarinewa. Hunde koni be, bɔ n sɛimɔ, ba ku ra sɛire. Mi ba dɔɔ, miya ba ra n mɛɛra. ¹⁰Hunde koni ben baawure u wuswaa mɔwa nne. Tia ya sãa tɔnun wuswaa. Yen nɔm geu gia, gbee sunɔn wuswaa. Yen nɔm dwaru gia keten wuswaa. Yen biru gia maa gunɔ bakerun wuswaa. ¹¹Ben baawuren kasa yiru ya demiarewa wɔllɔ ma ya girarine mi gia. Ma yiru ye ya maa tie ya ben wasi wukiri. ¹²Mi wuswaa yen baayere ya wãa, mi giawa ya mɛɛra. Yen sãna mi ba kɛ bu da kpuro, ba ra dewa ba kun sɛire. ¹³Hunde koni ben baa sɔɔ, dɔɔ gɛɛya yi wãa mi, yi fiamɔ nge wɛi bɔnnu. Dɔɔ win yam bururam mu kpã. Min diya dɔɔ buri yi yarimɔ nge guru maakinu. ¹⁴Hunde koni be, ba ra n sãuwa nge guru maakinu, ba n dɔɔ, ba n wee.

¹⁵Ye u bu mɛɛra mɛsum, yera u uruu wa ya tem girari ben baawuren bɔkuɔ. ¹⁶Uruu be, ba ballimɔwa nge kpee gobiginu. Ma ba weenɛ. Ma n sãare uruu baayere ya wãa uruu gaa sɔɔ. ¹⁷Ba koo kpɛ bu da bera nne kpuro sɔɔ ba kun tii sɛiye. ¹⁸Ben gunum mu nanum mɔ. Ma ben nɔsu sɔɔ n

sāare gāanu mani mani ni nu ballimō. ¹⁹ Hunde koni be, bà n sanum seewa, uruu be, ba ra n wāawa ben bōkuō. Bà n maa yōwa, ka be sanna. ²⁰ Hunde koni be, ba ra dewa mi ba kī, adama ka uruu be sanna. Domi beya ba uruu be gawe. ²¹ Yen sōna bà n sīimō, uruu be, ba ra n maa sīimō. Bà n yōra kpa uruu be, bu yōra. Bà n maa seewa, kpa uruu be, bu maa se. Domi hunde koni ben hunde ya wāawa uruu be sōō.

²² Ma gāanu terie hunde koni ben wōllō nu ballimō nge kpee gobiginu. ²³ Ma ba ben kasa yiru yiru demie ya girarine gāa nin temō. Ma yiru yiru ye ya bu tie ya ben wasi wukiri. ²⁴ Sanam me ba sīimō, yera na ben kasan wōkinu nōmō nge nim wōkun wōkinu, ñ kun me nge Gusunō Dam kpurogiin nōō, ñ kun me nge tabu kowo wuurun wōkinu. Adama ye ba yōra, ba ben kasa ye kuruawa. ²⁵ Ma na maa wōkinu nōmō gāa nin wōllun di. ²⁶ Ma na gāanu wa mi, nu ka sina kitaru weene, nu ballimō nge kpee gobiginu. Ma na maa gāanu wa nu sō sina kita ten wōllō nu ka tōnu weene. ²⁷ Ma n sāare tōnu wi, u ballimō nge sii gan te ba wōriasia dōōn suunu sōō. Ma yam bururam ka nùn sikerene. ²⁸ Yam bururam me, mu ka guru waa weene ye ya ballimō sanam me gura nēmō. Yeniba kpuro ya sāawa Yinni Gusunōn yiikon girima.

Gusunō u Esekieli gōra

Isireliban mi

Ye u ye kpuro wa me, yera u yiira u wuswaa tem girari. Ma u nua goo u ka nùn gari kua.

2

¹ U nεε, tɔnɔn bii, a seewo a yɔra, kpa n nun gari sɔ̄.

² Sanam mε u ka nùn gari yi m̀, yera Yinni Gusunɔn Hunde u nùn yɔwa ma u nùn yɔrasia. Ma u yɛro swaa daki wi u ka nùn gari m̀ mi. ³ U nεε, tɔnɔn bii, na nun gɔriɔ Isireliban mi, be ba man seesimɔ. Wee be, ka ben baababa ba man tora sere ka gisɔ. ⁴ Tɔn be, ba swaa tau, ba maa gɔru bɔɔbu. Ben miya na nun gɔriɔ kpa a bu sɔ̄ a nεε, ameniwa nε, Yinni Gusunɔ na gerua. ⁵ Na nεε, wee ba s̄a mɛm nɔɔ sariba. Ba nun swaa daki? Ba ñ nun swaa daki? Ka mε, ba koo gia ma Gusunɔn sɔmɔ u w̄a ben suunu sɔ̄.

⁶ Wunε Esekieli, a ku bu nasia, a ku maa ben garin berum ko, baa mε n ko n s̄are a w̄a s̄aki ka niin suunu sɔ̄. Domi ba s̄awa mɛm nɔɔ sariba. ⁷ Ba nun swaa daki? Ba ñ nun swaa daki? A gesi bu s̄ɔwɔ ye na gerua, baa mε ba s̄a mɛm nɔɔ sariba.

⁸ Adama wunε, tɔnɔn bii, a nɔwɔ ye kon nun sɔ̄. A ku ko mɛm nɔɔ sari nge bwese te. A wunen nɔɔ wukio kpa a tem ye kon nun w̄ɛ.

⁹ Saa yera Esekieli u nɔmu gagu wa ga demie win mi gia, ga tireru neni te ba kurua. ¹⁰ Nɔmu ge, ga tire te kusia win wuswaaɔ. Ba tu yoruawa bera yiru kpuro. Gari yi yi yorua tire te sɔ̄, yiya weeweenu ka wuri ka nuku sankiranun gari.

3

¹ U maa nεε, tɔnɔn bii, a tire teni temwɔ kpa a da a ka Isireliba gari ko.

² Ye u nɔɔ wukia, yera Gusunɔ u tire te kp̄ε mi, u dera u tu tema. ³ Ma u nεε, tɔnɔn bii, a wunen

nukuru yibio kpa a wunen wasi diisia ka tire te na nun wẽ mi.

Ye u tire te tema, ma ta nùn dore nge tim.

⁴ Yera u maa nɛɛ, Esekieli, a seewo a da Isireliban mi kpa a bu nen gari sã. ⁵⁻⁶ N ñ mɔ na nun gɔriɔ bwese tuku dabinun mi, nìn barum mu nɔɔbu sɛ, a ñ maa kpɛ a ben gari tubu. Adama Isireliban miya na nun gɔriɔ. Nà ñ daa nun gɔra bwese tuku nin mi, nu koo nun swaa daki, ⁷ adama wee, Isireliba ba ñ nun swaa dakimɔ. Domi ba ñ kī bu nen gere nɔ yèn sã be kpuro ba swaa tau ma ben gõru ga bɔɔbu. ⁸ Yen sã, kon maa wunen tii bɔbiasia kpa a swaa taaya nge be, ⁹ a n gõru bɔ nge kperu. A ku berum ko ben swaa taa bin sã. Domi ba sãawa bwese te ta ku ra mem nɔ.

¹⁰ Ma u maa kpam nɛɛ, Esekieli, a swaa dakio a nɔ kpa a gari yi kon nun sã nenɛ wunen gõruɔ. ¹¹ Yen biru, kpa a da a wunen mero bisibu deema mi ba yoru dimɔ. Ba nun swaa daki? Ba ñ nun swaa daki? A gesi bu sɔɔwɔ ma nɛna na ka bu gari mɔ.

¹² Yera Gusunɔn Hunde u Esekieli sua ma u nɔɔgiru nua win biruɔ ta gerumɔ ka dam ta mɔ, bu Yinni Gusunɔ siaro mi u wãa u win yiiko baka sɔɔsimɔ.

¹³ Ma u hunde koni ben kasan wɔkinu nɔɔmɔ ya soonamɔ ka sere maa ben uruuban wɔkinu. Wɔki ni, nu kpɛa n banda. ¹⁴ Gusunɔn Hunde wi u nùn sua mi, u ka nùn doona, ma win dam nùn nɛnua. Ma Esekielin mɔru seewa u burisina. ¹⁵ U tura Teli Abibuɔ, Kebarin daarun bɔkuɔ mi yoo be, ba wãa. Ma u sina ka biti baka ben suunu sɔɔ sɔɔ nɔɔba yiru.

Esekieli koo Isireliba kirɔ ko

¹⁶ Sɔɔ nɔɔba yiru yen biru, Yinni Gusunɔ u Esekieli sɔɔwa u nɛɛ, ¹⁷ wunɛ tɔnun bii, kon de a Isireliba nɔni doke. Kaa n da nen gari swaa daki

kpa a ka bu kirɔ ko. ¹⁸ Ne, Yinni Gusunɔ, nà n tɛ nɛɛ, tɔn kɔso goo u koo gbi, ma a n nùn kirɔ kue u win daa kɔsa ye deri u ka win wāaru wɔra, tɔn kɔso wi, u koo gbiwa win daa yen sɔ. Wuna kon maa win yem bikia. ¹⁹ Adama à n nùn kirɔ kua, ma u n win daa kɔsa ye deri, u koo gbiwa win daa kɔsa yen sɔ kpa wunɛ a wunɛn wāaru wɔra. ²⁰ Gemgii ù n gem deri u kɔsa kua ma a n nùn kirɔ kue, ma na nùn yina beria, u koo gbiwa kɔsa yen sɔ. Na n win yellun daa gea garisimɔ, adama wuna kon win yem bikia. ²¹ À n maa nùn kirɔ kua u ku ka durum ko, ma u n durum ye kue, u n gbimɔ. Wunɛn tii a maa wunɛn wāaru wɔrawa mi, domi a nùn kirɔ kua.

Esekieli

kun maa kpɛ u gari ko

²² Yinni Gusunɔn dam mu Esekieli yɔɔwa ma u nùn sɔɔwa u nɛɛ, a seewo a da wɔwaaɔ. Miya kon nun gari sɔ.

²³ Ma u seewa u da wɔwa mi. Ma u Gusunɔn yiikon girima wa nge sanam mɛ u raa wāa Kebarin daarun bɔku mi. Ma u yiira ka dam u siriru tem girari. ²⁴ Yera Gusunɔn Hunde u maa nùn yɔɔwa. Ma u nùn seeya u yɔrasia. Saa ye sɔɔra Yinni Gusunɔ u nɛɛ, a doo a tii kenusi wunɛn dirɔ. ²⁵ Mɛya ba koo nun bɔke kpa a kpana a yari tɔwɔ, tɔmbu bu nun wa. ²⁶ Kon de wunɛn yara yu wunɛn daro mani kpa a kpana a gari ko. Mɛya a n kaa kpɪ a maa bu gerusi be, be ba ku ra mem nɔ mi. ²⁷ Adama nà n ka nun gari kua, kon wunɛn nɔɔ wukia. Saa ye sɔɔra kaa tɔn be sɔ a nɛɛ, amɛniwa nɛ, Yinni Gusunɔ na gerua. Adama ben gaba ba koo nun swaa daki,

gaba kun maa nun swaa dakimə. Domi ba sāawa bwese te ta ku ra mēm nə.

Gusunən səmə u nεε,

ba koo Yerusalemu tarusi

4

¹ Yinni Gusunə u nεε, wunε Esekieli tənun bii, a biriki suo kpa a ye doke wunεn wuswaaə a Yerusalemun weenasia ko ka yora biriki yen wəllə.

² A ye koowo nge wuu ge ba tarusi, a kuku yenu doke kpa a gungunu bani a sansani gira kpa a tabu sinambu yi yi a ka sikerena. ³ A sii si su yasu suo kpa a su doke wunε ka ganan baa səə, kpa a su wuswaa kisi. Ba koo gu tarusi, wunεn tii kaa n gu yōre, kpa ye kpuro ya n sāa yīreru Isireliban sā.

⁴ Yen biru kpa a kpuna ka wunεn yēsi nəm dwarugia kpa a n Isireliban toranu səəwa sere tōə te kaa se. ⁵ Tōə nin geeru ta kon sāawa wōə sin geeru, sī səə Isireliba ba man torari. Nu sāawa sōə gooba wunəbu ka wεnε ka wəkuru (390). Tōə ni kpuro səəra kaa n ben tora ni səəwa. ⁶ Yen biru kpa a gəsia a ka wunεn yēsi nəm geugia kpuna sōə weeru kpa a wahala ko Yudaban toranun sō. Sōə teeru ta ko n sāawa wōə tia. ⁷ Kpa a wunεn wuswaa kisi Yerusalemu gia ye ba tarusi, kpa a ye gāseru kpare kpa a yen gari gere. ⁸ Mεya nε, Yinni Gusunə kon ka nun wēε bəke kpa a ku ra sīra. Mεya kaa n kpī ka yēsi tia ye, sere tōə te na nun bura mi, tu ka yibu. ⁹ Kpa a alikama ka swii ka gbεε ka dāsi ka dobi sua a ye menna gbēε teeru sōə a burina a ka pēε ko. Yera kaa n da di sere sōə gooba wunəbu ka wεnε ka wəku te, tu ka yibu, kpa a n kpī ka yēsi tia ye. ¹⁰ Pēε

kure piibuwa kaa n da di nge garamu goobun (200) saka sɔɔ teeru. Nge meya kaa n dimɔ mi sere tɔɔ te, tu ka yibu. ¹¹ Meya nim me kaa maa nɔ mu ko n saka mɔwa, ditiri tian sakawa kaa n da nɔ sɔɔ teeru. ¹² Tɔmbun bii gbebusa kaa ka pɛɛ wɔ. Kaa n da ye wɔwa ben nɔni biru. ¹³ Nge meya Isireliba ba ko n da ben dɛanu di ka disi tɔn tukobun suunu sɔɔ mi kon bu yarinasia.

¹⁴ Esekieli u Yinni Gusunɔ wisa u nɛɛ, na tii nɛnuɔ disi kpuron di. Na n̄ yaa goru garu diire saa nɛn piiburun di. Na n̄ maa yaa disigia gaa tende. ¹⁵ Yinni Gusunɔ u wisa u nɛɛ, a naa bisu suo a ka wunɛn doo ko kpa a tɔmbun bisu deri.

¹⁶ Kon dɛanu fiiko ye ya tie Yerusalemɔ kpeesia kpa bu bu dɛanu ka nim saka kua kpa bu di bu nɔ ka nuku sankiranu ka wururabu. ¹⁷ Nge meya ba koo dɛanu ka nim bia kpa ba n nuki sankire be kpuro. Ba koo woorawa ben toranun sɔ.

Gusunɔ u koo Isireli sɛɛyasia

5

¹ Yinni Gusunɔ u nɛɛ, wunɛ tɔnun bii, a kɔɔ suo ge ga nɔɔ do kpa a ka wunɛn seri ka wunɛn toburu kɔni. Yen biru kpa a kilo sua a seri yi yire kpa a yi bɔnu ko suba ita. ² Kpa a sube teeru sua a dɔɔ doke Yerusalemun suunu sɔɔ sanam me yen tarusibun tɔra yiba. Yen biru kpa a maa sube teeru sua a n ka tu kɔɔ ge soomɔ a ka wuu ge sikerena. Yeniban biru kpa a maa suberu itase sua a pusi yam kpuro, yen biruwa kon bu takobi suesi. ³ Kpa a seri yin fiiko kure wunɛn yaberun swaa buaɔ. ⁴ Kpa yi sɔɔ, a gɛɛ sua a dɔɔ doke kpa dɔɔ wi, u Isireliba kpuro seesi.

⁵ Yinni Gusunɔ u nɛɛ, yĩre ni, Yerusalemuwa nu ka yã. Wee na ye kua handunian suunu. Tɔn tukobun tem mu ye sikerenɛ. ⁶ Ma yen tɔmbu ba man seesi n kere bwese tuku ni nu ka bu sikerenɛ. Domi ba nɛn woodaba yina. Ba ñ nɛn gere swĩi. ⁷ Yen sɔna nɛ, Yinni Gusunɔ na nɛɛ, wee ba man seesi n kere bwese tuku ni nu ka bu sikerenɛ, ma ba ñ nɛn woodaba mɛm nɔɔwɛ. Ba ñ maa nɛn gere swĩi ye na bu sɔɔwa. Ben daa kɔsa ya mam bwese ni nu ka bu sikerenɛgia kere. ⁸ Yen sɔ, nɛn tii kon bu seesi. Kon bu siriwa handuniagibun wuswaaɔ. ⁹ Kpa n bu sɛɛyasia bi na ñ daa bu koore ben bũu sãanun sɔ. Mɛya na ñ maa bin bweseru mɔ kɔam. ¹⁰ Yen sɔna tundoba koo ben bibu tem, kpa bibu bu maa ben tundobu tem. Kon bu siriwa n go, kpa n be ba tie yarinasia handunian goonu nne sɔɔ.

¹¹ Wee ba nɛn sãa yeru disi doke ka ben bũnu kpuro. Yen sɔ, sere ka nɛn wãaru nɛn tii kon bu biru kisi, na ñ maa bu mɛɛrimɔ ka wɔnwɔndu. ¹² Bã n bu bɔnu kua subenu ita, sube teeru ta koo gbiwa Yerusalemun nukurɔ, bararu ka gɔɔrun sɔ, kpa suberu yiruseru tu maa gbi tabu sɔɔ Yerusalemun biruɔ. Kpa n maa sube te ta tie mini yarinasia handunian goonu nne kpuro sɔɔ. Kon bu takobi suesiwa. ¹³ Nɛ, Yinni Gusunɔ kon bu nɛn mɔru seesiwa mam mam sere nɛn bwɛra yu ka kpuna. Nã n bu mɔru kɔsie, saa yera ba koo gia ma na ñ kĩ ba n sãa mɛm nɔɔ sariba. ¹⁴ Ben tem mu koo ko bansu, kpa mu bɛɛɛ bia bwese ni nu bu sikerenɛn wuswaaɔ. ¹⁵ Kon bu siriwa ka nɛn mɔru baka n bu sɛɛyasia ka dam. Kpa bwese ni nu ka bu sikerenɛ mi, nu bu yɛɛ. Adama yeni ya ko n sãawa nge kirɔ ye ya koo de ben tii bu bɛrum duura. Nɛ Yinni

Gusunɔwa na yeni gerua.

¹⁶ Kon de bu gbisuku gɔɔrun sɔ. Gɔɔ te, ta koo bu nɔni sɔwa nge be ba sɛenu twee. Kon ben dīa ni nu tie kpeerasia kpa bu gbisuku gɔɔrun sɔ. ¹⁷ Kon bu gɔɔru ka gbeeku yεε sure kpa yi ben bibu go. Bararu ka tɔn goberu ka tabu, ye kpurowa ya koo bu kpeerasia. Nε Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

Be ba būnu sāamɔ

6

¹ Yinni Gusunɔ u nεε, ² wunε tɔnun bii, a wunεn wuswaa seeyo Isireliban guunun bera gia, kpa a nεn gari gere be ba wāa min sɔ. ³ A nεε, nε, Yinni Gusunɔ kon be ba wāa Isireliban guunɔ ka gungunɔ ka nin wɔwi sɔɔ wɔrima ka takobi, kpa n ben gunguu nɔn mi ba ra būu yākuru ko kɔsuku. ⁴ Kon ben būu yāku yenu kɔsuku ka mi ba ra nu turare dɔɔ dokeye, kpa ben gonu nu n wɔruka ben būnun nuurɔ. ⁵ Kon Isireliban gonu kpī ben bwāarokunun wuswaaɔ. Kpa n ben kukunu yaruku ben būu yāku yenɔ. ⁶ Wuu sɔn mi ba wāa kpuro, su koo kowa bansu. Kpa n ben yāku yenu kɔsuku ni ba kua gungunu wɔllɔ. Kon ben bwāaroku ni gura n kɔsuku, kpa nu kun maa wāa mi. Meya kon bwāaroku ni ba ra ka sɔɔ sã suriri. Ye ba gesi seka ka nɔma ya koo kam kowa mam mam. ⁷ Ben suunu sɔɔ gaba koo wɔruku bu gbisuku. Saa ye sɔɔ, ba koo gia ma nɛna na sã Yinni Gusunɔ. ⁸ Adama kon de bu kisira tabun di, kpa ba n yarine tem tukumɔ. ⁹ Saa ye sɔɔ, be, be ba kisira ba koo man yaaya mi ba yoru dimɔ. Domi kon ben gɔru ge wīa ge ga ñ ka nε turo yɔ. Kon ben sakara nɔni wīa yi ba ka būnu mεεra. Ben tii ba koo tii tusi, kɔsa

kpuro ye ba kuan sɔ. ¹⁰ Saa ye sɔra ba koo gia ma nɛna Yinni Gusunɔ. N n̄ kam sɔ na ka bu gerusi, ye na nɛɛ, kon bu wahala yeni kpɛɛ.

¹¹ Wee ye nɛ, Yinni Gusunɔ na nun sɔmɔ. A nɔma suo kpa a ka naasu tem so a nɛɛ, wanyo. Wee Isireliba ba kɔsa kua ya kpã. Yen sɔ, ba koo gbi tabu sɔɔ, ka gɔɔru sɔɔ, ka bararu sɔɔ. ¹² Wi u toma, barara ta koo n̄n go. Wi u maa wãa turuku, tabu sɔra ba koo n̄n go. Wi u koo sina yenuɔ, ba koo n̄n tarusiwa kpa u gbi gɔɔrun sɔ. Kon bu m̄ru seesiwa mam mam. ¹³ Saa ye sɔɔ, ba koo gia ma nɛna na sãa Yinni Gusunɔ b̄a n wa gonu kpĩ ben b̄unun b̄okuɔ ka sere ben yãku yenɔ ka gungunɔ ka guunɔ ka d̄aa kubenɔ ka d̄aa koo bakanɔ mi ba ra raa b̄unu turare d̄ɔɔ dokeye, ya n nubu duroru m̄. ¹⁴ Kon bu n̄n n̄mu demie kpa n de tem mɛ, mu ko bansu saa sɔɔ yɛsan n̄m dwarun di n ka girari Dibilaɔ sɔɔ yɛsan n̄m geu gia. Mi ba wãa kpuro kpa bu gia ma nɛna na sãa Yinni Gusunɔ.

Isireliban sɛɛyasiabu

bu turuku kua

7

¹ Yinni Gusunɔ u Esekieli sɔwa u nɛɛ, ² wunɛ t̄anun bii, a swaa dakio a nɔ ye na gerumɔ bɛɛ Isireliban sɔ. Na nɛɛ, kpeera wee. Ta pusi bɛɛn tem goonu n̄n kpuro sɔɔ. ³ Tɛ ta koo bɛɛ deema. Kon de n̄n m̄ru yu bɛɛ w̄ari. Kon bɛɛ siriwa nge mɛ bɛɛn sanu sanusu sãa. Kpa n bɛɛ kɔsa ye i kua kpuron are k̄sie. ⁴ Na n̄ bɛɛ m̄ɛrimɔ ka w̄anw̄andu. N̄a n̄ bɛɛ sɛɛyiamɔ, na n̄ tii n̄enumɔ. Kɔsa ye i kua yera kon bɛɛ k̄sia. Kpa i gia ma nɛna na sãa Yinni Gusunɔ.

⁵ Ameniwa ne, Yinni Gusunə na gerua. Na nee, kōsa wee, ya ñ maa ka gaa weene. ⁶ Kpeera wee, kpeera wee. Wee ta seemə ta wee been mi. Wee ta sisi. ⁷ Bee Isireliba, bee be i wāa tem me səə, saa ya turuku kua. Tōə te, ta turuku kua, ta ko n sāawa wahalan tōru. Tōə te səə, nuku doobun kuuki kun maa nōoramə guunu wəllə. ⁸ Tē kon de nen məru yu se. Na ñ ye yōrasiamə ma n kun mə ya ka tii sara. Kon bee siriwa nge me been daa ya ne. ⁹ Na ñ bee meerimə ka wənwəndu. Na n bee seeyasiamə, na ñ maa tii nenumə. Kōsa ye i kua yera kon bee kōsie kpa i gia ma ne, Yinni Gusunəwa na bee seeyasia.

¹⁰ Tōə te wee ta tunuma, ta turuku kua. Bəbunu ka tii suabu bu sosimə. ¹¹ Bəbunu nu kua nge deka ye ba ra ka tumbu so. Gāanu kun maa bee tiamme. Tən dabiru ta koo gbi. Baa wəkinu kun maa nōoramə. Goo kun maa weeweenu mə been sə. ¹² Saa ya turuku mə. Tōə te, ta wee. Wi u dwemə u ku yēeri. Wi u maa doramə u ku swī. Domi ne, Yinni Gusunən məru sisi tən be ba wāa tem me səə kpuron sə. ¹³ Wi u dora u ñ maa ye u dora wasi u mwa baa ù n wāa wāaru səə. Domi gari yi ba gerua tən be kpuron sə, yi koo koorə. Goo sari wi u koo yakiarə yèn sə baawure u wāa kom bereteke səə. ¹⁴ Wee ba kəba so ba səəru kpa. Adama ben goo kun tabu seemə, domi ne, Yinni Gusunən məru seewa be tən dabi ten sə.

Goo sari

wi u koo seeyasiabu kisirari

¹⁵ Yinni Gusunə u maa Esekieli səəwa u nee, tabu ko n wāawa swee səə kpa baranu ka gōonu nu n wāa yenusə. Tumbu ba koo gbi tabu səə yakasə. Be ba maa wāa wuu səə ba koo gbiwa gōoru ka baranun

sõ. ¹⁶ Be ba maa kisira ba koo kpikiru dawa guunu wallo nge kparukonu kpa bu weeweenu ko ben toranuñ sã.

¹⁷ Ben nãma ko n sãare dam sarirun sã.
Kpa ben dũa yu diiri.

¹⁸ Ba koo saaki sebewa kpa bu ben seri kãni nuku sankiranun sã.

Ba koo nanda kpa sekuru bu mwa.

¹⁹ Ba koo gobi kã swεε sã,

kpa bu ben wuraba garisi nge kubanu,

domi sii geesu ñ kun mε wura

yen gaa kun kpε yu bu faaba ko Gusunã mårun tãru sã.

Ba ñ gãanu wasi ye ya koo bu debu,

ñ kun mε ye ya koo ben binε kpunasia,

domi sii geesu ka wura yera ya dera ba tora.

²⁰ Ba tii sua ben wuran sã.

Ma ba ka ye bwãaroku bakanu kua ni nu nanum mã.

Yen sãna nε, Yinni Gusunã kon de bu ye tusi.

²¹ Kon de tãn tukobu bu ben dukia ye gura,

kpa be ba ñ Gusunã bεεε yε bu ye tubi di bu ye kpuro disi doke.

²² Na ñ ka bεε yinamã

sanam mε gbẽnãbu ba koo nen sãa yerun dukia disi doke bu gura.

²³ A yãni sãru koowo domi tem mε, mu tãn gowobu yibawa.

Mεya bεen wuu ge, ga tãmbu yiba be ba daa bãbãya mã.

²⁴ Kon bwesenu sokuma ni nu nuku kãsuru bo,

kpa nu bεen yenusu mwεeri.

Kon bεen damgibun tii suabu kpeesia.

Kpa n de bu bεen sãa yenu disi doke.

25 Kam kobu wee.

I ko i faaba kasu, adama i ñ wasi.

26 Kōsa ya koo sosi kōsa sō.

Meya labadari kōsi yi ko yi n nōramo yi n dō.

I ko i Gusunon sōmōbu bikia bu kāsiru kasu kpa bu
bεε sō ye ya koo na.

Adama yāku kowobu ba ñ ko n Yinni Gusunon
wooda yē.

Bεεn guro gurobu ba ñ maa bwisi gεε mō bu tōnu kē.

27 Bεεn sina boko u koo gōō sina

kpa sina bibu ba n wurure.

Tōmbu kpuro ba ko n diirimō.

Kon bu kuawa nge mε ben kookoosu nε.

Saa ye sōra ba koo gia ma nena na sāa Yinni
Gusunō.

Ba būnu sāamo

Yinni Gusunon sāa yerō

8

¹ Wōō nōba tiasen suru nōba tiasen sōō nōbuse
sōō, Esekieli u sō win dirō ka Yudan guro gurobu.
Yera Yinni Gusunon dam nūn yōōwa. ² Yera u mēera
u wa gāanu kurama nu ka tōnu weenε. Win pōran
tem gia ya sāa nge dōō ma win wōllu gia ya ballimō
nge sii gan te ba wōriasia. ³ Ma u gāanu demia
nge nōma u ka wi, Esekielin seri nenua. Kāsi te
sōō, Gusunon Hunde nūn sua wōllō ma u ka nūn
da Yerusalemō. U deema yen kōnnō ge ga wāa
sōō yēsān nōm geu gia ba bwāaroku gagu yōrasie ge
ga Gusunon nisinu seeye. ⁴ Ma Gusunō Isireliban
Yinnin yikon yam bururam nūn kure mi nge mε u
raa mu wa wōwāō. ⁵ U nεε, tōnun bii, a mēerio sōō
yēsān nōm geu gia.

Ma u mɛɛra. U wa yāku yerun duu yerɔ bwāaroku gaga yɔ ge ga Gusunɔn nisinu seeye. ⁶Ma Yinni Gusunɔ u nɛɛ, tɔnun bii, a wa ye ya kooramɔ mi? Wee Isireliba ba bũnu sãamɔ bu ka man gira nen sãa yerun di. N ñ maa ye tɔna, kon kpam nun gam sɔɔsi.

⁷Ma u maa nùn sua u ka da tɔwɔ sãa yerun yaaran kɔnnɔwɔ. Ma u wɔru gagu wa ganaɔ.

⁸Gusunɔ u nɛɛ, tɔnun bii, a gana ye yabo.

Ma u ye yaba u deema kɔnnɔ gaga wãa mi. ⁹U nɛɛ, a duo kpa a wa kom kɔsum mɛ tɔn be, ba mɔ mini.

¹⁰U dua mi. Ye u wa wee, yɛɛ yi yi ra kabiri ka yɛɛ kɔsi gɛɛn weenasii ba kua gani sɔɔ ba ka sikerena ka sere maa bũnu kpuro ni ba ra sã. ¹¹Ma u Isireliban guro gurobu wa tɔnu wata ka wɔkuru yɛɛn weenasii yi kpuron wuswaaɔ. Ma Yaasania Safanin bii u wãa be sɔɔ. Bukuro ben baawure u turare ka gãanu neni yè sɔɔ ba ra turare dɔɔ doke. Ma turaren wiisu bɔkua wɔllɔ tuku tuku. ¹²Yinni Gusunɔ u bikia u nɛɛ, tɔnun bii, a wa ye Isireliban guro gurobu ba mɔ asiri sɔɔ? Ben baawure u win bũu yeru mɔ. Ma ba tii gafara kuammɛ ba mɔ, nɛ, Yinni Gusunɔ na ñ bu waamɔ. Domi na ben tem deri.

¹³U nɛɛ, a na a maa wa ye ba mɔ ye ya yeni kere.

¹⁴Ma u ka nùn da win sãa yerun kɔnnɔwɔ ge ga sɔɔ yɛsan nɔm geu gia mɛɛra. U deema tɔn kurɔba sɔ ba bũu wi ba mɔ Tamusi swĩiyammɛ. ¹⁵Yera u maa nɛɛ, a wa nge mɛ mi n sãa? Tɛ, a na a maa gam wa ye ya yeni kere.

¹⁶Ma u nùn sua u ka da sãa yerun yaaraɔ yāku yeru ka dii dɛɛrarun kɔnnɔn baa sɔɔ. Miya u tɔmbu yenda nɔɔbu wa ba sãa yeru biru kisi ba yiire sɔɔ

yari yeru gia ba sã sãamã. ¹⁷ Gusunã u maa nɛɛ, wunen tii a wa ye ba m̀. Yeniba kpuron kobu ya ñ Yudaba tura, ma ba maa k̄sa m̀ ba goonamã tem me sã bu ka nen m̄ru seeya. Adama beya ba tii w̄eru deka s̄kumã. ¹⁸ Nen tii kon bu ye ba kua k̄sie ka nen m̄ru baka. Na ñ bu m̄erimã ka w̄onw̄andu. Ba koo wuri kowa ka dam bu ka man somiru kana. Adama na ñ bu swaa dakimã.

Yerusalemun seeyasiabu

9

¹ Yen biru Esekieli u Yinni Gusun̄n n̄ã nua. U nɛɛ, i susima bɛɛ be i ko i Yerusalemugibu seeyasia. Baawure u n win tabu ȳanu neni ni u koo ka bu kam koosia.

² Yera u wa wee t̄mbu n̄ãba tia ba yarima saa s̄ã yerun k̄nn̄ã ge ga w̄ã gungunu w̄allu gian di, s̄ã ȳsan n̄m geuã. Ma ben baawure u win tabu ȳanu neni ni u koo ka t̄mbu kam koosia. Ma ben suunu sã goo u w̄ã u ȳãku kowon yaberu doke ba ḡãnu s̄re win kpaka sã ñ sã u koo yore. Yera u na u ȳra ȳãku yerun b̄kuã te ba kua ka sii gandũ.

³ Ma Gusun̄n yiiko ye ya raa w̄ã w̄allun k̄sobun weenasibu sã, ya seewa ya da s̄ã yerun k̄nn̄ã gia. Ma Yinni Gusunã u durã wi soka wi u ȳãku kowon ȳanu doke mi, ka ḡã ñ sã u koo yore. ⁴ U n̄n s̄ãwa u nɛɛ, a doo wuu suunu sã a t̄mbu ȳireru koosi sirikanã be ba weeweenũ m̀ k̄sa ye t̄mba m̀ Yerusalemũn s̄.

⁵ Ma Esekieli u nua durã wi, u be ba tie s̄ãmã u m̀, i durã wi sw̄iyo wuu ge sã kpa i t̄mbu so i go. I ku bu m̄eri ka w̄onw̄andu. I ku tii nenɛ.

⁶ I bu goowo mam mam t̄k̄nu ka aluwaasiba ka

wəndiaba ka tən kurəbu ka bibu. Adama i ku be ba yīreru koosi mi baba. I toruo saa nən sāa yerun di.

Ma ba torua ka Isireliban guro gurobu be ba wāa dii ten kənnəwə. ⁷ U nεε, i sāa yee te disi dokeo i ten yaari tən gonu yibie. Yen biru kpa i da təwə i təmbu go.

Ma ba yara təwə ba təmbu sēsuka ba go.

⁸ Sanam mε tamba tən be goomə, Esekieli u yō mi. Yera u yiira u siriru tem girari, u nəəguru sua wəllə u nεε, Yinni Gusunə kaa Isireli be ba tie kpuro gowa wunen məru yen sō?

⁹ Yinni Gusunə u nεε, be Isireliba ka Yudaban torana nu kpēa. Wee ben tem mε səə, tən gobera ta wāa, gem sari. Domi ba mə, nε, Yinni Gusunə na ben tem deri. Na n maa waamə ye ba mə. ¹⁰ Yen sōna nən tii nà n bu sεεyasiamə, na n bu mεerimə ka wənwəndu. Na n maa tii nenumə. Kon bu ben daa kəsiewa ye ba kua.

¹¹ Durə wi u yāku kowon yānu doke mi, u Yinni Gusunə sōwa u nεε, wee, na kua kpuro ye a man sōwa.

10

Yinni Gusunə

*u maa Esekieli tii sōsi
(I maa mεerio 1:1-28)*

¹ Esekieli u mεera wəllun kəsobun weenasii ben wəllə. Ma u kpee gobigiru wa ta ka sina kitaru weenε. ² Ma Gusunə u durə wi u yāku kowon yānu doke mi sōwa u nεε, a duo uruu ben baa səə, be ba wāa wəllun kəso ben temə. Kpa a dōə gēε gure wunen nəmaə wəllun kəso ben suunu səən di kpa a da a dōə gēε yi wisi wuu ge səə.

Yera Esekieli u wa durɔ wi, u da u dɔɔ gɛɛ yi sua.
³ Sanam mɛ u tura sãa yee ten mi, wɔllun kɔso be, ba yɔ ten nɔm geu gia. Ma guru wiru ta dii te yiba.
⁴ Ma Yinni Gusunɔn yiikon girima ya seewa wɔllun kɔso ben wɔllun di ya da sãa yee ten kɔnnɔwɔ. Ma sãa yee te, ta wiisu yiba. Yera Yinni Gusunɔn yiikon giriman yam bururam sɔɔsira sere ka ten yaaraɔ.
⁵ Ma wɔllun kɔsobun kasenun wɔkinu nu nɔra sere sãa yee ten yaaraɔ. Ma n sãare nge Gusunɔ Dam kpurogiin nɔwa ga gari mɔ. ⁶ Yera Yinni Gusunɔ u wi u yaku kowon yãnu sebua mi sɔwa u nɛɛ, a doo a dɔɔ sua uruu be sɔɔ, wɔllun kɔso ben baa sɔɔ. Ma durɔ wi, u da uruu ben bɔkuɔ. ⁷ Ma kɔso ben turo u nɔma demie dɔɔ gia, wi u wãa ben suunu sɔɔ. Ma u ka ye dɔɔ gura u durɔ wi wɛ. Ma durɔ wi, u ka doona.

⁸ Ma n sãare tɔnun nɔma yarima saa kɔso ben kasan tem di. ⁹ Ma Esekieli u maa uruu nɛɛ wa, yen baayere ya wãa wɔllun kɔso ben turon bɔkuɔ. Uruu yen baayere ya ballimɔwa nge kpee gobigiru. ¹⁰ Ye kpuro ya weenɛwa ma n sãare tia wãa tian sɔɔwɔ. ¹¹ Ya koo kpĩ yu sã berɛ nɛɛ kpuro ya kun tii sãiyɛ. Ma ya dɔɔ mɔ gia wɔllun kɔsobun wira wãa. ¹² Kɔso ben wasi ka biru ka nɔma ka kasenu, ye kpuro ya nɔni mɔwa. Nge mɛya maa uruu nɛɛ ye kpuro ya mɔ. ¹³ Ma Esekieli u nua ba uruu be sokumɔ woo guna. ¹⁴ Wuswaa nɛɛwa wɔllun kɔso ben baawure u mɔ. Wuswaa gbiikaa ya ka Gusunɔn gɔradogia weenɛ. Yiruse ya ka tɔnugia weenɛ. Itase ya ka gbee sunɔgia weenɛ. Nɛɛse maa ya ka gunɔ bakerugia weenɛ. ¹⁵ Ma wɔllun kɔso be, ba yɔwa wɔllɔ. Ba sãare nge hunde koni ye u wa Kebarin daarun bɔkuɔ. ¹⁶ Bã n swaa wɔri, uruu be, ba ra n

maa swaa wəriwa. Bà n seewa bu ka yõ, uruu be, ba ku ra bu deri. ¹⁷ Bà n yõra, uruu ben tii ba ra yõrewa. Bà n yõwa ba ra ka bu yõwa. Domi hunde koni beya, ba uruu be gawe.

Yinni Gusunən yiiko

ya sãa yee te derimə

¹⁸ Yera Yinni Gusunən yiikon girima ya doona dii kənnə gen min di ma ya na ya sina wəllun kəso be sə. ¹⁹ Yera Esekieli u wa kəso be, ba ben kasi dɛria ba seewa ba yõwa ka uruu be. Ma ba da ba yõra sãa yerun kənnəwə ge ga wãa são yari yeru gia. Ma Gusunə Isireliban Yinnin yiikon girima ya ballimə ben wəllə. ²⁰ Hunde koni beŋ bwesera Gusunə u dera u raa wa Kebariə. Ma u gia ma wəllun kəsoba. ²¹ Ben baawure u wuswaa nne mə ka kasenu nne. Ma ba noma mə nge tənugia ya wãa ben kasan temə. ²² Ben wuswəe yi, yi ka hunde koni ye u wa Kebariə migii weene. Ben baawure u dəwa deedeeru mi u wuswaa kisi.

Yinni Gusunə

u koo Yerusalemugibu siri

ben toranun sã

11

¹ Yinni Gusunən Hunde u Esekieli sua ma u ka nùn da sãa yerun kənnəwə ge ga wãa são yari yeru gia. Kənnə gen miya u təmbu yenda nəəbu wa. Be sə, u Yaasania Asurin bii tuba ka Pelatia Benayan bii. Be kpuro ba sãawa Isireliban wirugibu. ² Yinni Gusunə u nee, tənun bii, tən be a wa mi, ba sãawa be ba kəsə bwisikumə ma ba təmbu bwisi kəsi kəmə Yerusalemə. ³ Ba mə, n n mə tē sa ko dinu bani.

Domi Yerusalemu ya s̄awa nge wekeru. Ma beεε yen t̄ambu sa s̄a nge yaa ye ya w̄a te s̄o. ⁴Yen s̄o, t̄e t̄onun bii, a bu gerusio.

⁵Ma Yinni Gusun̄n Hunde u n̄n ȳowa u n̄ε, a bu s̄owa a n̄ε, n̄ε, Yinni Gusun̄ na ȳe ye be Isireliba ba bwisikum̄ ka ye ba gerum̄. ⁶Wee ba begibu goom̄ dabi dabinu wuu ge s̄o. Ma gonu yiba ben sw̄εε s̄o. ⁷Yen s̄o, begii be ba go mi, ba s̄awa nge yaa. Ma wuu gen tii ga s̄a nge wekeru. Adama be ba tie ba wasi, ba koo bu yarawa bu ka doona. ⁸Wee ba tabun b̄erum m̄. Adama kon de taa bi, bu bu deema. N̄ε, Yinni Gusun̄wa na ye gerua. ⁹Kon de bu yari wuu gen di. Kpa n̄ bu t̄n tukobu n̄mu b̄eria. Nge m̄ya kon ka bu sirisina. ¹⁰Tabu s̄ora ba koo gbi. Kon bu siri be Isireliba, ben tem n̄o bura yer̄. Saa ye s̄ora ba koo gia ma n̄na na s̄a Yinni Gusun̄. ¹¹Wuu ge, ga n̄ bu n̄enum̄ nge wekeru. Ba n̄ ko n̄ maa s̄a nge yaa te s̄o. Ben tem n̄o bura yer̄wa kon bu siri. ¹²Saa ye s̄o, ba koo gia ma n̄na na s̄a Yinni Gusun̄ w̄n gere ba n̄ m̄m n̄ow̄ε, ka w̄n woodaba ba n̄ sw̄i. Ma ba sere bwese tuku ni nu ka bu sikerenen gari sw̄i.

¹³Sanam m̄ε Esekieli u Yinni Gusun̄n gari yi gerum̄, yera Pelatia Benayan bii u kpuna u gu. Saa ye s̄ora Esekieli u wuswaa tem girari u n̄ogiru sua u n̄ε, Yinni Gusun̄, kaa dewa Isireli be ba tie bu gbisuku?

Yinni Gusun̄ u koo w̄n t̄n

be ba yarin̄ε m̄enna

¹⁴Yinni Gusun̄ u n̄ε, ¹⁵t̄onun bii, wee, be ba w̄a Yerusalemū ba Isireliba, wunen m̄ero bisibu,

ka be ba tie bwisi kēmō ba m̀, bu ȳro mi ba yoru dimō mi, ba n ka Yinni Gusunō tonde, domi be, be ba wāa Yerusalemuō mi, beya ba tem mē wē. ¹⁶ Adama a bu s̄ōwō a nēē, baa mē na dera ba yarinē mi, ba wāa tem tukumō, s̄ō teeru ko na n ka bu wāa nge mē na ra n wāa sāa yerō. ¹⁷ Kpa n bu mēna n yara bwese nin suunu s̄ōn di mi ba yarinē mi, n bu Isireliban tem wē. ¹⁸ Mēya ba koo na kpa bu b̄ūu ni kpuro wuna ni ba ra raa sā mi, ni nē, Yinni Gusunō na n̄ kī. ¹⁹ Kon bu ḡōru teu wē kpa n bu bwisiku kpaanu wē. Kon ben ḡōru ge ga raa b̄ōbu nge kperu mi wuna, kpa n bu ḡōru kp̄ō wē ge ga du. ²⁰ Kpa bu ka nēn gere mēm n̄ōwa, bu nēn woodaba swīi. Ba ko n sāawa nēn t̄ambu, kpa na n maa sāa Gusunō ben Yinni. ²¹ Adama be ba ȳrari ba ben kīru swīi ba da ba b̄ūnu sāamō ni nē, Yinni Gusunō na n̄ kī mi, kon bu ben kookoosun are k̄sia. Nē, Yinni Gusunōwa na yeni gerua.

Yinni Gusunōn yiikon girima

ya yara Yerusalemun di

²² Yen biruwa w̄allun k̄so be, ba kasi d̄eria ba seewa ka ben uruu be sannu. Ma Yinni Gusunōn yiikon girima ya s̄ōsire ben w̄llō. ²³ Ma win yiikon girima ye, ya seewa wuu suunun di ya da ya wāa guuru garun w̄llō, wuun s̄ō yari yeru gia. ²⁴ Ma Gusunōn Hunde u Esekieli sua k̄si te s̄ō, u ka wurama Babiloniō mi Isireliba ba yoru dimō. Saa yera k̄si te u waamō mi, ta kpa. ²⁵ Ma u Isireli be ba yoru dimō mi, s̄ōwa kpuro ye Yinni Gusunō u dera u wa.

Ba koo Isireliba yoru mwēeri

12

¹ Yinni Gusunɔ u Esekieli sɔɔwa u nɛɛ, ² tɔnun bii, wee a wãa mɛm nɔɔ sariban suunu sɔɔ. Ba nɔni mɔ adama ba ñ kī bu ka yam wa. Ba swasu mɔ, adama ba ñ kī bu ka gari nɔ yèn sɔ ba bɔ. ³ Yen sɔ, a sɔɔru koowo kpa a se a doona sɔɔ sɔɔ ben baawuren nɔni biru a da a n wãa gam. Sɔɔkudo ba koo gia ma ba sãa bwese mɛm nɔɔ sariba. ⁴ Yen biru Yinni Gusunɔ u nɛɛ, a wunen yānu mɛnnɔ a yara wunen dirun di sɔɔ sɔɔ gbāara. Kpa a yari wuu gen min di yoka ben baawuren nɔni biru nge wi ba yoru mwa. ⁵ Kpa a gana yaba ben nɔni biru a wunen yānu yara min di. ⁶ U maa nɛɛ, a yãa ni sɔɔwo ben nɔni biru kpa a ka nu yari wɔkuru. Kpa a tii wɔke ka yasa a ku ka tem mɛ mɛɛri. Domi na kīwa a n sãa yīreru Isireliban sɔ.

⁷ Ma u kua ye Yinni Gusunɔ u nùn sɔɔwa. U yara sɔɔ sɔɔ gbāara ka win sɔɔru nge wi ba yoru mwa. Yoka u da u gbāraru yaba ka nɔma u win yãa ni sua u yara wɔkuru tɔmbun nɔni biru. ⁸ Buru buru Yinni Gusunɔ u ka nùn gari kua u nɛɛ, ⁹ Isireliba, mɛm nɔɔ sari be, bà n nun bikia ba nɛɛ, mba a mò mi, ¹⁰ a bu wisio a nɛɛ, Isireliban sunɔ wi u wãa Yerusalemuɔ mi, wiya ye a mò ya ka yã, ka sere maa Isireliba kpuro be ba wãa mi. ¹¹ A sãawa yīreru te ta sɔɔsimɔ ma ba koo yoru da tem gam. Ya koo maa kooru. ¹² Sunɔ wi u wãa ben suunu sɔɔ u koo win yānu gura wɔkuru kpa u yari. Ba koo gbāraru yabawa bu ka yari min di. Kpa u tii wɔke u ku ka win tem wa. ¹³ Nɛ, Yinni Gusunɔ kon nùn yina beria kpa u wɔri ye sɔɔ. Kon ka nùn da Babilonin temɔ. Adama u ñ tem mɛ wasi. Miya u koo gbi. ¹⁴ Win sina asakpɔbu ka win kɔsobu ka win tabu kowobu be kpurowa kon yarinasia kpa n de bu bu takobi

səkiri. ¹⁵ Saa ye sɔɔra ba koo gia ma nɛna na sãa Yinni Gusunɔ, nà n bu yarinasia bwese tukunun suunu sɔɔ. ¹⁶ Adama kon de gabu bu kisira tabun di ka gɔɔrun di ka bararun di kpa bu wa bu ka gere kɔsa ye ba nɛ, Yinni Gusunɔ kua. Saa ye sɔɔ, ba koo gia ma nɛna na sãa Yinni Gusunɔ.

¹⁷ Yinni Gusunɔ u maa nɛɛ, ¹⁸ tɔnun bii, ka nandaba kaa wunɛn pɛɛ di kpa a n diirimɔ a n ka nim nɔrumɔ. ¹⁹ Kpa a Isireliba sɔ a nɛɛ, ameniwa nɛ, Yinni Gusunɔ na gerua. Na nɛɛ, be, Yerusalemugibu ba koo ben dīanu diwa ka bɛrum kpa bu nim nɔ ka nuku sankiranu. Domi ben tem mu kua bansu. Gãa ni nu wãa mi kpuro, nu koo kam kowa ben tɔn dam dɔrebun sɔ. ²⁰ Wuu si su tɔmbu dabi su koo kowa bansu, kpa tem mɛ kpuro mu kam ko. Saa ye sɔɔra Isireliba ba koo gia ma nɛna na sãa Yinni Gusunɔ.

Yinni Gusunɔn gari

yi koo koorɔ

²¹ Yinni Gusunɔ u maa Esekieli sɔɔwa u nɛɛ, ²² mban sɔna Isireliba ba ra n mɔndu mɔ ba n mɔ, wee tɔra dɛnyamɔ, adama kãsi nin gara kun kooramɔ. ²³ Yen sɔ, a bu sɔɔwɔ a nɛɛ, nɛ, Yinni Gusunɔ kon de mɔn te, tu kpe. Ba n maa tu gerumɔ Isireliɔ. Adama a bu sɔɔwɔ a nɛɛ, tɔra turuku mɔ. Kãsi nin baatere ta koo koorawa. ²⁴ Domi nin garu sari te ta koo kam ko. Nɛn gari gɛɛ maa sari yi ba gerua bu ka bu nɔni wɔke Isireliɔ. ²⁵ Nɛ, Yinni Gusunɔ, ye na gerua kon ye ko. Ya koo koorawa ya n tɛɛmɔ. Be, mɛm nɔɔ sariba, ka gem ben nɔni bira kon de gari yi, yi koorɔ.

26 Yinni Gusunɔ u maa nɛɛ, 27 tɔnun bii, wee Isireliba ba nɛɛ, kãsi ni a wa mi, nu ñ kooramɔ tẽ. Nu koo koorawa sere saa gaa. Yen sɔ, a bu sɔwɔ a nɛɛ, 28 nɛ, Yinni Gusunɔ na nɛɛ, gari yi na gerua kpuro yi koo koorawa tẽ, ya ñ tɛɛmɔ.

Sɔmɔ weesugibu

13

1 Yinni Gusunɔ u maa nɛɛ, 2 tɔnun bii, a tɔn be gerusio be ba tii kua nen sɔmɔbu. A de bu swaa daki ye kon bu sɔ. 3 Wee ye nɛ, Yinni Gusunɔ na bu sɔmɔ. Na nɛɛ, kɔsa koo bu deema be, be ba sãa gari bakasu. Domi ben tiin bwisikuna ba swĩ ba ka gari gerumɔ, ba ñ gãanu ganu waamɔ. 4 Bɛɛ Isireliba bɛɛn sɔmɔbu ba sãawa nge gbɛeku bɔnu ni nu bɔsu bansɔ. 5 Wee ba ñ dere bu gbãrarun kuunu kɔre. Ba ñ maa gbãraru banɛ tu ka bu ganɛ nɛ, Gusunɔn mɔrun saa sɔɔ. 6 Wee ba kãsi weesuginu saarimɔ, ma ba gari gerumɔ yi yi ñ sãa gem. Ba mɔ, wee nɛ, Yinni Gusunɔwa na bu ye kpuro wẽ. Adama na ñ bu gɔre. Ma ba tamaa kon ben garin dam sirewa. 7 Adama na nen sɔmɔ be sɔmɔ ma ben kãsinu nu sãawa ni ben tii ba seka. Ben gari yi maa sãawa weesu. Ba tamaa nen gariya ba tɔmbu sɔmɔ. N deema na ñ mam ka bu gari koore. 8 Yen sɔ tẽ, kon bu wɔrima domi ba kãsinu seka ma ba weesu kparamɔ. Nɛ, Yinni Gusunɔwa na yeni gerumɔ.

9 Kon bu nen dam sɔɔsi be, be ba weesu kparamɔ mi. Ba ñ ayeru wasi nen tɔmbun suunu sɔɔ. Ba koo ben yĩsa go mi nen tɔmbun yĩsa yorua. Ba ñ maa wurɔ ben temɔ. Nge mɛya ba koo ka gia ma nɛna na sãa Yinni Gusunɔ.

10 Wee ba nen tambu nani wōkumō ba mō, bōri yenda wāa. Adama bōri yendu garu sari. Nen tamba gani seeyamō. Ma sōmō be, ba ye soo tēnimō. 11 Adama a be ba soo tēnimō mi sōwō a nēē, gana ye, ya koo wōruma. Guru baka ya koo nē ka kpenu sannu kpa woo bōkō gu se. 12 Gana ye, yā n wōruma saa yera tamba koo bikia bu nēē, mba soo yen arufaani ye ba tēni mi. 13 Yen sō, wee ye nē, Yinni Gusunō na gerumō. Na nēē, kon de nen mōru yu woo bōkō seeya, kpa guru baka yu nē. Kpa guru kpenu nu nē ka dam nu gāanu kpuro go. 14 Kon gana ye sura yu wōruma temō, kpa yen kpēekpēeku gu sōsira. Ya koo bēē wōri kpa i gbisuku. Saa yera ba koo gia ma nēna na sāa Yinni Gusunō. 15 Nē, Yinni Gusunō kon nen mōru yōsuwa mam mam gana yen sō ka be ba ye soo doken sō. Saa ye sō, ba koo gere bu nēē, gana ye, ya wōruma. Be ba raa ye soo doke, ben goo kun maa wāa! 16 Sōmō weesugii be, ba kpa be, be ba raa gari gerumō Yerusalemun sō, be, be ba ra n waamō kāsiru sō ma bōri yenda wāa, adama bōri yendu garu sari. Nē, Yinni Gusunōwa na yeni gerua.

Sōmō tən kurō weesugibu

17 Yinni Gusunō u maa nēē, tōnun bii, a Isireliban tən kurō be ba tii kua nen sōmōbu sōwō a nēē, 18 bōruroba ba sāa. Domi ba kīasu gbinumō tōmbun nām wīinu sō nge bōki ma ba tambu kpuro yasi sēkemō wirō bukurobu ka bibō kpa bu wa ba n ka tən be taare. Ba kīwa bu nen tōmbun wāaru kpeesia kpa na n begiru berua. 19 Wee ba n man bēēē wēēmō nen tōmbun wuswaaō dīa nām wōnūn sō. Ma ba tambu goomō be n n weenē bu go. Ma ba

gabu deri be n weene bu go. Meya ba ra nen tambu weesu kue kpa ba n ben wee si swaa daki. ²⁰ Yen sōna ne, Yinni Gusunō na nee, kon bu wari ben kia sin sō, si ba ka tambun wāaru mwεεrimō mi. Kon bu si mwaariwa n gēeku kpa n be ba raa mwa yakia. ²¹ Kon ben yasi yi gēeku kpa n nen tambu yakia ben nōman di. Ba ñ maa kpē ba n bu mō. Ba koo gia ma nena na sāa Yinni Gusunō. ²² Ben weesun sō, ba gemgibu nukuru sankā, be, be na ñ daa kī n kōsa kua. Ba yina bu tōn kōsobu kirō ko bu ka ben kom kōsum deri kpa bu ben wāaru yakia. ²³ Yen sō, ba ñ maa kāsīnu ka gari weesugii mō. Kon nen tambu yakia ben nōman di. Nge meya ba koo ka gia ma nena na sāa Yinni Gusunō.

Gusunō u būu sāaru yina

14

¹ Sōo teeru Isireliban guro gurobu gabu ba na ba Esekieli deema u ka bu bikiaru kua Gusunōn mi. ² Yera Yinni Gusunō u nee, ³ tōnun bii, tōn be, ba būu sāmōwa ben gōruō, ma ba tii nu wē, ma nu dera ba wāa durum sōo. Yera ba tamaa kon ben bikiaru wura? ⁴ A bu sōwō a nee, amēniwa ne, Yinni Gusunō na gerua. Na nee, Isireli goo ù n tii wē būu sāaru sōo, ma ta dera u toramō, ma u na nen sōmō goon mi u ka nūn bikiaru kua ne, Yinni Gusunōn mi, nen tiiwa kon yēro wisi nge mēn nōo win būnu dabiru ne. ⁵ Nen wisi biya bu koo de Isireliba bu bwisiku ben gōruō be, be ba man yina ben būu sāarun sō. ⁶ Yen sō, a bu sōwō a nee, nena na nee, bu gōru gōsio kpa bu ben būnu deri ka maa kom kōsum me ba mō, me mu ñ ne, Yinni Gusunō wēremō.

⁷ Isireliban goo ñ kun me sɔɔ goo ben suunu sɔɔ ù n man deri u bũnu sãamɔ ma ta dera u toramɔ ma u na nen sãmɔn mi u ka bikiaru ko nen mi, ne, Yinni Gusunɔn tiiwa kon nùn wisi. ⁸ Kon yẽro wɔriwa n seeyasia kpa u n sãa seeda ye ba ko n da ka mɔndu ko. Kon nùn wunawa nen tɔmbun suunu sɔɔn di, kpa i gia ma nena na sãa Yinni Gusunɔ.

⁹ Nen sɔmɔ goo ù n wura durɔ wi, u nùn nɔni wɔkua, ma u nùn bikiaru kua, ne, Yinni Gusunɔwa na dera u kua me. Nen tiiwa kon sɔmɔ wi wuna nen tɔmbun suunu sɔɔn di. ¹⁰ Sɔmɔ wi ka durɔ wi u bikiaru na mi, be kpurowa ba ko n sãa torobu. Ba koo maa ben tora nin are sɔbe. ¹¹ Nge meya be Isireliba ba ñ maa tondamɔ nen swaan di. Ba ñ maa ben tii disi dokemɔ ka ben tora dabi ni. Ba ko n sãawa nen tɔmbu kpa na n sãa ben Yinni. Ne, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

Gãanu sari ni nu koo Gusunɔn siribu yɔrasia

¹² Yinni Gusunɔ u maa gerua u nee, ¹³ tɔnun bii, su tẽ nee, tem gam tɔmbu ba man mem nɔɔbu sariru kua. Ma na bu nen dam sɔɔsi na ben dɔanu kam koosia na bu gɔɔru kpɛɛ ba gbisukumɔ be ka ben yaa sabenɔ kpuro, ¹⁴ baa tɔmbu ita beni Nɔwe ka Danieli ka Yoobu bà n wãa mi, ba ñ kpɛ bu tem men tɔmbu kpuro faaba ko ben gem sɔ. Ben tii tɔnawa ben gem mu koo de bu faaba wa. Ne, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

¹⁵ N kun me nà n dera gbeeku yee yi tem me wɔri yi bu go kpuro kpa tem me, mu ko bansu sere goo kun maa sarɔ mi, gbeeku yee yin sɔ, ¹⁶ sere ka nen wãaru, baa tɔmbu ita be, bà n wãa tem me sɔɔ, tem megibu ba ñ kpɛ bu faaba wa. Tɔmbu ita be tɔnawa

ba koo faaba wa, baa ben tiin bibu ba ñ kpě bu faaba wa. Ma tem mε, mu koo kowa bansu.

¹⁷ N kun mε nà n dera ba tən be tabu wərima, ma ba bu kam koosia sere ka ben yaa sabenə, ¹⁸ baa tambu ita be, bà n wāa mi, be tənawa ba koo faaba wa. Sere ka nε, Yinni Gusunən wāaru, ba ñ kpě bu mam ben tiin bibu faaba ko.

¹⁹ N kun mε nà n dera barara dua tem mε səə, ma ba ghisuka be ka ben yaa sabenə, ²⁰ baa Nəwe ka Danieli ka Yoobu bà n wāa tem mε səə, tem mən tambu ba ñ kpě bu faaba wa ben sō. Be ita ye tənawa ba koo faaba wa ben gem sō. Baa mam ben tiin bibu ba ñ kpě bu faaba ko ben gem sō.

²¹ Yen biruwa Yinni Gusunə u nεε, wee na Yerusalemu wahala baka nne yeni kpěε n ka yen tambu ka ben yaa sabenu go. Yera tabu ka gǝru ka gbeeku yeε gǝbi ka baranu. ²² Adama gabu ba koo tiara kpa bu bu yara wuun di, kpa bu beε deema kpiki yeru mi. Saa ye səə, ì n ben daa ka ben kookoosu wa, biti kun maa beε mǝ kǝsa ye na Yerusalemu kuan sō. ²³ Ya koo beεn nukuru yemiasia ì n ben daa ka ben kookoosu wa. Saa ye səə, i ko i gia ma n ñ kam səə na bu wahala yeba kpěε. Nε, Yinni Gusunəwa na yeni gerua.

Resem dāa te ba dǝə doke

15

¹ Yinni Gusunə u nεε, ² tənun bii, resem dāa ya dāa ye ya tie beεεε kere? Yen dāa kāasa ya dāa kāasi yi yi tie kere? ³ Ba koo kpī bu ye dendi bu ka sɔmburu garu ko? Ba koo kpī bu ka ye gabatia ko? ⁴ Geema ya wāawa bu ka ye dǝə sǝre adama yen nəsū yiru kpuro ka yen suunu səə yà n dǝə mwaara sɔmbu

terà ya koo maa kpĩ yu ko. ⁵ Sanam me ya ñ dǎo mwaare ba ñ ka ye gāanu kue. Kaa sere gere ye ya den dǎo mwaara, ya ñ maa garu kooro?

⁶ Wee ye ne, Yinni Gusunǎ na gerumǎ. Nge me dānu sǎo resem dāa ba ra dǎo doke, nge meya kon maa Yerusalemugibu seeyasia. ⁷ Kon bu wǎrima. Ba tamaa ba yara dǎon di. Adama dǎo wi, u koo na u bu di, kpa bu gia ma nena na sāa Yinni Gusunǎ. ⁸ Kon de ben tem me, mu ko bansu, domi ba man mem nǎobu sariru koosi. Ne, Yinni Gusunǎwa na yeni gerua.

Yerusalemu ya raa sǎawa

nge bii wi ba kǎ

16

¹⁻² Yinni Gusunǎ u Yerusalemu yen kǎsa sǎosi saa Esekielin nǎon di, u nee, ³ Yerusalemu, ba nun marawa Kananin temǎ. Wunen tundo u sǎawa Amǎreban bweseru. Ma wunen mero u sāa Hetiban bweseru. ⁴ Dǎma te ba nun mara ba ñ nun bwia bure. Ba ñ maa nun wobura a ka dera. Ba ñ nun sǎre ka bǎru. Ba ñ maa nun bekuru tǎkusi. ⁵ Goo kun wunen wǎnwǎndu kue u sere nun gāa nin gaa kua. Adama ba nun kǎwa yakaso dǎma te ba nun mara, domi ba nun tusa. ⁶ Saa ye ne, Yinni Gusunǎ na sarǎ wunen bǎkuǎ, na wa a wǎri mǎ wunen maru yǎnu sǎo. Ma na gerua na nee, bu de a n wǎa baa me a yem wobura. ⁷ Ma na dera a kpǎa nge dāa yakaso. A kpǎa a kua kurǎ burǎ. Wunen bwǎsu su ye. Ma wunen seri yi kpǎa. Adama terera a sǎimǎ mam mam. ⁸ Ma na sara wunen bǎkuǎ na nun mǎera ma na wa saa ya tura su ka kǎru ko. Ma na nen yaberun soo sua na ka wunen tereru wukiri. Ma na ka nun

arukawani bøkua ka bōri na nεε, a kua negii. Ne, Yinni Gusunōwa na yeni gerua.

⁹Ma na nun wobura ka nim, na yem me a mwaare wuna, ma na nun gum sawa. ¹⁰Ma na nun yabe te ba sōma kua dokea ka bara ni ba kua ka gōna ba buraru koosi, ka sēkatia ye ba kua ka wēε damgii, ka sere yabe geeru. ¹¹Ma na nun bura yānu dokea ka sumi nōmaō ka saba wīirō. ¹²Ma na taabu doke wunen wērō ka swaa tonkunu ka sere yasi bεεregia wunen wirō. ¹³Nge meya na nun buraru kua ka wura ka sii geesu ka sere beku geeru te ba kua ka wēε damgii ka yabe te ba sōma dokea. Dīa ni a ra maa di, nu sāawa som gem ka tim ka olifin gum. Ma a buram sosimō a dōō nge sina kurō. ¹⁴Ma a yīsiru yara bwesenun suunu sōō wunen buram sō. Wunen buram me, mu yibawa nen bura yāa ni na nun kuan sō. Ne, Yinni Gusunōwa na yeni gerua.

Yerusalemu

ya tii kurō tanaru kpēε

¹⁵Yinni Gusunō u maa nεε, Yerusalemu, a wunen naane doke wunen buram sōō. Ma a tii kua nge kurō tanō yīsi te a yaran sō. Tōnu baawure wi u sarō mi kpuro, a ra nūn tii wēwa. ¹⁶Ma a wunen yāa nōniginu sua a ka da a wunen gungunu mi a ra būnu sā buraru kua. Miya a tii wē. Ye a kua mi, goo kun yen bweseru waare. Meya yen bwesera kun maa kooramō. ¹⁷Ma a wunen bura yāa ni ba kua ka wura ka sii geesu sua a ka būu tōn durōbu seka ma a nu sakararu koosi. ¹⁸Ma a wunen yāa ni ba sōma doke sua a būu ni wukiri. Ma a maa nen gum ka nen turare sua a nu wē. ¹⁹Ma a maa dīa ni na ra ka nun diisie sua a ka būu ni yākuru kua nge me ba ra

man yāku nubu durorugiru kue. Dīa niya som ka gum ka tim. Yeniwa ya koorā. Nε, Yinni Gusunōwa na yeni gerua. ²⁰ Adama sakara te, ta ñ nun tura. Ma a wunen bii be a man marua mwεera a ka būu ni yākuru kua. ²¹ Wee a nen bibu sakira a ka būnu yāku dōō mwaararugiru kua. ²² Yen kom kōsum mε sōō, a ñ maa wunen wāndiaru yaaye ka sanam mε a wāa tereru wunen maru yem sōō.

²³ Nε, Yinni Gusunō na gerumō ma a kua bōrura kōsa ye a kuan sō. ²⁴ Wee a tii sakara kunu gira ka maa būu turanu baama kpuro. ²⁵ Wee swaa kεenanu baama a būu turanu kua, ma a kom kōsum kua a tii tambu kpuro wē. Be ba gesi sarō mi kpuro, ba ra ka nun dendiwa. Ma a wunen sakararu kpēasia. ²⁶ A ka wunen berusebu Egibitigibu be ba wasin dam mō mi, sakararu kua. Ma a wunen sakararu kpēasia a ka nen mōru seeya. ²⁷ Yera na nun nen dam sōōsi na nun nōma demie. Ma na nun doke nen yiberēban nōmu sōō. Yiberε bera, Filisitiba be ba biti soora wunen daa kōsan sō. ²⁸ Yen biru ma a da a ka Asirigibu sakararu kua, domi a ñ deba. A da a tii bu wē. Adama ka mε, a ñ deba. ²⁹ Ma a da a ka Kananiba sakararu kua ka Babilonigibu. Ka mε, a ñ deba. ³⁰ Anna a dam sariru wa mi. A tii kuawa nge sakara kowobun yinni. ³¹ Domi a sakara kunu gira swaa kεenanō ma a būu turanu kua baama kpuro, a ku ra mam maa kurō tanō gobi mwε. ³² A sāawa nge kurō tanō sakara kowo wi u durō tukobu mwaamō win durōn ayerō. ³³ Kurō tanō baawurewa ba ra gāanu kē. Adama wunε, a durō tanōbu gāanu wēmō kpa a ka bu gawama beri berika kpuron di. ³⁴ Ye kurō tanōbu ba ku ra ko yera a kua sakararu sōō, domi ye kaa ka durō tanōbu

kēnu mwaari, wunen tiywa a ra bu wē.

³⁵ Tē, nē, Yinni Gusunə na nē, Yerusalemu, a man swaa dakio wunε wi a sāa nge kurə tanə. ³⁶ Wee a dera ba wunen dukia yarinasia baama, ma ba wunen tereru wa sanam mε a sakararu mō ka būnu ni a kī, ni nu kun mam waabu wā. Ma a wunen bibun yem yari a ka būu ni yākuru kua. ³⁷ Yen sōna kon wunen kīnasi be menna ka sere maa be a tusa. Be kpurowa kon mennama baama kpuron di, kpa n nun yōsu tereru ben wuswaa. ³⁸ Kon nun seeyasiawa nge mε ba ra tən gowobu ka kurə tanəbu seeyasie. Yem mu koo nun wukiri nen mōru ka nen nisinun saabu. ³⁹ Kon nun bəri wunen kīnasi ben nōma. Ba koo wunen kunu ka wunen gunguu ni kəsuku. Ba koo wunen bura yāa ni a doke potiri kpa bu nun yōsu tereru. ⁴⁰ Saa ye sō, kon tambu seeya bu nun seesi bu kpenu kasuku kpa bu nun takobiba səkiri. ⁴¹ Ba koo wunen dia dō meniki kpa bu nun seeyasia kurə dabinun wuswaa kpa n de wunen sakararu tu kpe. A n maa ben goo gāanu wēm. ⁴² Nen mōru koo sure. Na n maa ka nun nisinu mō. Meya na n maa ka nun mōru mō. ⁴³ Ka mε, yèn sō a n yaaye nge mε na nun nōri wunen birun di, ma a nen mōru seeya ka wunen kookoosu, yen sō, kon de a yen are wa. Domi a sekuru sari kom kua ma a būnu sāwa.

Yerusalemuwa ya daa kōsa bo

⁴⁴ Wee be ba ra mən teni ko bu nē, nge mε mero u sāa, nge meya win bii wəndia u ra n sāa, ba koo nē, wuna ta ka yā. ⁴⁵ A sāawa wunen meron bii wi u durə ka bibu yina. A sāawa nge wunen maabu be ba durə ka bibu yina. Bēen mero u sāawa Heti. Ma bēen tundo u sāa Aməregii. ⁴⁶ Wunen mō wi

u wāa sōo yēsan nām geu gia, wiya Samari ka yen bii wāndiaba. Wunen wānō wi u maa wāa sōo yēsan nām dwaru gia wiya Sodomu ka yen bibu. ⁴⁷ N n mō ben yira a swīi tōna. Ye a kua ya kpā. Wee a sankira a bu kere wunen swεε kpuro sōo. ⁴⁸ Sere ka nen wāaru Sodomu ye ya sāa wunen wānō ya n̄ kue nge mε a kua wunε ka wunen bibu. ⁴⁹ Tora ni ya kua wee. Ya tii sue ma ya wāa doo nōoru ka bōri yendu sōo. Ya ku ra wānwāndobu ka sāarobu somi. ⁵⁰ Wunen mero bisi be, ba tōnu bie ba kōsa kua nen nōni sōo. Ye na wa mε, yera na bu gira. ⁵¹ Wunen mōo Samari kun mam wunen torarun saka kue. Wunen kōsa ya wigia dabinu kera. Ma wunen kom kōsum mu dera ba nun sanō kera. ⁵² Wunε wi a ra raa bu taarε wē wee a sekuru wa. Domi wunen kom kōsum mu begim kera. Bā n wunen daa ye mεera ba ra deemεwa be, ba mam dεere. Tē a kua sekurugii yèn sō bā n wunen daa mεera ba ra wa ba sanō sāa.

Sodomu ka Samari

ya koo wurama nge yellu

⁵³ Yinni Gusunō u Yerusalemu sōowa u nεε, kon Sodomu ka Samari ka ben bii wāndiaba seeya ka sere maa wunε Yerusalemugibu. ⁵⁴ Wunen mōo Samari ye, ka wunen wānō Sodomu ben nukura koo yemia yèn sō wunen tii a sekuru wa. ⁵⁵ Ba koo wurama nge yellu be, ka ben bibu. Meya maa wunen tii kaa wurama nge yellu wunε ka wunen bibu sannu. ⁵⁶ Sanam mε a tii sue, a ra ka Sodomu gari kowa ka tii suabu wunen kōsa yu sere sōosira batuma sōo. ⁵⁷ Tē, wuna Edōmuba ka Filisitiba ba koo yēε. Wee ba nun gema yam kpuro. ⁵⁸ Ma a wunen sekuru sariru ka daa kōsan are sōowa. Ne Yinni Gusunōwa na yeni gerua.

59 Ne, Yinni Gusunɔ na neε, wee a man gema. A n̄ nen arukawani yibie. Yen s̄, kon nun kasie ye a man kua. 60 Adama ka me, na n̄ nen arukawani ye duarimɔ ye na ka nun b̄kua wunen w̄ndiarun di. Kon maa ka nun arukawani b̄ke ya n w̄a sere ka baadommaɔ. 61 Kaa bwisiku ye a kua kpa sekuru tu nun mwa n̄ n nun wunen maabu ka w̄nɔbu n̄mu beria bu nun wiru kp̄iya nge wunen bibu. Adama na n̄ ye m̄ arukawani ye na ka nun b̄kuan s̄. 62 Kon kpa ka nun nen arukawani b̄ke kpa a gia ma n̄na na s̄a Yinni Gusunɔ. 63 Kpa a yaaya ye a kua gasɔ, kpa sekuru tu nun mwa sere a kpana a gari gere. Adama ne kon nun wunen toranu kpuro suuru kua. Ne, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

Gunɔ bakeru ka res̄m

17

1 Yinni Gusunɔ u gerua u neε, 2 t̄nun bii, a Isire-liba m̄ndu kuo. 3 A neε, ameniwa ne, Yinni Gusunɔ na gerua. Na neε, gunɔ bakeru gara w̄a ta kasa d̄u ma ta san bakasu m̄ si su n̄ni bwese bweseka m̄. Ma ta ȳɔwa ta da sere Libanin guurun wii kpiirɔ. Ma ta da ta d̄a ye ba m̄ sedurun wii kpiiru w̄a. 4 Ma ta d̄a ten k̄asa ye ya gunum bo w̄a ta ka da ta yi tem mi ba ra tenkuru ko, wuu ḡe s̄ɔ tenkuba ba w̄a. 5 Ma ta d̄a kp̄ii p̄tura gaa sua ta da ta gira nge d̄a ye ya ra n w̄a nim b̄kuɔ mi tem gem mu w̄a, mi nim mu yiba. 6 Kp̄ii p̄tura ye, ya seewa ya kp̄ɛa nge res̄m koru te ta yasia adama ta n̄ gunu. Ma ten k̄asi yi m̄era gunɔ bake ten bera gia. Ma ten gbini yi dua tem m̄en s̄ɔwɔ. Ma d̄a ye, ya ḡsia res̄m, ya kpara ya k̄asi kua. 7 Yen biruwa gunɔ bakeru gara na ta kasa d̄u. Ten sansu taasine. Ma res̄m koo te,

ta ten gbini ka ten kãasi gɔsie gunɔ bake ten mi gia, domi ta tamaa ta koo nim wa mi gia. ⁸ N deema ta raa girewa tem gem sɔɔ mi nim yiba kpa tu kãasi geenu ko tu bii geenu ma kpa ta n sãa resem gea.

⁹ Wee ye nɛ, Yinni Gusunɔ na bikia. Na nɛɛ, resem yen bweseru ya koo kpĩ yu kuura? Gunɔ bake gbiikii te, ta koo wura tu ye deri ta kun yen gbini wukura? Ta koo wura ta kun yen marum go, kpa ten kpara kpem mɛ, mu gbera? N n mɛn na, n ñ maa tilasi tɔn dabinu bu na bu ka ye wuka. ¹⁰ Wee ta duura, adama ta koo kuura? Sɔɔ yari yerun woo gà n tu baba, ta ñ koo gbera? Geema ta koo gbera mi ta duura.

Mɔn ten tubusianu

¹¹ Yinni Gusunɔ u maa nɛɛ, ¹² a Yudan mɛm nɔɔ sari be bikio a nɛɛ, ba mɔn ten tubusianu yɛ? A bu sɔɔwɔ a nɛɛ, wee Babilonin sina boko u da Yerusalemuɔ. U ben sina boko mwa ka win sina asakpɔbu ma u ka bu da Babiloniɔ. ¹³ Ma u turo gɔsa wi u sãa nge kp̄ii p̄atura sina bibu sɔɔ, u ka nùn arukawani b̄okua. U nùn b̄orusia. Ma Babilonin sina boko wi, u ben bukurobu gura u ka da win temɔ. ¹⁴ Kpa Yudaban tem mu biru wura, mu ku maa kuura. Kpa bu win arukawani ye mɛm nɔɔwa. ¹⁵ Adama be Yudaba ba Babilonin sina boko wi seesi ba sɔmɔbu gɔra Egibitiɔ bu ka dumi kasuma ka sere maa tɔn dabinu. Wi u yen bweseru kua, u koo kisira? Domi u arukawani kusia.

¹⁶ Nɛ, Yinni Gusunɔ na nɛɛ, sere ka nɛn wãaru, sina boko wi, u koo gbiwa sunɔ wi u nùn bandu wɛn temɔ. Domi u ñ win nɔɔ mwɛɛru yibie. Babiloni miya u koo gbi. ¹⁷ Baa Egibitin sunɔ ù n tabu kowo dabiru mɔ be ba dam mɔ, u ñ kp̄ɛ u bu

somi bu ka tii yina sanam me Babilonin sina boko u koo na u wɔrusu gbe u tabu s̄a kp̄i u ka tɔn dabinu go. ¹⁸ Domi durɔ wi, u maa win nɔɔ mwɛɛru atafiru kua, ma u arukawani kusia ye sɔɔ u raa win nɔɔ mwɛɛru doke. Yen s̄ɔ, u n̄ kisiramɔ.

¹⁹ Yen s̄ɔna ne, Yinni Gusunɔ na neɛ, sere ka nen w̄aaru, nen arukawaniwa Isireliban sina boko u atafiru kua u kusia. Yen s̄ɔ, u koo yen are wa. ²⁰ Kon n̄n yina beria kpa u w̄ori ye sɔɔ. Kon ka n̄n da Babiloniɔ. Miya kon n̄n siri win naane sari te u kuan s̄ɔ. ²¹ Win tabu kowo be ba koo duki su, kon bu naa sw̄iwa n go ka takobi. Be ba tiara kpa bu yarina nge woo. Saa ye sɔɔ, ba koo gia ma nena na yeni gerua.

Yinni Gusunɔn nɔɔ mwɛɛru

²² Ameniwa ne, Yinni Gusunɔ na gerua. Na neɛ, nen tiiwa kon d̄a k̄asa kpema m̄eri seduru yen wii kpiirɔ kpa n ye bura, kpa n da n ye gira guuru garun w̄ollɔ te ta gunu. ²³ Kon ye girawa guuru garun w̄ollɔ te ta gunum bo Isireliɔ. Ten k̄asi yi koo kuurawa kpa tu binu ma ta n s̄a d̄a te ta waabu w̄a. Gunɔ bwese bweseka ya koo sokuru ko ten k̄asi sɔɔ. Kpa su n kukua ten saarɔ. ²⁴ Saa yera d̄anu kpuro nu koo gia ma nena na s̄a Yinni Gusunɔ. Nena na ra d̄a ni nu gunu kawe, kpa n ni nu piiburu bo gunum sosi. Meya na ra ni nu wuru bekusu s̄a gberasie, kpa n ni nu gbere b̄ɔɔm dokea. Ne, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua. Meya ya koo maa koorɔ.

Gusunɔ u ra baawure siriwa

nge me win daa ya ne

18

¹ Yinni Gusunɔ u gerua u nɛɛ, ² Esekieli, mban sɔna Isireliba ba ra mɔn teni ko bu nɛɛ, baababa ba resɛm birenu di, ma ben bibun nɔsu yaaya.

³ Adama nɛ, Yinni Gusunɔ, na bɛɛ sɔmɔ ma sere ka nɛn wāaru, i n̄ maa mɔn teni gerumɔ Isireliɔ.

⁴ Geema, nɛna na baawuren wāaru nɛni, baaba ka bii. Yen sɔ, wi u tora wiya u koo gbi.

⁵ Su t̄ɛ nɛɛ, goo u wāa u gea m̄, win daa ya wā.

⁶ U ku ra de gungunɔ u b̄u s̄a. U ku ra maa b̄u yākunu di. U ku ra ka goon kurɔ mɛnnɛ. Mɛya u ku ra maa ka tɔn kurɔ mɛnnɛ sanam mɛ u yasa m̄. ⁷ U ku ra goo gbɛni. U ku ra maa goo sɔmburu koosie kam. U ra wi u win dibu nɛni win tɔruba wesie. U ra wi gɔra m̄ d̄ianu w̄ɛ. Kpa u wi u tereru s̄imɔ yānu w̄ɛ. ⁸ U ku ra tɔnu gobi b̄akure u nim doke. U ku ra n maa wāa weesun swaa sɔɔ. U ra siriwa dee dee, u baawure n̄n win gem w̄ɛ. ⁹ U ra nɛn woodaba mɛm nɔwɛ mam mam. Tɔnu win bwesera nɛ, Yinni Gusunɔ na ra soku gemgii. Win wāara ta koo daka da.

¹⁰ Su maa t̄ɛ nɛɛ, durɔ wi, u bii mɔ wi u ra tɔmbu wɔri u go, u ben yānu gura, n̄ kun mɛ u ra daa k̄sa gaa ko. ¹¹ N deema win baaba ku ra yen bweseru ko. Bii wi, u ra b̄u yākuru de gungunɔ. U ra ka gabun kurɔbu mɛnnɛ. ¹² U ra bw̄ɛbw̄ɛ sɔmburu koosie kam. U ra tɔmbu gbɛni. U ku ra be u tɔruba mwaari ye wesie. U ra b̄unu s̄a, kpa u n kom bɛrɛtɛkɛ m̄. ¹³ U ra tɔmbu gobi b̄akure u nim doke. N weenɛ tɔnu win bweseru u n wāa? Aawo, u koo gbiwa. Domi u daa k̄sa kua. Win yem mu koo wɔriwa win tii sɔɔ.

14 Su tē nεε, bii wi, u seewa u mara. Ma win bii u seewa u win tondon toranu kpuro wa. Adama u n win tondon yira ye swīi. 15 U ku ra būu yākuunu de gungunə. U ku ra būnu sā ni Isireliba ba sāamə. U ku ra ka goon kurə mēnnε. 16 U ku ra goo səmburu koosie kam. U ku ra be ba win dibu neni təruba mwaari. U ku ra gbēni. U ra wi gōra m̀ dīanu wē. Kpa u wi u tereru sīimə yānu wē. 17 U ku ra n wāa weesun swaa səə. U ku ra tənu gobi bəkure u nim doke. U ra nən woodaba mēm nəəwε. Bii wi, u n gbimə win tondon toranun s̄. U ko n wāawa ka gem. 18 Adama tundo wiya u koo gbi win toranun s̄ domi u təmbu tōya kua u gbena.

19 I bikiamə i m̀, mban s̄na bii kun win tondon durum are s̄amə. Geema, bii kun ye s̄amə yèn s̄ u gea kua. Ma u s̄a dee dee nən yira s̄ə, u nən woodaba mēm nəəwa mam mam. Yen s̄na u ko n wāa. 20 Wi u tora, wiya u koo gbi. Bibu ba n ben baababan toranun are s̄amə. Meya baababa ba n maa ben bibun toranun are s̄amə. Kon gemgii ǹn win are wē yèn s̄ u kom gem kua. Kpa n maa tən k̄so s̄eyasia yèn s̄ u k̄sa kua.

K̄san kirə

21 Tən k̄so ù n win daa k̄sa deri, ma u gem swīi nge mε nən wooda ya gerua kpuro, u n maa gbimə. 22 Kon win toranu kpuro duari, kpa n de u n wāa gea ye u m̀n s̄. 23 I tamaa nε, Yinni Gusunə na kī tən k̄so u gbi? Aawo. Ye na kī, yera u gōru ḡsia kpa u n wāa. 24 Adama wi u gem deri, ma u daa k̄sa m̀ nge tən k̄so, i tamaa u ko n wāa? Aawo. Kon win yellun daa gea ye duariwa kpa n de u gbi win daa k̄sa ka win mēm nəə sarirun s̄. 25 Bεε Isireliba, i m̀, nən gere ye, ya n s̄a dee dee. I swaa dakio i

nə. Nən gerewa ya n̄ s̄a dee dee? Nge bεεya i saka saramə. ²⁶ Gemgii ù n gea deri, ma u k̄sa m̄, u koo gbiwa k̄sa yen s̄. ²⁷ T̄n k̄so ù n maa win daa k̄sa deri, ma u daa gea m̄, u win w̄aru w̄araməwa. ²⁸ U ko n w̄a, domi u gia ma k̄sa u raa m̄, ma u ye deri. N n m̄n na, u n̄ maa gbimə. ²⁹ Bεε Isireliba i m̄, nən gere ya n̄ s̄a dee dee. Adama n̄ n̄ m̄, bεεya i saka saramə. ³⁰ Yen s̄, kon baawure siriwa nge m̄ win daa ya s̄a. N n m̄n na, i b̄en daa k̄sio i k̄sa deri. I ku de b̄en daa k̄sa yu b̄e kam koosia. ³¹ I b̄en daa k̄sa derio kpa i b̄en ḡrun bwisikunu ḡsia. Mban s̄na i ko i tī go. ³² I ȳ ma n̄, Yinni Gusunə, na n̄ goon ḡə k̄i. N n m̄n na, i ḡru ḡsio kpa i wa i n w̄a.

Ba Isireliban sinambu

ḡə wuri kuamm̄

19

¹ Yinni Gusunə u n̄ε, a ḡə sw̄iyə Isireliban sina bibun s̄, a n̄ε,
² ben m̄ro u s̄awa nge gbee sunə niu geu ge ba ȳ gbee sinansun suunu s̄ə.
 Ga ra n̄ gen binu kpun̄wa ga n̄ nu diisiamə.
³ Ma ga gen buu teu seeya ga kua kp̄mbu.
 Ga gu yaa mwaabu s̄əsi, ma ga t̄mbu s̄sukum w̄ari.
⁴ Ye s̄aba gen gari nua, ma ba gu yina beria.
 Yera ba gu mwa ka k̄k̄aru ba ka da Egibitiə.

⁵ Ma gen mero ga mara gu wurama.
Adama ga temanabu kpana,
ga wa n ñ kooro.

Yen biruwa ga maa gen buu teu sua
ga seeya ga dam kua,
ga kua gbee suno kpambu.

⁶ Ma ga wari gbee sinansun wuuru soo.
Ga yaa mwaabu merra.
Ma ga tambu sesukum wari.

⁷ Ga tem min sina kpaaru wari ga sura.
Ma men wusu kua bansu.
Ma tambu ka ye ya waa tem me soo kpuro
ya berum soora gen kukiribun so.

⁸ Ma bwesenu nu menna
nu ka gu tabu kua.
Bwese ni, nu nawa yam kpuron di.
Ba gu suura kua ga wari.

⁹ Ma ba gen weru yaba
ba taabu doke
ba gu sori diru garu soo.
Yen biru ba ka gu da Babilonin sina bokon mi.
Ma ba gu kenusi
sere ba ñ maa gen kukiribu noomoo Isireliban
guuno.

¹⁰ Yinni Gusuno u maa nee,
ben mero u saawa nge resem
ye ba duura daa toran bokuo.
Resem ye, ya ra ma.

Ya maa kaasi yiba nim me ya waamon so.

¹¹ Ya kaasi damgii mo yi ba koo kpi bu ka sina deki
ko.

Ya waabu wa, yen gunum ka yen kaasi dabinun so.

¹² Adama ba ye wuka ka moru

ba sura temo.

Woo ge ga wee sɔɔ yari yerun di,
ga yen marum gberasia.

Yen kãasi damgii yi, yi gbera yi dɔɔ mwaara.

¹³ Tɛ ya gire tem gbebum sɔɔ
mi gãanu ku ra kpi.

¹⁴ Ma dɔɔ u yara saa yen kãasin di
u yen marum mwa.

Ya n̄ maa kãasa damgia mɔ
ye ya koo ko sina deka.

Womu geni ga sãawa gɔɔ wuri. Geya ba ko n da ko
bà n gɔɔ wuri mɔ.

Isireliba

ba Yinni Gusunɔ seesi

20

¹ Sanam mɛ Isireliba ba wãa yoru sɔɔ Babiloniɔ,
yoo ten wɔɔ nɔɔba yirusen suru nɔɔbusen sɔɔ
wɔkuruse sɔɔra ben guro gurobu gabu ba na Es-
ekielin mi u ka bu bikiaru kua Yinni Gusunɔn mi.
Ma ba na ba sina win wuswaaɔ. ² Yera Yinni Gusunɔ
u nɛɛ, ³ tɔnun bii, a tɔn beni sɔɔwɔ a nɛɛ, ameniwa
nɛ, Yinni Gusunɔ na gerumɔ. Na nɛɛ, n n̄ Isireliba
ba nawa bu ka nen kīru bikia? Sere ka nen wãaru
na n̄ wuramɔ bu man gãanu bikia.

⁴ Tɛ a sɔɔru koowo a ka bu siri. A bu yaayasio
kom kɔsum mɛ ben baababa ba man kua. ⁵ Ye nɛ,
Yinni Gusunɔ na gerumɔ wee. Na nɛɛ, sanam mɛ
na be, Isireliba gɔsa be, be ba sãa Yakɔbun bweseru
na bu nɔɔ mwɛɛru kua ka b̄ri. Ma na bu tii sɔɔsi
Egibitiɔ, na bu sɔɔwa na nɛɛ, nena na ko n sãa ben
Yinni. ⁶ Yen dɔma tera na bu nɔɔ mwɛɛru kua ka
b̄ri na nɛɛ, kon bu yara Egibitin di. Kpa n ka bu da
tem mɛ na bu gɔsia sɔɔ mi tim ka bom mu yiba. Tem

mε, mu sãawa mε mu tem kpuro buram kere. ⁷ Na bu sãowa na nεε, baawure u win bũu ge u kɔde sãa derio kpa u ku raa tii disi doke ka Egibitin bũu ni. Domi nɛna na sãa Gusunɔ ben Yinni.

⁸ Ka mε, ba man seesi ba yina bu man swaa daki. Ben goo kun bũu ni deri, nì sɔɔ ben kɔde wãa. Ba ñ Egibitin bũu ni deri. Ma na bwisika n bu mɔru kpuro seesi n bu wɔri Egibitiɔ. ⁹ Adama na bu deri, domi na ñ kī nɛn yĩsiru tu sankira bwese tukunun suunu sɔɔ yèn sɔ na tii bwese tuku ni sɔɔsi ¹⁰ sanam mε na Isireliba yara Egibitin di na ka da gbaburɔ. ¹¹ Ma na bu sãowa ye ba koo ko ka sere nɛn woodaba ye ba koo swĩ ba n ka wãa. ¹² Na bu tɔɔ wɛrarugiru wɛ ta n sãa yĩreru te ta sɔɔsimɔ ma nε, Yinni Gusunɔwa na bu wuna nɛnɛm. ¹³ Adama be Isireliba ba man seesi gbaburɔ ba ñ nɛn woodaba ka nɛn gere mɛm nɔɔwε ye bà n swĩ ba ko n wãaru mɔ. Mɛya ba ñ maa nɛn tɔɔ wɛrarugiru mɛm nɔɔwε sere na bwisika n ka bu mɔru ko n bu kpeerasia gbaburɔ. ¹⁴ Adama nà n ye kua, bwese tukunu nu koo nɛn yĩsiru gɛm, nìn nɔni biru na bu yara Egibitin di. ¹⁵ Yen sɔna gbaburɔ na nɔmu sua na bõrua na nεε, na ñ maa ka bu dɔɔ tem buram mε sɔɔ, mi tim ka bom mu kokumɔ mε na bu nɔɔ mwɛɛru kua. ¹⁶ Domi ba ñ nɛn woodaba ka nɛn gere mɛm nɔɔwε. Mɛya ba maa nɛn tɔɔ wɛrarugii te disi doke yèn sɔ ben gõru ga woo bũnun mi gia. ¹⁷ Ka mε, na ben wɔnwɔndu wa na ñ bu go gbaburɔ.

Isireliba ba ñ ben

mɛm nɔɔbu sariru deri

¹⁸ Na ben bibu sãowa gbaburɔ na nεε, bu ku ben baababan yira swĩ, bu ku ko ye ba bu sãowa, bu

ku maa tii disu koosi ka ben būnu. ¹⁹ Adama bu nε Gusunō ben Yinnin woodaba ka nεn gere swīiyō kpa bu ka ye kpuro sōmburu ko. ²⁰ Bu nεn tōō wērarugiru wunō nεnεm kpa ta n sāa yīreru nε ka ben baa sōō, te ba koo ka gia ma na sāawa Gusunō ben Yinni. ²¹ Adama ka mε, bii be, ba man seesi, ba n nεn woodaba ka nεn gere mεm nōōwε ye bà n swīi ba ko n wāaru mō. Ba nεn tōō wērarugiru disu doke. Ma na bwisika n ka bu nεn mōru seesi gbaburu mi. ²² Adama bwese tukunu nu ku ka nεn yīsiro gem sō, na n bu gāanu kue. Domi bwese nin wuswaaōra na be, Isireliba yara Egibitin di. ²³ Gbaburu miya na nōma sua wōllō na bōrua na nεε, kon bu yarinasia bwesenu sōō ka tem tukumō. ²⁴ Domi ba n nεn woodaba ka nεn gere mεm nōōwε. Ma ba nεn tōō wērarugii te disu doke. Ma ba ben kōdε doke ben baababan būnu sōō. ²⁵ Nεna na maa bu wooda wē ye ya n bu gea maruammε ka ye ya n bu wāaru wēεmō. ²⁶ Na dera ba disu duura ye ba ka ben bii gbiikobu yāku dōō mwaararugiru mō, kpa nanum bu mwa kpa bu gia ma nεna na sāa Yinni Gusunō.

Gusunō u koo Isireliban

būu sāaru kpeesia

²⁷ Yinni Gusunō u nεε, tōnun bii, a Isireliba sōōwō a nεε, wee ye nε, Yinni Gusunō na gerumō. Na nεε, ben baababan tii ba man tora, ba n nεn arukawani yibie. ²⁸ Na ka bu da tem mε sōō mε na bu nōō mwεeru kua na sire ka bōri. Miya ba ben bine doke gungunu gia ka dāa kubenu gia. Ma ye kpuro ya kua ben būu yāku yenu. Miya ba ra yāku dōō mwaararuginu ko ka sere ni ba ra ko ka gberun dīanu ka tam kpa bu turare dōō doke. Ye kpuro ya

dera nen m̄aru seewa. ²⁹ Ma na bu bikia na n̄e, m̄ba gunguu ni, n̄n mi i ra n̄ naam̄o. Saa yen d̄ama ten di, ba ben ȳaku yenu sokum̄o gungunu. ³⁰ Yen s̄o, a bu s̄ow̄o a n̄e, ameniwa n̄e, Yinni Gusun̄o na gerua. Na n̄e, bu ku tii disi koosi nge ben baababa. Bu ku maa b̄unu gasiri bu s̄a. ³¹ Wee t̄e, ba tii disi m̄ò ba b̄unu gasirim̄o ba ka nu k̄enu daawamme ma ba ka nu ben bibu ȳakunu kuamme. Yera ba tamaa ba koo bikiaru ko nen mi? Aawo, sere ka nen w̄āru na n̄ wuram̄o bu bikiaru ko nen mi. Ne, Yinni Gusun̄owa na yeni gerua. ³² Ba tamaa ba koo ko nge bwese ni nu tie, kpa ba n̄ d̄ānu ka kpenu s̄ām̄o. Adama n̄ n̄ koor̄o. ³³ Sere ka nen w̄āru ka dama kon bu w̄ari kpa n̄ bu seesi, kpa na n̄ bandu dii be s̄o. ³⁴ Kon bu yara bwese tuku nin suunu s̄on di mi ba yarin̄e kpa n̄ bu m̄enna n̄ bu nen dam ka nen m̄aru s̄osi. ³⁵ Kon ka bu da gbabur̄o be t̄ona mi goo kun w̄āa. Miya kon bu siri. ³⁶ Kon bu siri nge m̄e na ben sikadoba siri gbabur̄o sanam m̄e ba wee Egibitin di. Ne, Yinni Gusun̄owa na yeni gerua. ³⁷ Saa ye s̄o, kon bu tilasi ko ka sena ba n̄ ka s̄a nge nen ȳa ḡo kpa bu arukawani ye m̄em n̄owa ye na ka bu b̄okua. ³⁸ Kon bu wuna ben suunu s̄on di be ba man seesi ka be ba s̄a t̄on k̄sobu kpa n̄ bu yara tem mi ba w̄āan di. Adama ba n̄ d̄o Isirelīo. Saa ye s̄ora be, Isireliba ba koo gia ma n̄ena na s̄a Yinni Gusun̄o. ³⁹ T̄e, wee ye n̄e, Yinni Gusun̄o na maa gerua ben s̄o. Na n̄e, bu doo bu ben b̄unu s̄a. Adama amen biru, ba koo man m̄em n̄owa. Ba n̄ maa nen ȳisuru sankum̄o ka ben b̄uu s̄āru. ⁴⁰ Domi Isireliba kpurowa ba koo man s̄a Isirelin guur̄o te na ḡosa nen s̄o. Miya kon ka bu n̄onu geu m̄eri. Kpa n̄ bu ȳakunu bikia ka k̄e gee ni ba s̄oru kua nen

sõ. ⁴¹ Nà n bu yara bwese tukunun suunu sòon di mi ba raa yarinε ma na bu mennama, saa yera kon bu mwa nge yāku nubu durorugiru. Bwese tuku ni, nù n wa mε, kpa nu gia ma nεna Yinni Gusunɔ Dεero. ⁴² Meya ben tii ba koo gia ma nεna na sãa Yinni Gusunɔ nà n bu kpara na ka da Isireliɔ mi na ben baababa nɔɔ mwεεru kua. ⁴³ Ba koo bwisiku daa kōsa ye ba kua yellu, yè sɔɔ ba tii disi doke kpa bu tii tusi kōsa ye ba kuan s̄. ⁴⁴ Saa ye sɔɔ, ba koo gia ma nεna na sãa Yinni Gusunɔ nà n bu sεyasia nεn yīsirun bεεrɛn s̄. N n̄ mɔ ben daa kōsa ye ba kuan s̄. Nε, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

Labaari kōsa Isireliban s̄

21

¹ Yinni Gusunɔ u gerua u nεε, ² tɔnun bii, a mεerio s̄ɔɔ yēsan n̄m dwarɔ, kpa a bu gerusi be ba wãa dãa s̄ɔɔ mi. ³ A de bu nεn gari swaa daki yi kon gere dãa s̄ɔɔ ge ga wãa s̄ɔɔ yēsan n̄m dwaru gia mi. A nεε, kon gu d̄ɔɔ doke, kpa d̄ɔɔ wi, u dãa bekunu ka gbebunu mwa. D̄ɔɔ wi, kun gbimɔ. Tɔmbu kpurowa ba koo d̄ɔɔ soora saa s̄ɔɔ yēsan n̄m dwarun di n ka da n̄m geuɔ. ⁴ Tɔmbu kpurowa ba koo wa ma nε, Yinni Gusunɔwa na d̄ɔɔ wi s̄rua, u n̄ maa gbimɔ.

⁵ Ma Esekieli u Yinni Gusunɔ s̄ɔɔwa u nεε, wee ba ra n ka man w̄aki ba n m̄, suka na ra n bu kuamme.

⁶ Ma Yinni Gusunɔ u n̄n s̄ɔɔwa u nεε, ⁷ wunε, tɔnun bii, a mεerio Yerusalemu gia kpa a Isirelin tem ka m̄n sãa yenu gerusi. ⁸ A Isireliba s̄ɔɔwa a nεε, wee ye na gerumɔ ben s̄. Na nεε, kon bu deema, kpa n nεn takobi woma yen kararun di kpa n gemgii ka t̄n k̄so go. ⁹ Kon bεε kpurowa kpeerasia.

Yen sōna kon nɛn takobi woma saa yen kararun di, kpa n tɔmbu go saa sōo yēsan nɔm dwaru gian di n ka da nɔm geuɔ. ¹⁰ Tɔmbu kpuro ba koo gia ma na nɛn takobi woma saa yen kararun di, na n̄ maa ye wesiamɔ mi. ¹¹ Yen sō, wunɛ tɔnun bii, a yāaro a weeweenu ko nge w̄in gabu ga bɔara. ¹² B̄a n nun bikia mban sōna a weeweenu m̄, kaa bu wisiwa a nɛɛ, labaari kōsa a nua. Ya koo maa tunuma. Kpa tɔmbun toronu nu kara. Ba koo gɔma dwiia. Kpa ben w̄aruḡaru tu kpe, bu dūunu soona. Wee, ya koo na ya mam tunuma. Nɛ, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

Takobi ya wee

¹³ Yinni Gusunɔ u maa nɛɛ, ¹⁴ wunɛ tɔnun bii, a tɔmbu gerusio. A bu sōwɔ ye nɛ, Yinni Gusunɔ na gerua. Na nɛɛ,

takobi gaa wee ya wee,
ya n̄ɔ d̄ɛɛrawa mam mam.

¹⁵ Ya ballimɔ,
yera ba koo ka tɔmbu go.

I tamaa bɛɛn bandu ta n̄ kpeemɔ *,

¹⁶ adama ba takobi ye n̄ɔ d̄ɛɛrawa ba nɛni.

Ba ye tɔn gowo nɔmu bɛrie.

¹⁷ A gb̄aro, kpa a weeweenu ko, wunɛ tɔnun bii.

Domi ba ye nɛn tɔmbu Isireliba ka ben sinambu suesi.

¹⁸ Wee ba be kpuro yiberɛba nɔmu bɛria.

A wunɛn nɔma b̄akuo,

n̄ni sw̄a bakara wee.

Bɛɛn bandu t̄a n̄ w̄aruma maa ni.

Nɛ, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua †.

* **21:15** - Naa sin suku Heberum s̄ɔ mu n̄ dɛɛre. † **21:18** - Naa sin sukum ka Heberum mu n̄ dɛɛre.

19 Tē wunε tɔnun bii, a bu gerusio.
 A taka koowo nɔn teeru,
 yen biru nɔn yiru, yen biru nɔn ita,
 a ka takobi yen dam sɔɔsi.

Domi ya s̄awa takobi
 ye ya ka gɔɔ wee.
 Gɔɔ bokowa ya ka wee baaman di.

20 Ya baawuren wɔrugɔrun dam buamɔ.
 Ya dera ba wɔrukumɔ.
 Wee na dera ya w̄a baawuren kɔnnɔwɔ.
 Wee ya ballimɔ nge guru maakinu,
 ya sɔɔru s̄a yu ka gɔ.

21 Na maa ye s̄ɔmɔ na m̄,
 yu soowo nɔm geu gia, kpa yu wura nɔm dwaru gia.
 Takobi nɔɔ durora wunε,
 a doo mi ba nun t̄i.

22 Nε, Yinni Gusunɔn tii, kon taka ko kpa n nɛn
 mɔru kpuro s̄ɔsi mam mam sere yu ka sara. Nε,
 Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

Babilonin sina boko

u koo Yerusalemu wɔri

23 Yinni Gusunɔ u kɔam gerua u nεε, 24 wunε
 tɔnun bii, a swaa yiru yabo ye ya koo s̄ɔsi m̄n di
 Babilonin sina boko u koo ka tabu duuma. A de
 ye yiru ye, yu yari wuu teun di kpa a yen baayere
 ȳireru ko yu ka s̄ɔsi wuu ḡen mi ya dɔɔ. 25 Kaa swaa
 yiru ye kowa, tia ya n dɔɔ Raba gia, ye ba koo sw̄i
 bu ka Am̄niba tabu wɔri, tia maa Yerusalemu gia
 ye ba koo sw̄i bu ka Yudaba tabu wɔri. 26 Domi
 wee Babilonin sina boko u w̄a swaa yiru yen
 kεεnɔnɔ u bikiaru m̄ b̄u ni ba m̄ Terafimun mi,
 ka s̄εnu ka yaa woru. 27 Ma bikia te, ta Yerusalemu
 s̄ɔsi win nɔm geu sɔɔ. Tē, u koo wooda w̄ε bu

Yerusalemu wəri ba n tabun kuuki m̀. U koo tabu yānu yi yi Yerusalemun kənnəsə. Kpa bu gungunu ka kuku yenu ko mi, bu ka ye wəri. ²⁸ Adama Yerusalemugibu ba tamaa win bikia ten gari yi n̄ s̄a gem. Domi ba tamaa u koo bu deri arukawani ye ba ka n̄n b̄kuan s̄. Adama u n̄ ben toranu duari. Yen s̄, u koo bu wəri. ²⁹ Yen s̄na n̄, Yinni Gusunə na bu s̄əm̄ na m̀, wee ben mem̄ n̄əbu sari te ta s̄əsiram̄ ben daa s̄ə, ta man ben toranu yaayasiam̄ ma nu bu taare w̄em̄. Ba n̄ maa nu deri. Yen s̄, kon bu n̄mu doke n̄ mwa.

³⁰ Wun̄ maa Isireliban kparo, wun̄n̄ t̄ra turuku m̀. Wun̄n̄ toranu nu den tura m̄. ³¹ Ba koo wun̄n̄ sina fur̄ pota. Gāanu koo k̄si. Be ba tii kawe ba koo w̄lle suara. Kpa be ba tii sue bu w̄ruma. ³² Kon de Yerusalemu yu ko bansu mam mam. Ya koo koorawa saa ye wi kon yen dam w̄ u tunuma.

Ba koo Am̄niba tabu wəri

³³ Yinni Gusunə u maa n̄n̄, wun̄n̄ t̄nun̄ bii, a Am̄niba gerusio ben kom k̄sum m̄ ba Isireliba kuan s̄. A bu s̄əw̄ a n̄n̄, wee, ba takobi n̄ə d̄era ya ballim̄ ya bu mara yu go. ³⁴ Ben k̄si weesugii ni ka gari weesugii yin s̄, ba koo bu gowa nge t̄n k̄sobu be ba wiru b̄ara. Domi ben t̄ra turuku m̀, ben toranu nu den tura m̄. ³⁵ Bu ben takobiba wesio ben karan̄. Kon bu siri mi ba bu mara. ³⁶ Kon bu m̄ru seesi n̄ bu wure nge d̄ə kpa n̄ bu t̄mbu n̄mu b̄ria be ba koo bu wəri ka dam bu kam koosia. ³⁷ Kon de d̄ə u bu di, kpa ben yem̄ mu yari ben tem suunu s̄ə. Ba n̄ maa bu yaayam̄. N̄, Yinni Gusunəwa na yeni gerua.

Yerusalemugibun daa k̄sa

22

¹ Yinni Gusunɔ u gerua u nεε, ² wunε tɔnun bii, a sɔɔru koowo a ka Yerusalemugibu siri be ba s̄a tɔn gowobu mi. A ku sika ko. A de bu bwisiku ben daa k̄sa ye ba kuan s̄. ³ A bu s̄ɔwɔ a nεε, nε, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua. Wee ba tɔmbu goomɔ. Yera ya koo de ben wuu Yerusalemun tii yu kam ko. Wee ba bw̄arokunu sekumɔ ma ba ben tem disi doke. ⁴ Tɔn be ba go mi, ben taarewa. Ba tii disi doke ye ba ka tii bw̄arokunu kua. Nge m̄ya ba ka ben w̄arun t̄nu kawa. Yen s̄na kon de bwese tukunu nu bu ȳε. ⁵ Be ba toma ka be ba w̄a turuku ba koo bu ȳε ȳn s̄ ben wuu Yerusalemun ȳsira bεεε bia, ma ya burisire.

⁶ Wee be, Isireliban sinambu ba tɔmbu dam d̄remɔ ba goomɔ Yerusalemu ye s̄ɔ. ⁷ Ma yen tɔmbu ba ben m̄robu ka ben tundobu gema. Gaba s̄bu dam d̄remɔ. Gaba maa gobekuba ka ḡminibu taki dimɔ. ⁸ Tɔmbu ba n̄ nen s̄a yeru daabu k̄i. Ba n̄ maa k̄i bu nen t̄ɔ w̄ɛrarugiru mem n̄ɔwa. ⁹ Gaba w̄a ba ben winsim k̄sa gerumɔ bu ka n̄n go. M̄ya maa tɔmbu ba ra b̄n̄un d̄ianu di gungunun w̄llɔ kpa ba n̄ sekuru sari kookoosu m̄. ¹⁰ Gabu ba w̄a ba ra ka ben tondon kurɔbu kpunε. Gabu ba ra mam tɔn kurɔbu gabe sanam m̄ ba yasa m̄. ¹¹ Gaba maa w̄a ba sakararu m̄ ka ben bensim kurɔbu, n̄ kun m̄ ka ben biin kurɔ n̄ kun m̄ ka ben sesu tundo tuosibu. ¹² Gaba maa w̄a be ba ra wure bu gobi mwa bu ka tɔmbu go. Gaba w̄a ba ra are beke kasu b̄ n̄ ben winsim gobi b̄kura. Gaba w̄a be ba ben winsim taki dimɔ bu ka gobi ko. Ma ba nε, Yinni Gusunɔ duari mam mam. Nε, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

13 Wee kon bu so be, Yerusalemugibu ben gbena ka tɔn be ba gon sɔ. 14 Nà n bu wɔri yen tɔ te, ba n ko n maa dam ka mwia mɔ. Ne, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua. Ya koo maa koorɔ. 15 Kon de bu yarina ba n wãa bwese tukunu sɔɔ. Kpa bu da baama. Nge meya kon ka ben disi yi wuna Yerusalemu ye sɔɔn di. 16 Bwese ni nu tie, nu koo bu gem. Saa ye sɔɔ, ba koo gia ma nena na sãa Yinni Gusunɔ.

17 Yen biru, Yinni Gusunɔ u maa nee, 18 tɔnun bii, wee nen nɔni sɔɔ Isireliba ba sãa nge sii bisu n kun me nge sii gandu n kun me nge sii kpikisu n kun me nge pɛerum n kun me nge sii wɔkusu si ba doke sɔwatia sɔɔ bu ka su sɔwa. Ba sãawa nge sii geesun bisu. 19 Yen sɔna ne, Yinni Gusunɔ na nee, kon bu menna Yerusalemu sɔɔ. 20 Nge me ba ra sii geesu ka sii gandu ka sii wɔkusu ka sii kpikisu ka sii pɛerum menna bu doke sɔwatia sɔɔ, kpa bu dɔɔ doke su ka yanda, nge meya kon bu menna nen mɔru sɔɔ, kpa n bu deri bu yanda. 21 Kon bu menna sube teeru sɔɔ, kpa n bu kpɛɛ nen mɔrun sundu sɔɔ kpa bu yanda nge sisu. 22 Nge me sii geesu su ra yande dɔɔ sɔɔ, nge meya ben tii ba koo yanda Yerusalemun suunu sɔɔ. Saa yera ba koo gia ma na ka bu mɔru seewa.

23 Yinni Gusunɔ u maa gerua u nee, 24 tɔnun bii, a Yerusalemugibu sɔɔwɔ a nee, ben tem mu sãawa nge mi gura ku ra ne. Yen sɔ, kon de mu kam ko nen mɔrun saa sɔɔ. 25 Ben sɔmɔbu ba sãawa nge gbee sinan si su kukirimɔ sanam me su yaa wa su sɛre. Domi ba tɔmbu goomɔ. Ma ba gabun gobi ka dukia wɔramɔ. Ma ba derimɔ kurɔ gɔminibu ba dabiamɔ. 26 Ben yaku kowobu ba ku ra nen woodaba mem nɔɔwe. Ba ku ra maa nen sãa yeru beere we. Ba ku ra wunanɛ ye ya sãa negia ka ye ya n sãa negia. Ba

ku ra maa tǎmbu sǎosi ye ya dǎere ka ye ya ñ dǎere. Ba ku ra mam nen tǎo wǎrarugii te mem nǎowe. Ye kpuro sǎora ba ku ra man bǎere wǎ. ²⁷ Ben sinambu ba sǎawa nge gbeku ye. Domi ba tǎmbu goomǎ bu wa bu ka ben bine suresia. ²⁸ Ben sǎmǎbu ba ye kpuro wukirimǎ nge gǎa ni ba soo tǎeni. Wee ba bu kǎsi weesuginu ka gari weesugii sǎomǎ. Ba gerumǎ ba mǎ, gari yi ba tǎmbu sǎomǎ yi weewa nen min di. N deema ne, Yinni Gusunǎ na ñ bu gǎanu sǎowa. ²⁹ Tem men tǎmbu ba dam dǎrenamǎ ba gbɛnimǎ ba sǎarobu ka be ba ñ dam mǎ taaremǎ. Ma ba sǎbu taki dimǎ ba gem biramǎ. ³⁰ Wee na goo kasu ben suunu sǎo u gbǎraru bani u ka sikerena, ñ kun me u yǎra kururu mi, u ka tem me yina n ku ka mu kam koosia. Adama na ñ goo wa. ³¹ Kon bu mǎru seesiwa. Na ñ yǎramǎ sere nen mǎru yu ka kpe. Kon de bu bu ben daan are kǎsie. Ne, Yinni Gusunǎwa na yeni gerua.

Samari ya sǎa nge kurǎ tano

23

¹ Yinni Gusunǎ u ne, ² tǎnun bii, kurǎbu yiruwa ba wǎa be kpuro mǎro turo. ³ Ma ba da ba kurǎ tanaru di Egibitiǎ ben wǎndiaru sǎo. Miya ba ben bwǎsu sǎkura. Ba ben toronu bǎkasi. ⁴ Mǎon yǎsira Ohola. Wǎnǎgira maa Oholiba. Ohola u sǎawa Samari. Oholiba u maa sǎa Yerusalemu. Na bu sua kurǎbu ma ba man bii tǎn durǎbu ka tǎn kurǎbu marua. ⁵ Ohola wi, u kua naane sarirugii, u kurǎ tanaru wǎri. Ma u Asirigibu kǎa too too be ba wǎa win bǎku. ⁶ Tǎn be, ba yǎa wunǎmginu doke domi ba sǎawa tem yǎrobu ka siri kowobu. Ba sǎawa aluwaasi durǎ burabu. Ma ba maasǎru yǎ. ⁷ Beya

Oholo u tii wě. Be ba sāa Asirin wirugibu mi, be kpurowa u ka sakararu kua. U bu kĩa too sere u ben būnu sāwa. ⁸ U ñ win sakara te deri te u raa kua Egibitiō. Domi sanam me u sāa wōndia, ba ra n ka nùn kpunamō ba n win bwāsu babirimō, ma ba nùn sakararu kpēε. ⁹ Yen sōna na nùn deri win kīnasi Asirigii ben nōmuō. ¹⁰ Ma ba win yānu potira ba nùn yōsu tereru. Ma ba win bibu gura ba ka doona. Yen biru ba win tii go ka takobi. U sēyasiabu wa bi bu kua seeda tōn kurō be ba tien sō.

Yerusalemu ya sakararu kua

¹¹ Yinni Gusunō u maa nεε, Oholan wōnō Oholiba u win mōon sakara kookoo si wa. Ka me, wigira ta boya sere ta ñ ka nōo gerurō. ¹² Ma win tii u Asirin tem yērobu kĩa ka ben siri kowobu. Tōn be, ba sāawa aluwaasi durō burabu. Ba yāa buranu doke, ba maa maasōru yē. ¹³ Nε, Yinni Gusunō na wa ma Oholiban tii u disi mō. Be kpuro swaa tia yera ba swī mi. ¹⁴ Oholiba wi, u mam kua ye ya sakararu kere. Sōo teeru u tōmbun weenasibu wa ba yorusi gani sōo. Ba bu kuawa ka gāa swāanu. Tōn be, ba sāawa Babilonigibu. ¹⁵ Ba kpaki sēke pōraō, ma ba dawani nōni bwese bweseqagii bōkua wirō. Be kpuro ba sāawa nge sinambu ba ka Babilonigibu weenε. ¹⁶ Ye u bu wa me, yera u bu kĩa sere u sōmōbu gōra Babiloni mi. ¹⁷ Ma ba na win mi ba ka nùn kpuna ba nùn sakararu kpēε sere win bwēra yōōwa ben min di. ¹⁸ U win sakara te sōōsi batuma sōo. Ma nen gōru ga doona win min di nge me ga raa doona win mōon min di. ¹⁹ Ka me, u sakara te mō u dōōwa nge me u kua win wōndiarun saa sōo Egibitiō, ²⁰ mi u tii kurō dama kowobu wě be ba ra n kurōbu yōōmō nge ketekunu ñ kun me nge dumi.

Yerusalemun seeyasiabu

21 Yinni Gusunɔ u maa nεε, Oholiba, wee a maa wure a wura sekuru sariru sɔɔ te a raa kua wunen wɔndiaru sɔɔ sanam mε a dera Egibitigibu ba wunen bwāsu babura. 22 Wee ye nε, Yinni Gusunɔ na gerumɔ. Kon de wunen yellun kīnasi be a tusa mi tē bu nun seesi kpa bu na baama kpuron di bu nun wəri. 23 Beya Babilonigibu ka Pekodigibu ka Koagibu ka sere maa Asirigibu. Ben aluwaasi durɔ burɔ be ka ben tem yērobu ka ben sinambu ka ben tabu durɔbu be kpuro ba yɔɔwa dumin wɔllɔ. 24 Wee ba nun wərim wee ba tabu yānu neni ka tabu kekɛba yi dumi gawe. Ba menna ba dabi ba ka nun sikerene yam kpuro. Be kpuro ba sii furɔsu doke ma ba tɛrenu neni. Kon bu siribu nɔmu sɔndia kpa bu nun siri ka ben wooda. 25 Kon nun mɔru seesi kpa n de bu nun wəri ka dam. Ba koo wunen wēru ka wunen swasu bɔəri kpa bu nun dakura tabu sɔɔ, kpa bu wunen bibu gura. Be ba tiara kpa bu be dɔɔ mɛni. 26 Ba koo wunen yānu gura kpa bu wunen bura yānu wuna. 27 Kon wunen sekuru sariru kpeesia te a mɔ saa yee yellun di Egibitiɔ. Wunen nɔni kun maa wurɔ ben mi gia. A n̄ maa bu yaayamɔ.

28 Nε, Yinni Gusunɔ na nεε, wee na nun bəri be a tusan nɔmuɔ, bɛn mi wunen bwēra kun maa wāa. 29 Ba koo nun nɔni sɔ tusirun sɔ kpa bu wunen dukia gura bu nun deri ka nɔm dira basi mam mam. Wunen sekuru sariru ka wunen sakara te, ta koo sɔɔsira. 30 Ye kpurowa ya koo nun deema domi a ka bwese tukunu sakararu kua ma a tii disi doke būu sɔarun swaa sɔɔ. 31 A wunen mɔɔn yira swīi. Yen sɔna kon de a nɛn mɔrun nɔra ye nɔ nge

wi. ³² Nε, Yinni Gusunɔ na maa nεε,
kaa ka nɔra ye nɔ
ye wunen mɔɔ u ka nɔra.

Nɔra ye, ya yasɔ, ya maa dɛu.

Yera ya koo de bu nun yɛε
bu yaakoru koosi.

Nɔra ye, ya nen mɔru yibawa sere ka nɔɔwɔ.

³³ Ya koo nun go nge tam

kpa yu nun nɔni sɔ.

Nɔra ye, ya ra ka nuku sankiranu ka kam kobu
nεwa.

Yera wunen mɔɔ Samari u nɔra.

³⁴ Kaa ye nɔwa mam mam

sere a ye kɔra ka donnu

kpa a wunen tororu mεera ko ka yen kɛki.

Nε, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

³⁵ Wee a man duari ma a man deri. Tɛ, a wunen
sekuru sarirun are sɔɔwo.

Gusunɔ u Yerusalemu

ka Samari taarε wɛ

³⁶ Yinni Gusunɔ u maa man sɔɔwa u nεε, tɔnun
bii, a Ohola ka Oholiba sirio. A bu sɔɔwɔ kɔsa ye
ba kua. ³⁷ Wee ba sɔawa kurɔ sakara kowobu ma
ben nɔma yem yiba. Domi ba da ba bɔnu sɔamɔ
ma ba ka ben bibu yaku dɔɔ mwaararuginu mɔ. N
deema nɛna ba raa bii be wɛ. ³⁸ Wee ye ba maa
man kua. Ba nen sɔa yeru disi doke, ma ba n̄ nen
tɔɔ wɛrarugirun wooda mem nɔɔwε. ³⁹ Domi dɔma
te ba dua nen sɔa yerɔ ba ka ben bibu bɔu yakunu
kua ma ba tu disi doke. Yenin bwesera ba kua nen
sɔa yerun sɔɔwɔ. ⁴⁰ Yen biru, ba maa sɔmɔbu gɔra
bu bu durɔbu kasuama saa tontonden di. Ma durɔ
be, ba seema ba na. Saa yera ba wobura ma ba kiro

doke ma ba ben bura yānu doke durɔ ben sɔ. ⁴¹ Ma ba da ba sina kita buranu sɔɔ. Tabulu ya yii ben wuswaaɔ yèn wɔllɔ ba nɛn turare ye ba ra dɔɔ doke ka gum nubu durorugim sɔndi. ⁴² Ma tɔn dabira bu naawa te ta ñ gāanun bwisikunu mɔ, ta wure. Tɔn be, ba sāawa Sebagibu be ba na saa gbaburun di. Ma ba kurɔ be sumi dokea nɔm wĩinɔ, ma ba maa bu sina furɔ burasu dokea winɔ. ⁴³ Yera na nɛɛ, baa ka wi u tɔkɔ kua sakara te sɔɔ, u ko n tu mɔwa u n dɔɔ? Durɔba ko n maa nùn naawammɛ? ⁴⁴ Wee durɔbu ba ra nɛ bu ka nùn dendi nge kurɔ tanɔ. Nge mɛya ba Ohola ka Oholiba kua be, be ba sankire. ⁴⁵ Adama gemgibu ba koo kurɔ be siri bu bu taare wɛ ben sakararun sɔ ka tɔn be ba gon sɔ. Domi ben nɔma ya yem yiba.

⁴⁶ Wee ye nɛ, Yinni Gusunɔ na gerumɔ. Na nɛɛ, kon de tɔn dabiru tu da tu bu wɔri kpa tu bu nɔni swāaru kpɛɛ, kpa tu ben dukia gura. ⁴⁷ Kpa tu bu kpenu kasuku tu go, kpa tu bu bɔtiri ka takobi. Kpa tu ben bibu go tu ben yɛnusu dɔɔ mɛniki. ⁴⁸ Nge mɛya kon ka sakararu kpeesia tem mɛ sɔɔ. Kon tɔn kurɔ baawure sɔ u ku maa ben maabu yiru yen yira swĩi. ⁴⁹ Domi ba sakararu kua ba bũnu sāwa. Yen sɔ, ba koo ben toranun are sɔbe. Nge mɛya ba koo ka gia ma nɛna na sãa Yinni Gusunɔ.

Yerusalemu ya sãa

nge weke te ta wuuru diira

24

¹ Isireliban yorun wɔɔ nɔɔba nnesen suru wɔkurusen sɔɔ wɔkuruse sɔɔra Yinni Gusunɔ u Esekieli sɔɔwa u nɛɛ, ² wunɛ tɔnun bii, a gisɔn tɔɔ te yoruo. Domi gisɔra Babilonin sina boko u koo

Yerusalemu tarusim tore. ³ A nen tɔmbu mem nɔɔ sari be mɔn teni sɔɔwɔ a ka bu kirɔ ko. A neɛ, nena na nun yiire na neɛ,
a sii wekeru suo kpa a tu nim doke.

⁴ Kpa a yaa taarun yaa gea ka yaa namun yaa gea sua
a doke mi.

Yen biru, kpa a yaa kuku bɔrɔkɔba sɔndi yen wɔllɔ.

⁵ A maa yã geeru gɔsio wunen yã gɔɔn di
kpa a ten yaa doke weke te sɔɔ.

Kpa a doo dãa doke
a yaa ye kpuro yike yu ye
sere ka yen kukunɔ.

⁶ Kpa a yaa ye wuna tia tia.

Baa yen tia a ku ra deri mi.

Wee ye ne, Yinni Gusunɔ na gerua.

Na neɛ, Yerusalemu ya sãawa bɔrura yen tɔn
goberun sɔ.

Ya sãawa nge sii weke te ta wuuru diire,
te ba ñ kpɛ bu tea bu naamwɛ.

⁷ Yem me Yerusalemu ya yari mi,
mu wãawa yen suunu sɔɔ.

Ya mu yariwa kperu wɔllɔ,
n ñ mɔ tem dira sɔɔ tua yu sere mu wukiri.

⁸ Tɛ kon yem me deri kpee ten wɔllu mi,
mi mu ñ berurɔ,

kpa nen mɔru yu ku ka se
n Yerusalemu ye mɔru kɔsie.

⁹ Ne, Yinni Gusunɔ na neɛ,

Yerusalemu ya sãawa bɔrura yen tɔn goberun sɔ.

Nen tii kon dãa sube bakaru ko.

¹⁰ A dãa taasio kpa a dɔɔ doke
kpa a de yaa ye, yu ye metɛ metɛ.

A ye kpee yãnu dokeo

kpá a de yen kukunu nu dǎo mwaara mam mam.

¹¹ Yen biru, a weke dii te sǎndio dǎo gǎe sǎo sere tu swǎa tu swǎra.

Kpá disi ní nu raa wǎa te sǎo nu kpe ta kun maa wuuru diire.

¹² Ka mε, kookari ye, ya koo kam kowa, domi dǎo kun kpǎ u wuu diiram mεn bweseru kpeesia.

¹³ Nge mεya Yerusalemu ya disi duura yen tora ní ya kuan sǎ. Wee na kǎa n ye dǎerasia adama ya ñ wure. Yen sǎ tǎ, ya ñ maa kpǎ yu dǎera sere nεn mǎru yu ka sure. ¹⁴ Nε, Yinni Gusunǎwa na yeni gerua. Kon ye siriwa nge mε yen daa ya nε, na ñ yen wǎn wǎndu mǎ. Ya koo maa koorá. Kon ye kowa na ñ sika mǎ. Na ñ biru wuramǎ.

Esekielin kurǎn gǎo

¹⁵ Yinni Gusunǎ u Esekieli sǎowa u nεε, ¹⁶ tǎnun bii, kon nun wǎ a kǎru bo goori subaru sǎo. Adama a ñ yǎron gǎo yeru mǎ. A ñ win gǎo sinamǎ. A ñ maa gǎo sumǎ win sǎ. ¹⁷ A weeweenu koowo wunεn tii sǎo a ku de goo u nǎ. A ku gǎo sina. A wunεn dawani bǎkuo kpá a wunεn baranu doke nge mε a ra ko. A ku wunεn wuswaa wukiri. A ku maa gǎo dǎanu di.

¹⁸ Yera Esekieli u ye tǎmbu sǎowa bururu ma yen yoka win kurǎ u kpuna u gu. Yen sisiru bururu ma u kua nge mε Yinni Gusunǎ u nǎn yiire. ¹⁹ Yera tǎmbu ba nǎn bikiamǎ ba mǎ, u bu tubusio ye u mǎ mi. ²⁰ Yera u bu wisa u nεε, Yinni Gusunǎwa u nǎn sǎowa u nεε, ²¹ u be Isireliba gari yini sǎowa u nεε, wǎ, Yinni Gusunǎ u koo de bu win sǎa yeru kǎsuku tǎn sǎ ba tii sue ka te bǎ ñ mεera ba ra n nuku dobu mǎ ka tǎ sǎo ba ben yǎiyǎbu doke. Ba koo ben bii be ba tie Yerusalemuǎ mwεeri bu go. ²² Ba koo kowa nge mε Esekieli u kua. Ba ñ ben wuswaa wukirimǎ

nuku sankiranun s̄, ba ñ maa ḡ d̄ñanu dim̄. ²³ Ba koo ben dawani b̄kewa kpa bu ben baranu doke. Ba ñ koo ḡ yeru ko, ba ñ koo maa ḡ sw̄. Adama ba koo woor̄a ben toranun s̄ kpa ba n weeweenu m̄. ²⁴ Wi, Esekieli u ko n s̄awa ȳireru ben suunu s̄. Ba koo kowa nge m̄ u kua. Sanam m̄ yeba kpuro ya koo bu deema, saa ye s̄ara ba koo gia ma Gusun̄ u s̄awa Yinni.

²⁵ Yen biruwa Yinni Gusun̄ u Esekieli s̄awa u n̄, u koo de Isireliba bu win s̄a yeru bia te ta s̄a ben kuku yeru mi, te b̄ n̄ m̄era ta ra bu nuku dobu w̄ mi, ka t̄en s̄ ba tii sue mi, ma ba ben ȳiȳobu doke te s̄. Yen biru kpa u de ben bibu bu gbisuku.

²⁶ Sanam m̄ k̄si ni, nu koo bu deema, goo u koo nu kisirari kpa u na u nun s̄. ²⁷ Yen t̄o te, wunen̄ n̄o ga koo wukiara kpa a ka ȳero gari ko. Wuna kaa n̄ s̄a ȳireru wunen̄ t̄ambun s̄. Saa ye s̄, ba koo gia ma n̄ Gusun̄ na s̄awa Yinni.

Gari yi ba gerua Am̄niban s̄

25

¹ Yinni Gusun̄ u Esekieli s̄awa u n̄, ² t̄onun bii, a wuswaa s̄iȳo Am̄niban mi gia. ³ Kpa a bu s̄ a n̄, bu n̄, Yinni Gusun̄n gari swaa dakio bu n̄. Ȳen s̄ ba ȳe sanam m̄ n̄n s̄a yera disi duura ka ȳen s̄ Isireliba ba kam kua ma ba Yudaba yoru mwa ba ka doona, ⁴ yen s̄ t̄, kon bu s̄o yari yerugibu n̄mu b̄ria, kpa bu ben karaba gira ben tem suunu s̄, kpa bu ben w̄a yenu ko mi. Beya ba koo ben d̄a marum di kpa bu ben sabenun bom n̄. ⁵ Kon de Raba yu ko ȳoyoosun kpara yeru kpa ben tem kpuro mu n̄ s̄a ȳanun w̄a yeru. Saa ye s̄ara ba koo gia ma n̄na na s̄a Yinni Gusun̄.

⁶ Wee ye ne, Yinni Gusunɔ na maa gerua. Na nee, yèn sɔ ba taki kua, ba yɔka ma ba nuku dobu kua sanam me Isireliba ba nɔni sɔre, ⁷ yen sɔna tɛ, kon bu nɔmu demiε, kpa n bu bwesenu ganu nɔmu beria nge gbeeku yeε. Kon bu kpeerasia bwesenun suunu sɔn di kpa bu kam ko mam mam. Saa ye sɔɔ, ba koo gia ma nena na sãa Yinni Gusunɔ.

Gari yi ba gerua Mɔabuban sɔ

⁸ Wee ye Yinni Gusunɔ u gerua. U nee, yèn sɔ Mɔabuba ka Edɔmuba ba nee, Isireliba ba sãawa tia ka bwese ni nu tie handunia ye sɔɔ, ⁹ yen sɔ tɛ, u koo wuu si wɔri si su dam mɔ mi, si su n derimɔ bu Mɔabuban tem du. Wuu si, su koo wɔrukuwa tia tia baa ka si su buram bo nge Bɛti Yesimɔti ka Baali Mɛɔni ka Kiriataimu. ¹⁰ U koo dewa sɔɔ yari yerugibu bu bu wɔri nge me ba Amɔniba kua sere ba n maa bu yaayamɔ sere ka baadommaa. ¹¹ Ba koo win siribu wa. Saa ye sɔra ba koo gia ma wiya u sãa Yinni Gusunɔ.

Gari yi ba gerua Edɔmuban sɔ

¹² Wee ye Yinni Gusunɔ u gerua. U nee, yèn sɔ Edɔmuba ba tora ba Yudaba mɔru kɔsie, ¹³ yen sɔ tɛ, u koo bu nɔmu demiε kpa u tɔmbu ka sabenu go. U koo de ben tem mu ko bansu saa Temanin di n ka da Dedaniɔ, kpa men tɔmbu bu gbisuku tabu sɔɔ. ¹⁴ U koo de win tɔmbu Isireliba bu bu mɔru kɔsie. Ba koo bu kua nge me win mɔru ya kpãaru ne kpa bu gia ma ba ku ra nùn tore kam. Wi, Yinni Gusunɔwa u yeni gerua.

Gari yi ba gerua Filisitiban sɔ

¹⁵ Wee ye Yinni Gusunɔ u gerua. U nee, wee Filisitiba ba Isireliba mɔru kɔsie ka dam domi ba

sāawa ben yiberɛba saa yellun di. ¹⁶ Yen sã tẽ, u koo bu win nōmu demie kpa u be kpuro kpeerasia be, be ba wee Keretin di ba ka wāa nim wōkun gooro. ¹⁷ U koo bu sɛyasia u mōru kōsia ka dam. Saa ye sōra ba koo gia ma wiya u sãa Yinni Gusunō.

Gari yi ba gerua Tirin sã

26

¹ Isireliban yorun wōō wōkura tiasen surun tōō gbiikiru sōra Yinni Gusunō u ka Esekieli gari kua. U nɛɛ, ² tōnun bii, wee Tirigibu ba Yerusalemu yẽemō ba mō, wee ya kam kua yèn mi gia tōmbu ba ra raa kpe bà n gam dōō. Tẽ ben mi gia tōmba koo wura kpa be, bu gobi ko. Domi Yerusalemu ya kua bansu. ³ Yen sã tẽ, Yinni Gusunō u koo Tiri ye mōru seesi u de bwese dabinu nu ye wōri nu tɛria nge mɛ daara ra nim yibu. ⁴ Kpa nu yen gbāranu kōsuku ka yen tabu durōbun kuku yenu. Nu koo ye kpuro kerawa mam mam kpa Tiri ye, ya n sãa nge kpee saara. ⁵ Ya koo kowa nge tem bureru te ta wāa nim wōku sōō mi surōkōba ba ra ben yāakoronu kewe. Yinni Gusunōwa u yeni gerua. Bwese tukunu nu koo na nu wuu ge wōri. ⁶ Kpa nu be ba wāa gen turuku go go. Saa ye sōō, ba koo gia ma wiya u sãa Yinni Gusunō.

⁷ Wee ye Yinni Gusunō u maa gerua. U nɛɛ, u koo de Babilonin sina boko wi u sinambu kpuro dam kere u na saa sōō yẽsan nōm geu gian di u Tiri ye wōri. U koo na ka dumi ka tabu kɛkɛ be dumi gawe ka sere maasōbu ka tabu kowo dabi dabinu. ⁸ U koo Tirin baru kpaanu kpuro kpeerasia. Tabu kowobu ba koo kuku yenu gbe kpa bu tabu sãa

kpĩ ba n tɛrɛnu nɛni bu ka tii ganɛ. ⁹ Ba koo Tiri yen gb̄aranu k̄osuku bu suriri ka ben tabu ȳanu. ¹⁰ Kpa ben dumi dabi dabi ten tua yu ye wukiri kpa yen gani yi n diirim̄o maas̄obun w̄akinun s̄o ka tabu k̄ɛk̄ɛ ben w̄akinun s̄o. Domi ba koo Tiri ye w̄ariwa nge wuu ge ba kamia k̄o. ¹¹ Ba koo ka dumi sw̄ɛɛ kpuro sw̄iwa kpa ba n t̄ambu goom̄o ka takobi kpa bu yen b̄uu s̄aa yenun gb̄ereba suriri b̄ɛn s̄o ya woo kanam̄o. ¹² Ba koo yen dukia ka yen kia ni ya d̄oram̄o gurawa nge ye ba tabu diima kpa bu yen gb̄aranu ka yen dii geenu k̄osuku bu suriri kpa bu yen kpenu ka yen d̄aa ka yen k̄ɛki gura bu sure nim w̄ɔku s̄oo. ¹³ U koo de ben womūsu su n̄oru ko. Ba ñ maa m̄or̄akunun sw̄i n̄oom̄o mi. ¹⁴ U koo de yu kowa nge kp̄ee saara ȳɛn w̄oll̄o sur̄ak̄aba ba ko n da ben ȳakoronu kewe. Ba ñ yen bansu seeyam̄o. Wi, Yinni Gusun̄owa u yeni gerua.

¹⁵ Wee ye Yinni Gusun̄o u gerum̄o Tiri yen s̄o. U n̄ɛɛ, be ba w̄aa n toma nim w̄ɔkun goor̄o, b̄a n nua Tiri ya bansu kua ma ba be ba m̄ɛɛra wan weeweenu n̄oom̄o, ba koo diiri. ¹⁶ Wee tem m̄ɛn kparo be ba w̄aa nim w̄ɔkun bera gia kpuro ba koo se ben sina kitanun di bu ben yabe bakanu ka ben yabe ni ba s̄ama doke potiri ba n wurure ba n s̄o tem̄o. Saa kpuro s̄oo, ba ko n b̄erum soorewa kpa ba n nuki sankire Tirin s̄o. ¹⁷ Ba ko n ḡoo wuri m̄o Tirin s̄o ba n m̄o, wee ya kam kua ye, ye ya raa ȳisuru yara mi. Ye, ȳɛn t̄ambu ba raa dabiru bo nim w̄ɔkun bera mi gia.

Beya ba raa maa dam bo,
ma be ba ka bu sikerɛnɛ ba bu nasie.

¹⁸ Wee be ba w̄aa tem bureno

ba diirimɔ Tiri yen kam kobun sɔ.
 Be ba toma ba ka wãa nim wɔkun goorɔ
 ba nande yen kpeerun sɔ.

¹⁹ Wee ye Yinni Gusunɔ u maa gerua. U nɛɛ, u koo de Tiri yu ko bansu kpa goo u kun maa wãa mi. Sanam mɛya u koo de nim wɔkun nim mu ye wukiri kpa ye kpuro yu num ya n wãa gɔribun wãa yerɔ mi yeruku tɔmba kpĩ. ²⁰ U koo de yu da sere tem sɔwɔ mi yeruku tɔmba wãa kpa ya n kɔɔre mi. U koo de ya n wãa mi ka gɔribu. Goo kun maa sinamɔ ye sɔɔ. Ya ñ maa ayeru wasi wasobun suunu sɔɔ. ²¹ Tɔmba koo nanda ye ya koo ye deeman sɔ. Ya ñ ko ya n maa sãa gãanu. Domi ba koo ye kɔsukuwa mam mam kpa bu ye kasu bu bia. Yinni Gusunɔwa u yeni gerua.

Wuri yi ba kua Tirin bansun sɔ

27

¹ Esekieli u nɛɛ, Tiri, Yinni Gusunɔ u man sɔɔwa u nɛɛ, ² n nun gɔɔ wuri kuo, ³ n nun sɔ n nɛɛ, wunɛ Tiri a wãawa nim wɔkun goorɔ ma a ka bwese dabinu tenkuru mɔ. Ye Yinni Gusunɔ u gerua wee. U nɛɛ, wunɛ Tiri, a ra raa nɛɛ, a sãawa wuu burɔ.

⁴ Wunɛn dam mu wãawa sere nim wɔkuɔ.
 Be ba nun bana, ba nun kuawa nge goo nimkuu burɔ.

⁵ Ma ba wunɛn wasi kua ka dãa ye ba mɔ sipɛɛ ye ya wee Senirin di.

Ma ba dãa ye ba mɔ sɛduru ye ya wee Libanin di sua ba ka wunɛn beku sɔretiru kua.

⁶ Ma ba wunɛn sɛsɛnu kua ka Basanin dãa gea ye ba mɔ sɛɛni.

Ma ba wunɛn kitanu kua ka dãa ye ba mɔ buyi

ye ba ka na saa Kitimun di
ma ba nu suunu donnu mani.

⁷ Ma ba beku ni ba koo nun karea kua Egibiti^o ka
wēε damgii

ba sōma doke.

Beku ni, nu sāawa nge wunen gidi bōra.

Ma ba beka ye ya ra wunen kianu wukiri kua ka wēε
gaaduragii,

ka maa wēε wunōmgii yi yi wee saa tem bure te ba
mò Sipun di.

⁸ Sidonigibu ka Aafadiba ba ra wunen sesenu bwie
kpa wunεgii be ba yēru bo ba n bu kpare.

⁹ Gebalin nōman sōm kowo be ba sōma ye yē sāa sāa,
bera ba ra wunen wōrusu kōre.

Be ba tenkuru mò ka goo nimkusu kpuro,

ba ra yōrewa wunen mi bu wunen kiaru dwe.

¹⁰ Pēesiba ka Ludiba ka Putigibun tii ba raa sāawa
wunen tabu kowobu.

Ba sāawa tabu durōbu ka gem.

Wunen miya ba ra ben tērenu ka ben sii furō
kōkōnu bwē

kpa ye kpuro ya n nun bēεε doke.

¹¹ Aafadiba ka wunen tiin tabu kowoba ba ra
wunen gbāraru kōsu bu ka sikerena. Tabu kowo

damgibu gaba ba ra maa wunen kuku yenu kōsu.
Wunen gbārarōwa ba ra ben tērenu bwē kpa nu n

nun bēεε doke.

Tiri ya sāawa wuu bōkō

gèn mi ba ra tenkuru ko

¹² Tiri, wunen arumani bakan sōna Taasisigibu
ba ra tenkuru nε wunen mi. Beya ba ra n ka
kianu naamō wunen yaburō. Niya sii geesu, ka sii
wōkusu, ka sii kpikisu, ka sii pēεrum. ¹³ Wunε

ka Gerekiba, ka Tubaligibu, ka Mesekigibun tii i ra tenkuru koosine. Ba ra ka nun yobu ka gaa ni ba seka ka sii gandu kiaru dweeri. ¹⁴ Togaamagibu ba ra maa dumi yi ba ra ka samburu ko ka yi ba ra ka tabu de ka ketekunu dram ne wunen yabura. ¹⁵ Wune ka Dedanigibu ka be ba waa tem bureru gia kpuro i ra maa tenkuru koosine. Ba ra nun wunen dibu kaside ka suunu donnu ka daa ye ba mo ebene. ¹⁶ Wune maa ka Sirigibu i ra tenkuru koosine. Gaa dabina ba ra nun dweeri kpa bu ka nun kpee gobiginu naawa ni nu saa nge yaka bekus, ka beku gaaduraginu, ka beku ni ba soma dokea, ka beku ni ba kua ka wee dangii, ka nim wokun kpee buranu *, ka kpee gobigii ni nu sori. ¹⁷ Wune ka Yudaba ka Isireliba i ra tenkuru koosine. Ba ra ka nun alikama ye ya wee Minitin di ka pee bwese bweseka ka tim ka gum ka sere gum sawaram kiaru dweeri. ¹⁸ Wune ka Damasigibu i ra tenkuru koosine wunen arumani bakan so. Ba ra ka nun tam me mu wee Helubonin di ka wee kpiki yi ba kua ka yaa sansu kiaru dweeri. ¹⁹ Saa Usalin di, Yafanigibu ka Gerekiba ba ra ka kianu ne wunen yabura. Niya, sisu ka daa gaa ka sere daa kiki nubu durorugisu kpa bu ka nun ye kpuro kiaru dweeri. ²⁰ Wune ka Dedanigibu i ra tenkuru koosine kpa bu nun gaari beka dare. ²¹ Wune ka Daarububa ka Kedaan wirugibu i tenkuru koosinamo. Ba ra nun kiaru dweeriwa ka yaa kpemminu ka yaa kinenu ka sere maa bonu. ²² Wune ka Seban tenkuba ka Ramagibu i ra tenkuru koosine. Ba ra ka turare ye ya gea bo ne wunen yabura ka kpee gobiginu bwese

* **27:16** nim wokun kpee buran Ya saawa yaa piibu gagun kukunu ni ba ra ka bura yanu ko.

bweseka ka sere maa wura. ²³ Wunε ka Haranigibu ka Kannεgibu ka Edenigibu ka Seban tenkuba ka Asirigibu ka Kilimadigibu i ra tenkuru koosinε. ²⁴ Yāa gobigina ba ra ka nun kiaru dweeri. Yāa ni ba ra ka nε wunen yaburɔ niya, yabe gaaduraginu ka yabe ni ba sɔma doke ka beka ye ba sɔma doke ka sere maa wēε damgii yi ba tara.

Ba Tiri gɔɔ swīyammε

²⁵ Taasisin goo nimkusa su ra n wunen kianu sɔɔwa. Ma wunen dukia ka wunen beεε ya kpεa nim wɔkun bera mi gia.

²⁶ Goo temɔbu ba ka nun bɔsu nim bakam sɔɔ. Adama woo gaga koo na saa sɔɔ yari yerun di gu nun kɔsuku nim wɔku gen suunu sɔɔ.

²⁷ Wunen dukia ka wunen kianu ka be ba ra wunen sεsenu bwie ka be ba ra bu kpare ka be ba ra wunen wɔrusu kɔre ka wunen kia dɔrobu ka wunen tabu kowobu ka sere be kpuro be ba wāa wunen tii sɔɔ

ba koo num nim wɔkun sɔɔwɔ dɔma te a wɔruma.

²⁸ Be ba ra nun kpare ba koo kuuki ko kpa nim wɔkun goonu nu diiri.

²⁹ Be ba wunen sεsenu bwiamɔ ka be ba bu kpare, be kpuro ba koo sarawa wunen min di bu na tem diraa.

³⁰ Ba koo nɔɔgiru sua bu nun wuri kɔsi koosi kpa bu tii tua wisi winɔ bu bindi torom sɔɔ nuku sankiranun sɔ.

³¹ Ba koo ben winu kɔni wunen sɔ, kpa bu saakiba dewe bu nun gɔɔ swīiya nuku sankiranun sɔ.

³² Ben nuku sankira ni sɔɔ,

ba koo nun womu koosi bu nεε,
wunε Tiri, a n̄ ka wuu gagu weenε.

Wee a kam kua nim wōkun suunu sōō.

³³ Sanam mε a wunen tenkuru m̄ t̄n dabira a ra
diisie.

Wunen dukia ka wunen kianun kpāarun sō,
a dera sinamba kua dukiagibu.

³⁴ Adama a k̄sikira a w̄ri nim wōkun sōwō
ma wunε ka wunen kianu ka wunen t̄n dabi te
kpuro i nim diira.

³⁵ Be ba wāa tem burenu sōō ba nuki sankire wunen
sō.

Ma ben sinambu ba b̄rum soore ba wuswaa
burisine.

³⁶ Tem tukum tenku be ba koo sara mi, biti koo bu
mwa

kpa bu nun wia koosi.

Domi a kam kua.

A n̄ kaa n maa wāa sere ka baadomma.

Gari yi ba gerua

Tirin sun̄n sō

28

¹ Yinni Gusun̄ u gerua u nεε, ² t̄nun bii, a Tirin
sun̄ sōwō a nεε, am̄niwa nε, Yinni Gusun̄ na
gerum̄. Na nεε, wee u tii sua sere u gerum̄ u
m̄, wiya u sāa Gusun̄. Ma u sō Gusun̄n sina
kitaru w̄ll̄ nim wōkun suunu sōō. Adama u n yē
ma u sāawa t̄nu, n n̄ m̄ Gusun̄, baa mε u tamaa
win bwisikunu sāawa teenu ka nε Gusun̄ginu.

³ U tamaa u Danieli bwisi kere ma asiri gaa kun
n̄n berue. ⁴ Win yēru ka win bwisin sō u tii kua
dukiagii. U wura ka sii geesu yibia win arumanin
beru yer̄. ⁵ Win bwisi beke ka win tenkurun sō,
win dukia ya kuura. Ma u tii sua dukia yen sō.

6 Yen sōna nε, Yinni Gusunō na nεε, yèn sō u tamaa win bwisikunu nu sāawa teenu ka neginu, 7 yen sōna kon nùn tən tukobu kparema be ba nuki sosum bwesenu kpuro kere. Ba koo nùn takobi sākiri bwisi beke yin sō kpa bu win beεεε ye disi doke. 8 Ba koo nùn surewa gəribun wāa yerō, kpa u gbi nim wōkun suunu sō nge wi ba sākura. 9 Saa ye sō, bà n nùn goobu (200) na, u koo kpī u maa nεε, u sāawa Gusunō? Aawo, u ko n sāawa tōnu, n n̄ mō Gusunō, wi u nùn goomən nōmaa. 10 U koo gbiwa nge wi u kun Gusunō yē. Tən tukoba ba koo nùn go. Nε, Yinni Gusunōwa na yeni gerua.

11 Yinni Gusunō u maa nεε, 12 tōnun bii, a maa gōō swīiyō Tirin sunən sō. A nùn sōwō a nεε, ameniwa nε, Yinni Gusunō na gerumō. Na nεε, wee u raa sāa wi u yiban yīreru bwisi sō ka buram sō. 13 U raa wāawa Edeñiō, Yinni Gusunən gbaarō. Ma ba nùn kpee gobigii bwese bweseka dokeye ni nu nōni swāaru mō ka dām buuru ka digi ka wuru beku ka swāaru ka boogu ka swāaru ka sere maa wuru beku ka wura. Ma ba nùn gāasu ka guunu soowammε ni ba ka wura. Ma ba nùn gāasu ka guunu soowammε ni ba sōru kua win marubun tōrun sō. 14 U raa sāawa nge wəllun kōso ma u kasa derie. Ma na dera u wāa nen guu dεerarō u sīimō kpee ni nu ballimən wəllō. 15 Saa mìn di ba nùn taka kua, win daa ya wāwa sere n ka girari tō te ba daa kōsa gaa wa wi sō. 16 Win tenkurun kpāaru ta dera u bōbunu ka keeta wōri. Yen sō, kon nùn sura saa nen guu dεera ten min di, wi, wi u sāa nge wəllun kōso mi. Kon de u doona saa kpee ni nu ballimō min suunu sōn di. 17 U tii sua win buram sō ma u win bwisi ka win beεεε ye kpuro sankā. Yen sō, kon nùn kō temō kpa

sinam be ba tie bu nùn ka. ¹⁸ Win durum kp̄āru ka win keeta ye u m̀ tenkuru s̄on s̄, u win wuun s̄a yenu disi doke. Yen s̄, kon de d̄o u se win tiin min di kpa u nùn ḡsia torom t̄n be ba nùn m̄eran n̄ni biru. ¹⁹ Saa ye s̄o, bwese ni nu nùn ȳ kpuro nu koo biti kowa, domi u koo kam ko. U ñ ko n maa w̄a sere ka baadommā.

Gari yi ba gerua Sidonin s̄

²⁰ Yinni Gusun̄o u Esekieli s̄owa u n̄e, ²¹ t̄nun bii, a m̄erio Sidonin bera gia kpa a ye gerusi. ²² A n̄e, am̄niwa n̄e, Yinni Gusun̄o na gerua. Na n̄e, wee kon ye w̄ri. Kon ye n̄n dam s̄osi kpa bu man b̄eε̄ε̄ w̄ yen suunu s̄o. Nà n ye siri, ma na ye s̄osi ma na s̄awa D̄ero, saa yera ba koo gia ma n̄na na s̄a Yinni Gusun̄o. ²³ Kon de baranu nu ye w̄ri. Kon de bu t̄mbu go yen sw̄ε̄ε̄ s̄o. T̄mba koo w̄ruku bu gbisuku taa bi ba koo ye w̄rima beri berikan din s̄. Saa ye s̄ara ba koo gia ma n̄na na s̄a Yinni Gusun̄o.

Isireliba

ba ko n w̄a b̄ri yendu s̄o

²⁴ Bwese ni nu Isireliba sikerene nu bu gema nu ñ ko n maa s̄a nge s̄aku ni nu bu m̄era m̀ nu ḡε̄kum̄o. Saa yera ba koo gia ma n̄na na s̄a Yinni Gusun̄o.

²⁵ Am̄niwa n̄e, Yinni Gusun̄o na maa gerua. Na n̄e, sanam m̄e kon Isireliba m̄nnama bwese tuku-nun suunu s̄on di mi ba yarine, kon s̄osi bwese tuku nin n̄ni biru ma na s̄awa D̄ero. Saa ye s̄ara Isireliba ba koo da bu sina ben tem̄o m̄e na ben baaba Yak̄abu w̄. ²⁶ Ba koo sina b̄ri yendu s̄o. Ba koo dia bani kpa bu resemba duure. Ba ko n w̄a

b̄ori ȳendu s̄o domi kon be ba ka bu sikerene ba bu gema siri n seeyasia. Saa ye s̄ora ba koo gia ma nena na s̄a Gusun̄o ben Yinni.

Gari yi ba gerua Egibitin s̄o

29

¹ Isireliban yorun w̄o w̄akurusen suru w̄akurusen s̄o w̄akura yiruse s̄ora Yinni Gusun̄o u Esekieli s̄owa u nee, ² t̄onun bii, a wunen wuswaa kisio Egibiti sun̄on mi gia kpa a wi, ka win temgibu kpuro s̄o ³ a nee, ameniwa ne, Yinni Gusun̄o na gerua. Na nee, wee kon n̄un w̄arima wi, wi u s̄a nge karaku ge ga nanum m̄o ga kp̄i daa te ba m̄o Nilu. Ma u gerum̄o u m̄o, daa te, ta s̄awa wigiru domi wiya u tu kua. ⁴ Kon k̄ok̄onu s̄ore win baa saburosu s̄o kpa n de daa ten sw̄e yi n s̄ore s̄ore win koko w̄rukis̄o. Kpa n n̄un gawa n yara daa ten min di ka sw̄e yi sannu. ⁵ Kpa n n̄un sua n k̄o gbabur̄o ka sw̄e yi kpuro. U koo w̄ariwa yakas̄o. Goo kun n̄un seeyam̄o, goo kun maa n̄un d̄obam̄o. Gbeeku ye ka gun̄sa su koo win goru di. ⁶ Saa ye s̄ora Egibitigibu kpuro ba koo gia ma nena na s̄a Yinni Gusun̄o.

Domi somi te u Isireliba kua ta s̄awa nge kabaru, ta ñ dam m̄o. ⁷ Ba n̄un t̄asisi ma u b̄ora ben n̄om̄o u ben senu m̄era kua ma u dera ba suba. ⁸ Yen s̄o, wee ye ne, Yinni Gusun̄o na gerum̄o. Na nee, kon de bu n̄un w̄arima ka takobi kpa n de bu win t̄ambu ka ye kpuro go. ⁹ Egibitin tem mu koo ko bansu kpa bu gia ma nena na s̄a Yinni Gusun̄o.

Domi yen sun̄o u nee, wiya u daa te ba m̄o Nilu m̄o. Wiya u maa be tu kua. ¹⁰ Yen s̄o, kon wi ka win daa te w̄arima. Kpa win tem mu ko bansu saa Migidolin

di n ka da Asuanio ka Etiopin tem nɔɔ bura yeno. ¹¹ Tɔnu kun maa sarɔ mi, meya yaa gaa kun maa sarɔ mi. Ya koo kowa wɔɔ weeru goo kun maa wɔɔ mi. ¹² Wɔɔ weerun baa sɔɔ, kon de Egibitin tem ka yen wusu su ko bansu n kere bansu kpuro. Kon bu yarinasia n de ba n wɔɔ bwese tukunun suunu sɔɔ.

¹³ Ameniwa nɛ, Yinni Gusunɔ na maa gerua. Na nɛɛ, wɔɔ wee ten biru, kon Egibitigibu mennama bwese tukunun suunu sɔɔn di mi ba yarinɛ. ¹⁴ Be, Egibitigii be ba raa yoru dimɔ kon ka bu wurama ben temɔ bera mi ba mɔ Paturɔsi. Miya ba koo bandu swi te ta n dam mɔ. ¹⁵ Ta ko n sɔɔwa ban te ta piiburu bo kpa ta kun dam mɔ bwese ni nu tie sɔɔ. Kon tu kawawa kpa tu ku raa ka bwese ni nu tie taare. ¹⁶ Isireliba ba n maa tu naanɛ mɔ. Ba n maa dɔɔ ten mi, bu somiru kana ye ya ko n sɔɔ ben durum. Saa ye sɔɔ, ba koo gia ma nɛna na Yinni Gusunɔ.

Nɛbukanɛsaa u koo Egibiti

tabu wɔri u mwa

¹⁷ Isireliban yorun wɔɔ yenda nɔɔbu ka yirusen suru gbiikoon tɔɔ gbiikiru sɔɔra Yinni Gusunɔ u nɛɛ, ¹⁸ tɔnun bii, wee Nɛbukanɛsaa Babilonin sina boko u dera win tabu kowobu ba sɔm sɛsɔginu kua bu ka Tiri kamia. Adama win tabu kowo be kpuro ba wii kpaki kua ma ben senu potikira. Ka mɛ, Babilonin sina bokon tii ka win tabu kowo be, ba n arufaani gaa wa sɔmbu te sɔɔ, te ba kua. ¹⁹ Yen sɔna nɛ, Yinni Gusunɔ na nɛɛ, kon Babilonin sina boko Egibitin dukia kpuro wɛ. U koo ben yɔnu gura kpa nu n sɔɔ win tabu kowobun kɔsiaru. ²⁰ Kon nɔn Egibiti wɛwa ya n sɔɔ win sɔmbu te u kuan kɔsiaru.

Domi nena, wi ka win sam kowobu ba samburu kua.

²¹ Yen tɔɔ te, kon Isireliba dam kɛ kpa n maa wunɛ tɔnun biin nɔɔ wukia a ka bu gari ko kpa bu gia ma nena na sãa Yinni Gusunɔ.

Yinni Gusunɔ

u koo Egibiti sɛɛyasia

30

¹ Yinni Gusunɔ u nɛɛ, ² tɔnun bii, a Egibitigibu gerusio kpa a bu sɔ a nɛɛ, ameniwa nɛ, Yinni Gusunɔ na gerua. Na nɛɛ, wee tɔɔ kɔsura wee. Bu weeweenu koowo. ³ Tɔɔ te, ta sisi tɛ sɔɔ nɛ, Yinni Gusunɔ kon bu wɔri. Wee ta mam turuku kua. Ta ko n sãawa yam wɔkuru. ⁴ Tabu koo na Egibitiɔ kpa bu tɔn dabiru go mi, bu ben dukia gura kpa tem mɛ, mu ko bansu, kpa nuku sankira bakanu nu n wãa Etiopiɔ. ⁵ Etiopigibu ka Putigibu ka Ludiba ka Daarububa kpuro ka Libigibu ka sere maa nen tambu Isireli be ba ka bu nɔɔ tia sãa ba koo wɔruku bu gbisuku taa bi sɔɔ. ⁶ Nɛ, Yinni Gusunɔ na maa gerua na nɛɛ, be ba ka Egibitigibu yinamɔ mi, ba koo bu go tabu sɔɔ saa Migidolin di n ka girari Asuanɔ kpa dam mɛ Egibitigibu ba raa ka tii sue mi, mu kpe. Nɛ, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua. ⁷ Ben tem mɛ, mu koo ko bansu n kere tem mɛ n tie handunia sɔɔ. Ben wusu su koo kowa bansu mam mam n kere wuu si su tie. ⁸ Nà n Egibitigibu dɔɔ sɔkuma ma na dera be ba ka bu yinamɔ min dam mu kpa, saa ye sɔɔra ba koo gia ma nena na sãa Yinni Gusunɔ. ⁹ Yen tɔɔ te sɔɔ, kon samɔbu gari goo nimkusu sɔɔ bu Etiopigii be ba raa

wãa b̄ari yendu s̄o nandasia kpa bu berum soora Egibitigibun wahalan t̄o te s̄o, te ta sisi.

¹⁰ Ne, Yinni Gusun̄o na nee, kon sina boko Nebukan̄esaa dendi n ka Egibitin t̄on dabi te kpuro kpeerasia. ¹¹ Wi, ka win tabu kowo w̄onw̄ondu sarirugii be, ba koo na bu tem me w̄ari bu kpeerasia. Ba koo Egibitigibu go ka takobi kpa gonu nu yibu tem me kpuro s̄o. ¹² Kon de daa te ba m̄o Nilun k̄eri yi gbera kpa n Egibitin tem t̄on k̄sobu n̄omu beria. T̄on tukobu ba koo na bu ye kpuro kam koosia. Ne, Yinni Gusun̄owa na yeni gerua.

¹³ Ne, Yinni Gusun̄o na maa gerua na nee, kon N̄ofun b̄uu turanun bw̄arokunu kpuro k̄suku. Goo kun maa bandu dim̄o Egibitīo. Kon dewa tem me, mu berum duura. ¹⁴ Kon Patur̄osi kpeerasia kpa n Soani d̄o meni kpa n maa Tebesi siri. ¹⁵ Kon ka Sini m̄aru ko ye, ye ya s̄aa nge Egibitigibun gb̄ara bakaruru kpa n Tebesin t̄on dabi dabi te go. ¹⁶ Kon Egibiti d̄o s̄oku kpa Sini yu burisina. Ba koo Tebesin gb̄aruru k̄ara kpa yiber̄eba bu N̄ofu kamia s̄o s̄o gb̄ara. ¹⁷ Ba koo Onin aluwaasiba ka Pibes̄etigibu go ka takobi. Wuu si kpuron t̄amba ba koo yoru mwa. ¹⁸ N̄a n Egibitigibun dam bua me ba m̄o ba ka t̄ambu yoru diisie, ma dam me ba raa ka tii sue mi, mu n̄aru kua, yam mu koo t̄ira Tapanesīo kpa bu yen t̄ambu yoru mw̄eri. ¹⁹ Kon Egibitigibu siri kpa bu gia ma n̄ena na s̄aa Yinni Gusun̄o.

Babilonin sina boko

u s̄awa Gusun̄on denditia

²⁰ Isireliban yorun w̄o w̄akura tiasen suru gbiikoon s̄o n̄oba yiruse s̄ara Yinni Gusun̄o u gerua u nee, ²¹ t̄onun bii, na Egibitin sun̄on ḡaseru

bua. Wee, ba ñ wa wi u koo nùn bekia. Domi ba ñ win mεεra ye bøkue u sere nεε, u koo kpĩ u takobi nεnε. ²² Wee na Egibitin sunə wi wərim wee. Kon win gāsenu kpuro bəəku te ta gea s̄aa ka te ta ñ gea s̄aa. Kon de takobi yu wəruma win nəman di. ²³ Kon Egibitigibu yarinasia bu da bwese tukunun suunu s̄əə. Kon de bu da tem baamere s̄əə. ²⁴ Kon Babilonin sina boko dam wē kpa n nùn nən takobi nəmu beria. Adama kon Egibitin sunən gāseru bua kpa u weeweenu ko Babilonin sina bokon wuswaaə nge u gəə d̄əə. ²⁵ Kon Babilonin sina boko dam wē kpa Egibitin sina bokogim mu kpe. Nà n nən takobi Babilonin sina boko nəmu beria, ma u ka ye Egibitigibu wəri, saa ye s̄əəra ba koo gia ma nena na s̄aa Yinni Gusunə. ²⁶ Kon Egibitigibu yarinasia bu da bwesenu kpuro s̄əə. Kon dewa bu da tem baamere s̄əə. Saa ye s̄əəra ba koo gia ma nena na s̄aa Yinni Gusunə.

Egibitin sina boko u s̄aawa

nge d̄aa ye ba m̄ə s̄eduru

31

¹ Isireliban yorun w̄əə wəkura tiasen suru itasen t̄əə gbiiikiru s̄əəra Yinni Gusunə u nεε, ² tənun bii, a Egibitin sunə ka win tən dabi dabi te s̄əəwə a nεε, wara ka nùn weenε win kp̄aaru s̄əə.

³ Wee u s̄aawa nge Libanin d̄aa ye ba m̄ə s̄eduru.

Yen k̄asi yi w̄a

ma yen wurusu kubenu s̄aa.

Ma ya gunu ya guru winu girari.

⁴ Gura ya ye kp̄asia.

Nim mε mu dua tem s̄əə mu dera ya gunia.

Nim mε kpuro mu kokumɔwa mi yen gbini yi wāa.
Min diya mu kokumɔ mu daamɔ dāa ni nu tien mi.

⁵ Yen sōna ya kpēa ya dānu kpuro gunum kera.

Yen kāasi yi dabia ma yi tēria.

Domi ya nim waamɔ too.

⁶ Gunɔsu na su sin sokunu kua yen kāasiɔ.

Ma gbeeku yεε na yi maruramɔ yen kɔkɔrɔ.

Ma bwese dabira na ta sɔ yen saarɔ.

⁷ Ya sāawa dāa buraru
ma ya gunu ya kāasi dēu.

Domi yen nuwi yi duawa sere tem sɔɔwɔ mi nim
mu kpā.

⁸ Baa nε, Gusunɔn dāa gbaa te ba mɔ Edeni sɔɔ,

sɛduru gaa sari ye ya ka ye weenε.

Meya dāa ye ba maa mɔ sipere yen gaa sari ye ya
kāasi bure mɔ nge ye.

Dāa wuru bakasu gasu maa sari si su ka yegisu
weenε.

Dāru garu sari te ta ka ye buram nε.

⁹ Kāasi bureya na ye wē sere dāa ni nu wāa nε,
Gusunɔn dāa gbaa te ba mɔ Edeniɔ nu nisinu
seewa.

Egibitin sunɔ u koo bɔɔra

nge dāa ye ba mɔ sɛduru

¹⁰ Wee ye nε, Yinni Gusunɔ na gerua. Na nεε,
sɛduru ye, ya kpēa ya guru winu girari. Ma ya tii
sua. ¹¹ Yen sōna kon ye gira kpa n ye sina boko wi
u sinambu kpuro dam kere nɔmu beria kpa u ye
kua nge mε yen torara nε. ¹² Tɔn tuko be ba nuku
kɔsuru bo ba koo ye kī bu sura bu kō. Kpa yen kāasi
yi wəri guunu ka wɔwi sɔɔ kpa yi bɔɔkira tem mε
kpuron wɔwi sɔɔ. Kpa tɔn be ba raa wāa yen saarɔ

bu yarina bu ye deri. ¹³ Yen bīirun wəlləwa gunəsu su koo na su sina. Kpa gbeeku yεε yi yin wāa yeru ko yen kəkərə. ¹⁴ Yeni ya koo koorawa kpa dāa ni nu nim waamə nu ku raa ka gunia nu guru winu girari nu sere tii sua nin gunum s̄. Domi dānu ka tambu kpuro ba koo gbiwa bu da bu gəribu deema.

¹⁵ Wee ye nε, Yinni Gusunə na gerumə. Na nεε, dāma te sɛduru ye, ya koo du gəribun wāa yerə, kon de taka koorə ye ya wāa yam mi kpuro yu gəə wooru sina. Kon nim yōrasia yen s̄, kpa n de daanu nu kokubu yōra. Kon maa de yam mu tīra Libaniə, kpa n dānu gberasia yakasə. ¹⁶ Sanam mε kon de sɛduru ye, yu wəruma yu da gəriə ka tən be ba dəə mi sannu, be ba koo yen wərumaan damu nə ba koo diiri bεrum s̄. Gbaa te ba m̄ Edenin dāa ni nu buram bo ka ni nu gea s̄a ni kpuro ni nu gesi nim waamə Libaniə nu ko n nuku dobu m̄wa sere tem s̄əwə. ¹⁷ Nin tii nu koo sara nu da gəribun wāa yerə nu bu deema be ba go ka takobi. Ba raa s̄awa yen dam ma ba wāa yen saarə təmbun suunu s̄ə.

¹⁸ Edenin gbaa te s̄ə, dāa gaa kun ka Egibitin sina boko nε buram s̄ə ka kpāaru s̄ə. Ka mε, ba koo n̄n surewa gəribun wāa yerə tem s̄ə s̄əwə ka dāa ni nu wāa Edeni mi sannu kpa u n kpī ka be ba go tabu s̄ə ka takobi, be ba n̄ Gusunə yēn suunu s̄ə. Yeniwa ya koo Egibitin sina boko ka win tən dabi te kpuro deema. Nε, Yinni Gusunəwa na yeni kpuro gerua.

Ba koo Egibitigibu

ka ben sina boko gəə swīya

32

¹ Isireliban yorun wɔɔ wɔkura yirusen suru wɔkura yirusen tɔɔ gbiikiru sɔɔra Yinni Gusunɔ u nɛɛ, ² tɔnun bii, a gɔɔ swiɣyɔ Egibitin sunɔn sɔ. A nùn sɔɔwɔ a nɛɛ,

wee u sãawa nge gbee sunɔ kpɛmbu bwesenun suunu sɔɔ.

Ma u maa sãa nge karaku nim wɔku sɔɔ.

U ra tii kpɛre daa ten nim sɔɔ

kpɛ u ten nim buri ka naasu

kpɛ ten kurenu nu soona.

³ Yen sɔ, ameniwa nɛ, Yinni Gusunɔ na gerumɔ. Na nɛɛ, kon nùn nɛn yãakororu surema sanam mɛ tɔn dabinu nu mɛnnɛ kpɛ bu nùn gawa bu yarama.

⁴ Kon nùn yarawa kasaɔ kpɛ n nùn kɔ yakasaɔ. Kon dewa gunɔsu su na su sina win wɔllɔ kpɛ gbeeku yɛɛ yi nùn di. ⁵ Kon win yaa yariwa guunu wɔllɔ kpɛ n ye ya tie taasi wɔwi sɔɔ. ⁶ Kon de win yɛm mu n yari tem mɛ sɔɔ u wãa sere ka guunɔ kpɛ yɛm mu n yiba mɛn wɔwi sɔɔ. ⁷ Sanam mɛ u koo gbi,

kon de wɔllu tu tĩra. Kon kperin yam bururam go kpɛ guru wiru tu sɔɔ wukiri, kpɛ suru u ku maa yam bururasia. ⁸ Kon wɔllun fitilanu kpuro go win sɔ. Kpɛ n de yam mu tĩra win tem sɔɔ. Nɛ, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua. ⁹ Kon de bwese dabinu nu biti soora nù n win kpeerabun labaari nua, baa ka tem mɛ u n̄ yɛ.

¹⁰ Kon de bwese ni, nu n biti soore win sɔ. Kpɛ nin sinambu ba n diirimɔ bɛrum sɔ sanam mɛ kon nɛn takobi fĩa ben wuswaaɔ. Sanam mɛ u koo kpeera mi, ba ko n diirimɔwa saa kpuro sɔɔ, ben baawure u n ka win wãaru nande.

¹¹ Domi ameniwa nɛ, Yinni Gusunɔ na gerumɔ. Na nɛɛ, Babilonin sina bokon tabu kowobu ba koo

nùn wəri ka takobi. ¹² Kon nùn tabu kowo damgibu be ba nuku kāsuru bo surema bu win tən dabi te go. Kpa Egibitin tii suabu bu kpe. ¹³ Kon win yaa sabenu go nim bakam bəkuə kpa tambu n̄ kun mε yaa sabenun naasu su ku maa nim mε buri. ¹⁴ Kon de mu kpunawa kpa mu n kokumə nge gum yarum. Nε, Yinni Gusunəwa na yeni gerua. ¹⁵ Nà n dera Egibiti ya kua bansu ma na yen dukia gura mam mam, na yen tambu kam koosia, saa ye səra ba koo gia ma nena na sāa Yinni Gusunə.

¹⁶ Womu geniwa bwesenu kpuron tən kurəbu ba koo ko Egibiti ka yen tən dabi ten s̄. Nε, Yinni Gusunəwa na yeni gerua.

Ba koo bwese ni ba kamia

gəə SWĩya

¹⁷ Isireliban yorun w̄ə wəkura yirusen suru wəkura yirusen s̄ə wəkura nəbuse s̄ə, Yinni Gusunə u nεε, ¹⁸ tənun bii, a gəə wuri koowo Egibitigibun s̄ kpa a de wunen gəə wuri yi, yi bu sure sere tem s̄əwə gəribun w̄a yerə be ka bwese ni nu dam mən tambu. ¹⁹ A bu s̄əwə a nεε, ba tamaa ba gabu bεεε kerewa? Aawo! Ba koo dawa gəribun w̄a yerə ba n kpĩ mi sannu ka be ba kun Gusunə yē. ²⁰ Ba koo wərukuwa bu kpuna ka be ba go tabu s̄ə sannu. Wee, ba takobi woma kararun di bu ka be kpuro go. ²¹ Tabu durə damgii be ba w̄a gəribun w̄a yerə ka be, Egibitigibun somiə be ba gu, ba koo nəəgiri sua bu bu dam koosia bu nεε, be wee ba sarama be, be ba n̄ Gusunə yē. Wee ba kpĩ. Ba bu gowa ka takobi.

²² Mεya Asirin sina boko ka win tən dabinu ba kpĩ ma ben sika ya nùn sikerenε. Be kpurowa ba gu

tabu sɔɔ. ²³ Siki ni, nu wãawa sere tem sɔɔ sɔɔwɔ, ma nu ka ben sina bokogiru sikerene. Tabu sɔɔra ba be kpuro go be, be ba raa nasie.

²⁴ Mɛya maa Elamun sina boko ka win tabu kowobu ba kpĩ. Ma win tabu kowobun sikiu wɔguru sikerene. Be kpurowa ba go tabu sɔɔ be, be tamba raa nasie. Ba n̄ Gusunɔ yẽ. Wee ba wãa sikaɔ sere tem sɔɔwɔ. Ba sekuru sɔɔwa gɔribun wãa yeru mi. ²⁵ Elamun sina boko ka win tabu kowobu ba kpĩ ka be ba go tabu sɔɔ. Win tabu kowobun sika ya wɔguru sikerene. Be, be ba n̄ Gusunɔ yẽ ba gu tabu gberɔ. Beya tamba raa nasie. Be wee tẽ ba kpĩ ba sekuru sɔɔwa ka be ba gu taa bii sɔɔ.

²⁶ Mɛseki ka Tubali ba kpĩ ka ben tabu kowobu kpuro. Ma tabu kowo ben sika begia sikerene. Be, be ba n̄ Gusunɔ yẽ mi, ba guwa tabu sɔɔ. Beya tamba raa nasie. ²⁷ Be, be ba n̄ Gusunɔ yẽ mi, ba n̄ ka bu yellun tabu durɔ damgibu mɛnne ba sikua. Ba duawa gɔribun wãa yerɔ ka ben tabu yãnu ba kpuna ben toranun sɔ, ma ben takobiba ba kua ben leferi. N deema beya tambu ba raa nasie. ²⁸ Nge mɛya Egibitigibu ba koo maa gbisuku kpa bu bu sike tɔn be ba n̄ Gusunɔ yẽn suunu sɔɔ be, be ba go tabu gberɔ.

²⁹ Edɔmuba ka ben sina asakpɔbu ben tii ba wãa gɔribun wãa yeru mi. Baa mɛ ba wɔrugɔru mɔ, ba bu gowa. Wee ba bu sikua ka be ba n̄ Gusunɔ yẽ sannu.

³⁰ Sɔɔ yẽsan nɔm geu gian sinambu ka sere Sidonigibu ba sara ba da gɔribun wãa yerɔ. Wee tɔn be, ba wãa sekuru sɔɔ baa mɛ ba raa bu nasie ben wɔrugɔrun sɔ. Adama tẽ, ba da ba kpĩ ka be ba go

tabu sɔɔ sannu be, be ba ñ Gusunɔ yɛ mi. Ba sekuru sɔɔwa gɔribun wãa yeru mi.

³¹ Egibitin sina boko u koo bu wa kpa win laakari yu kpuna win tɔn dabi ten sɔ ka win tabu kowobun sɔ be ba go tabu sɔɔ. Ne, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua. ³² Na dera tɔmbu ba ra n berum soore Egibitin sina boko win sɔ. Adama tɛ, wi ka win tabu kowo be ba gu tabu sɔɔ, ba koo bu sikewa be ba ñ Gusunɔ yɛn suunu sɔɔ. Ne, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

33

Yinni Gusunɔ u Esekieli kua

Isireliban kirɔ kowo (I maa mɛrio 3:16-21)

¹ Yinni Gusunɔ u Esekieli sɔɔwa u neɛ, ² wunɛ tɔnun bii, a wunɛgibu Isireliba sɔɔwɔ a neɛ, tabu bù n wãa ben tem sɔɔ, ba ra gbamgba sowo gɔsiwa. ³ Saa ye sɔɔ, gbamgba sowo wi, ù n yiberɛba wa kpa u gbamgba so u ka wigibu nɔɔsia. ⁴ Wi u gbamgba ye nua, ma u ye atafiiru kua, yiberɛ ù n nùn samba kua u go, saa ye sɔɔ, win yem mu koo wɔriwa win tii sɔɔ. ⁵ U koo gbiwa yèn sɔ u gbamgba ye atafiiru kua. U kun daa ye atafiiru kue, u koo raa win wãaru wɔra. ⁶ Su neɛ, gbamgba sowo wi, u yiberɛba waamɔ ba wee, ma u ñ gbamgba so u ka wigibu nɔɔsia. Saa ye sɔɔ, bà n goo samba kua ba mwa ba go, u koo gbiwa win durum sɔɔ. Adama gbamgba sowo win taarɛwa. Wiya ba koo wi ba go min yem bikia.

⁷ Tɔnun bii, wuna na gɔsa nge gbamgba sowo Isireliban suunu sɔɔ a ka bu kirɔ ko. A de a nen gari ka nen kirɔba swaa daki kpa a bu ye nɔɔsia. ⁸ Nà n

tē nεε, tən kōso goo u koo gbi, ma a n̄ n̄n̄n̄ kirō kue u ka win daa kōsa ye deri, u koo gbiwa win durum sōo kpa n̄ nun win yem bikia. ⁹ Adama à n̄ n̄n̄n̄ kirō kua u ka win daa kōsa deri, ma u yina u ye deri, yēro u koo gbiwa win durum sōo. Kpa wunε a wunen wāaru wōra.

Wi u win daa kōsa deri,

u koo wāaru wa

¹⁰ Yinni Gusunō u Esekieli sōowa u nεε, tōnun bii, a Isireliba yenī sōowō a nεε, wee ba ra gere bu nεε, ben toranu ka ben durum ya bu wāasi. Yen sōna ba nōni sōore. Amōna ba koo ka kpī ba n̄ wāa. ¹¹ Adama a bu wisio a nεε, ameniwa nε, Yinni Gusunō na gerua. Na nεε, sere ka nen wāaru, na n̄ tən kōson gōo kī. Na kīwa u gōru gōsia kpa u wa u n̄ wāa. Yen sō, be, Isireliba bu gōru gōsio. Mban sōna ba koo tii gō.

¹² Tōnun bii, a maa wunεgibu sōowō a nεε, gemgii ù n̄ kōsa mō, win gea ye u raa kua ya n̄ win wāaru wōramō. Tən kōso ù n̄ maa win daa kōsa deri u gea mō, win yellun daa kōsa ye, ya n̄ derimō u kam ko. Yen sōna gemgii ù n̄ kōsa mō, win yellun daa ya n̄ win wāaru wōramō. ¹³ Nà n̄ gemgii sōowa na nεε, u ko n̄ wāaru mō win daa gea n̄ sō, ma u tamaa win daa gea ye, ya tura, ma u seewa u daa kōsa wōri, u n̄ yē ma kon win yellun daa gea ye duariwa. Kpa u gbi win daa kōsan sō. ¹⁴ Nà n̄ maa tən kōso sōowa na nεε, u koo gbi, ma u gōru gōsia u win daa kōsa deri, ma u gea mō u gem swīi, ¹⁵ ma u tōruba ye u raa goo mwaari ka sere maa gāa ni u raa gbena wesia, ma u nen woodaba mem̄ nōowammε be ba wāaru wēemō, u n̄ gbimō. U ko n̄ wāawa ka gem, domi u

gea m̀. ¹⁶ Kon win toranu kpuro duariwa kpa u n wāa domi u gea m̀.

¹⁷ T̀nun bii, wunεgiba nεε, nεn gere ye, ya n̄ s̄aa dee dee. Adama bera ba saka saram̀. ¹⁸ Gemgii ù n win daa gea deri, ma u k̄sa m̀, u koo gbiwa k̄sa yen s̄. ¹⁹ T̀n k̄so ù n maa win daa k̄sa deri, ma u gea m̀, u ko n wāawa yen s̄.

²⁰ Be, Isireliba ba nεε, nεn gari yi, yi n̄ s̄aa dee dee. Ba n ȳ ma kon baawure siriwa nge mε win daa ya nε.

Ba koo Isireliban tem

kam koosia

²¹ Sanam mε Isireliba ba wāa yoru s̄o, ten w̄o w̄akura yirusen suru w̄akurusen s̄o n̄obuse s̄o, yera goo u kisirama Yerusalemun di. Ma u na Esekielin mi u nεε, ba Yerusalemu mwa.

²² N deema yoka dur̄ wi, u sere tunuma, Yinni Gusun̄ u Esekieli win dam w̄ε, ma win yara kusiara. Ye dur̄ wi, u na sisiru bururu win mi, yera u ka n̄n gari kua.

²³ Yinni Gusun̄ u Esekieli s̄o wa u nεε, ²⁴ t̀nun bii, wee ye t̀n be ba tiara Yerusalemun bans̄ ba gerum̀. Ba m̀, Aburhamu u wāawa wi turo. Ka mε, u tem mε mwa. Kaa sere gere bεε be sa dabi, ma ba sun tem mε w̄ε? ²⁵ Yen s̄, a bu s̄o wa a nεε, wee ye nε, Yinni Gusun̄ na bu s̄o m̀. Na nεε, ba yaa temm̀ ka yen yem sannu. Ba b̄nu s̄am̀, ma ba t̄mbu goom̀. Yera ba tamaa tem mε, mu ko n s̄aa begim? ²⁶ Ben tabu ȳna ba ra n naane s̄aa. Ba ra n daa k̄sa m̀wa, baawure u ka win winsim kur̄ kpunam̀. Yera ba tamaa tem mε, mu ko n s̄aa begim?

²⁷ A maa bu sɔwɔ a nɛɛ, amɛniwa nɛ, Yinni Gusunɔ na gerua. Na nɛɛ, sere ka nɛn wāaru, be ba wāa bansu sɔɔ mi, ba koo bu gowa ka takobi. Be ba wāa yakasu sɔɔ, gbɛeku yɛɛya yi koo bu tem. Be ba maa kukua gbāra damginu sɔɔ ka kpee baaba sɔɔ, barara ta koo bu go. ²⁸ Kon tem mɛ gɔsia bansu. Mɛn dam mu koo kpe mɛn sɔ ba tii sue. Ba koo mɛn guunu deri. Goo kun maa sarɔ mi. ²⁹ Nà n tem mɛ bansu koosia mam mam n ka be, Isireliba sɛɛyasia ben daa kɔsan sɔ, saa ye sɔra ba koo gia ma nɛna na sãa Yinni Gusunɔ.

³⁰ Tɔnun bii, wunɛgibu Isireliba ba wunɛn faagi mɔ ganin bɔkuɔ ka dii kɔnnɔsɔ. Baawure u win winsim sɔmɔ u mɔ, a na su da su Yinni Gusunɔn gari nɔ.

³¹ Ma ba naamɔ dabi dabinu ba nun swaa daki. Adama ba n mɔ ye a bu sɔmɔ. Ba wunɛn gari yaakoru sãa ma ba ben tii tiin arufaani naa gire.

³² Wee a sãawa nge ben barɔ wi u dɔkɔru do. A maa bara soberu yɛ. Ba ra wunɛn kirɔba swaa daki kpa ba kun be mɛm nɔwɛ. ³³ Adama ye a bu sɔwa mi kpuro yà n koorɔ, ba koo gia ma nɛn sɔmɔ u wāa ben suunu sɔɔ.

*Yinni Gusunɔ u Isireliban
kparobu gerusimɔ*

34

¹ Yinni Gusunɔ u Esekieli sɔwa u nɛɛ, ² wunɛ tɔnun bii, a Isireliban kparobu gerusio. A bu nɛn kirɔba sɔwɔ. Wee ye na bu sɔmɔ. Na nɛɛ, be, Isireliban kparobu, ba kuawa bɔrurobu. Domi ben tiin gariya ba mɔ. Ba n yã gɔɔ nɔrimɔ. ³ Wee ba yã ni nu gum mɔ goomɔ ba temmɔ ma ba nin bom

n̄rum̄. Adama ba ñ nu kparam̄. ⁴ Ba ñ ni nu kpanam̄ somi. Ba ñ ni nu bar̄ n̄ori. Ba ñ ni nu m̄era wan bosu tim doke. Ba ñ ni nu geram̄ sure swaa gea s̄. M̄ya ba ñ ni nu k̄ra kasu. Adama ba nu dam d̄rem̄wa. ⁵ Ma nu yarina domi nu ñ kparom̄. Nu kua gbeeku ȳen d̄anu. ⁶ Ma nu sirene guunu ka gungunu w̄ll̄ nu yarine tem kpuro s̄. Goo kun nin bwisikunu kue u sere mam nu kasum da. ⁷ Yen s̄, be, Isireliban kparobu bu swaa dakio bu n̄ ye na bu s̄m̄. ⁸ Ne, Yinni Gusun̄, sere ka nen w̄aru, na wa ma ba nen ȳanu w̄ri ba goom̄. Ma nu kua gbeeku ȳen d̄anu ȳen s̄ nin kparoba kun nin bwisikunu kue bu nu n̄ori. Ma ba sere ben tii n̄rim̄. ⁹ Yen s̄, bu swaa dakio bu n̄ ye na bu s̄m̄. ¹⁰ Ne, Yinni Gusun̄, na bu seesim̄. Ba ñ ko n maa s̄a nen ȳanun kparobu bu sere nin arufaani di. Kon nu w̄ra ben n̄man di, kpa nu kun maa s̄a ben d̄anu.

Yinni Gusun̄ u ko n s̄a

win ȳanun kparo

¹¹ Wee ye ne, Yinni Gusun̄ na gerum̄ saa t̄en di. Na ne, nen tiiwa kon nen ȳanu m̄nna n nu n̄ori. ¹² Kon nu m̄nawa nge m̄e ȳa kparo u ra win ȳanu m̄ne n̄ n yarina. T̄o te nu yarina ta s̄awa yam w̄ku bakar̄. Kon da n nu kasuwa baama mi nu yarine. ¹³ Kon nu yarama tem tukum di. Kpa n nu m̄nna n ka na nin tem̄ Isirelī. Kon nu kpara guun̄ ka w̄wi s̄ ka sere mi t̄mba w̄a kpuro. ¹⁴ Kon ka nu da kpara yee geeru s̄. Kpa nu di nu w̄ra. Nu koo ȳ Isireliban guun̄ kpa nu yaka geesu wa nu di. ¹⁵ Nen tiiwa kon nu kpara kpa n de nu w̄ra. Ne, Yinni Gusun̄wa na yeni gerua. ¹⁶ Kon

ni nu kɔ̄ra kasuma n ka na. Kpa n ni nu mɛɛra wan bosu tim doke. Kpa n maa ni nu barɔ nɔ̄ri nu dam ko. Adama kon ni nu bɔ̄ru go. Nɛn tiiwa kon nɛn yāanu kpara gem sɔ̄.

Gusunɔ

u win tɔmbu somiru wee

¹⁷ Wee ye nɛ, Yinni Gusunɔ na Isireliba be ba s̄a nge yāanu s̄ɔmɔ. Na nɛɛ, kon nin geenu ka kɔ̄sunu wunana. Kon yāanu ka bonu wunana. ¹⁸ Domi yaka gee si nin ganu di su nu tura sere nu si nu ñ di taakumɔ. Nu nim gem nɔ̄ra n nu tura ma nu mɛ mu tie taaka nu burisi. ¹⁹ Yaka si nu taaka mi, siya nɛn yāa ni nu tie nu dimɔ. Nim mɛ nu maa burisi mi, mɛya nu nɔ̄rumɔ. ²⁰ Yen s̄na nɛ, Yinni Gusunɔ na nu s̄ɔmɔ na mɔ, kon yāa ni nu bɔ̄ru ka ni nu woore wunana. ²¹ Domi ni nu bɔ̄ru nu ni nu woore ka kɔ̄bi b̄rikiya nu yarinasia. ²² Wee na nu somiru wee. Kpa goo u ku raa maa nu mwɛɛri. Kon nu siria. ²³ Kon nu kparo turo wɛ wi u koo nu nɔ̄ri. U koo yariwa nɛn s̄m kowo Dafidin bweserun di. U koo nu nɔ̄ri kpa u n s̄a nin kparo geo. ²⁴ Nɛ Gusunɔ ko na n s̄a nin Yinni. Kpa nɛn s̄m kowo Dafidi u n s̄a nin kparo. Nɛ, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

²⁵ Na nɔ̄ mwɛɛru kua ma kon nu b̄ri yendu wɛ. Kon de gbeku yeɛ kpuro yi doona tem minin di. Saa ye s̄ɔ, nu koo kp̄i nu kpuna gbaburɔ ka d̄a s̄ɔwɔ. ²⁶ Kon de nu n w̄a guu te na gɔsan b̄kuɔ. Kpa n nu domaru kua n de gura yu nɛ yen saa s̄ɔ. ²⁷ D̄anu nu koo binu ma. Tem mu koo de d̄anu nu ma, kpa baawure u n w̄a b̄ri yendu s̄ɔ. Kon nɛn tɔmbun yorun yɔ̄ni kasuku kpa n bu yakia be ba bu

yoru mwεεran nɔman di. Kpa bu gia ma nɛna Yinni Gusunɔ. ²⁸ Tɔn tukobu ba n̄ maa bu dimɔ. Gbeeku yeε yi n̄ maa bu mwεεrimɔ. Ba koo yariwa karin di. Goo kun maa bu narumɔ. ²⁹ Kon bu gbea wē ye ya koo yīsiru yari. Ba n̄ maa gɔɔrun wahala mɔ ben tem sɔɔ. Tɔn tukobu ba n̄ maa bu sekuru dokemɔ. ³⁰ Ba koo gia ma nε Gusunɔ na sāawa ben Yinni. Nɛna na ka be, Isireliba wāa. Ba sāawa nɛn tɔmbu. Nɛna na yeni gerua.

³¹ Be nɛn tɔmbu, beya ba sāa nɛn yāa ni na nɔɔrimɔ mi. Domi na sāawa ben Yinni. Nε, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

Gari yi ba gerua Edɔmuban sɔ

35

¹ Yinni Gusunɔ u Esekieli sɔɔwa u nεε, ² tɔnun bii, a mεerio Seirin guurun bera gia, kpa a tu sɔ a nεε, ³ ameniwa nε, Yinni Gusunɔ na gerua. Na nεε, wee kon tu wɔrima. Kon tu nɛn nɔmu demie kpa n tu ko bansu. ⁴ Kon ten wusu bansu koosia, kpa tu yɔra diiru. Saa ye sɔɔra ta koo gia ma nɛna na sāa Yinni Gusunɔ. ⁵ Wee ta ka Isireliba yibere tεeru nɛni sere ka gisɔ. Isireliban wahalan saa sɔɔ, ta bu takobi sɔkura sanam mε ben durum ya yewa. ⁶ Yen sɔ, nε, Yinni Gusunɔ na nεε, sere ka nɛn wāaru, kon ten yem yari. Yem mε ta raa yari mi, mu ko n tu swīi. Domi ta n̄ tɔmbun yem yaribu yinε. Yen sɔ, ba koo ten tiin yem yari. ⁷ Kon de Seirin guu te, tu ko bansu. Kon be ba sarɔ mi kpuro go. ⁸ Tɔn be ba gon gonu nu ko n tɛriewa baama guunɔ ka gungunɔ ka wɔwi sɔɔ ka sere maa wɔrusɔ. ⁹ Kon de tu kowa bansu sere ka baadommaɔ. Goo kun maa sinamɔ

ten wusu sɔɔ. Saa ye sɔɔra ba koo gia ma nɛna na sãa Yinni Gusunɔ.

¹⁰ Seiri ya nɛɛ, Isireli ka Yudan temgibu ba koo ko yegibu. Ya koo be kpuro mwa baa mɛ na wãa mi. ¹¹ Yen sɔ, sere ka nɛ, Yinni Gusunɔn wãaru, kon ye mɔru ka nisinu ka tusiru kɔsie nge mɛ ya raa bu kua. Kon bu tii sɔɔsi sanam mɛ kon ye siri. ¹² Saa ye sɔɔ, ya koo gia ma nɛ, Yinni Gusunɔ na nua wɔma ye ya Isireliban guunu wɔnwa. Ya nɛɛ, wee nu kam kua. Wee ba ye nu nɔmu sɔndia nge gbeeku yɛɛ. ¹³ Ya tii sua nɛn wuswaaɔ ka yen gari gerubu. Ya man tɔn bia gari gerusi. Nɛn tiiwa na ye nua.

¹⁴ Nɛ, Yinni Gusunɔ na maa nɛɛ, sanam mɛ tem kpuro mu ko n wãa nuku dobu sɔɔ, yen tem mu koo ko bansu. ¹⁵ Domi ya nuku dobu kua sanam mɛ ya Isireliban tem kam koosia. Nge mɛya kon Seirin guuru ka Edɔmun tem mɛ kpuro kam koosia kpa n ko bansu. Saa ye sɔɔra ba koo gia ma nɛna na sãa Yinni Gusunɔ.

Isireliba

ba koo wurama ben temɔ

36

¹ Yinni Gusunɔ u Esekieli sɔɔwa u nɛɛ, tɔnun bii, a Isireliban guunu nɛn gari sɔɔwɔ kpa nu yi swaa daki. Ma Esekieli u ka guu ni gari kua u nɛɛ, i swaa dakio i nɔ ye Yinni Gusunɔ u gerua. U nɛɛ, ² wee yibereba ba gerumɔ ba mɔ, ɛhɛ, tɛ i kua beginu. ³ Yen sɔ, ameniwa wi, Yinni Gusunɔ u nɛɛ, n bɛɛ sɔ. U nɛɛ, u wa ma ba kɔa bu bɛɛ kpeerasia beri berika kpuro, bu bɛɛ mwɛ. Kpa bwese ni nu tie nu n bɛɛ mɔ. Mɛya nu ra n bɛɛ yɛɛmɔ nu n ka faagi mɔ yam kpuro. ⁴ Yen sɔ, u nɛɛ, bɛɛ guunu ka

gungunu ka daanu ka wɔwi ka bansu ka wuu si ba deri si yiberɛba ba wɔri ba yānu gura ma bwese ni nu ka su sikerene nu su yɛemɔ, i swaa dakio i nɔ ye u gerumɔ bɛɛn sɔ. ⁵ Wi, Yinni Gusunɔ u gerua u nɛɛ, ka nisi bakana u ka Edɔmuba kpuro gari mɔ ka bwese ni nu tie, ni nu tii win tem wɛ ka nuku dobu ka win gɛndu ma nu ka mɛn yānu kpuro gura. ⁶ Bɛɛ Isireliban tem guunu ka gungunu ka daanu ka wɔwi, wee ye u nɛɛ, n bɛɛ sɔ. U nɛɛ, wi wee u gari gerumɔ mɔru ka nisinun sɔ. Domi bwese tukunu nu bɛɛ sekuru doke. ⁷ Yen sɔna u nɔma yiiya u bɔrua u nɛɛ, bwese ni nu ka bɛɛ sikerene mi, niya nu koo sekuru wa. ⁸ Saa ye sɔɔ, bɛɛ guunun dānu i ko kpara kpa i binu ma win tɔmbu Isireliban sɔ. Domi ben wuramaru ta turuku kua kɔ. ⁹ Wi wee u ka bɛɛ wāa. U koo bɛɛ wuswaa kisima. Ba koo maa wuku bɛɛn temɔ bu duure. ¹⁰ U koo de tɔmbu bu dabia. Isireliba kpuro ba koo wurama mi, kpa ba n wāa bɛɛn suunu sɔɔ. Kpa bu bansu sɔɔ dii kpaanu bani. ¹¹ U koo de tɔmbu ka yaa sabenu bu dabia bu kɔwara kpa bu sina mi nge yellu. Kpa u bu gea kua n kere ye u raa kua. Saa ye sɔɔ, ba koo gia ma wiya u sāa Yinni Gusunɔ. ¹² U koo de win tɔmbu Isireliba bu sɔ bɛɛn wɔllɔ kpa ba n bɛɛ mɔ. I ko n sāa ben tubi. Saa ye sɔɔ, i n maa derimɔ bu ben bibu bia. ¹³ Wee tɔmba gerumɔ ba mɔ, Isirelin tem mu sāa nge gbeku yaa ye ya yen tiin binu temmɔ. ¹⁴ Yen sɔna i n maa tɔmbu temmɔ. I n bɛɛn tɔmbu kam koosiamɔ. ¹⁵ U n maa derimɔ i bwese tukunun wɔma nɔ. Ba n maa bɛɛ sekuru dokemɔ. Mɛya i n maa derimɔ bɛɛn tɔmbu bu kam kɔ. Wi, Yinni Gusunɔwa u yeni gerua.

Yinni Gusunɔ

u koo Isireliba menna

16 Yinni Gusunɔ u maa gerua u nεε, 17 tɔnun bii, sanam mε Isireliba ba wãa ben temɔ, ba mu disi doke ben daan sã ka ben kookoosun sã. Ma na ben kookoo si garisi disi nge tɔn kurɔ wi u yasa m̀. 18 Yen sãna na bu m̀ru seesi yem mε ba yari ben tem sɔɔn sã ka sere bũu ni ba ka mu disi doke. 19 Na bu siri ben daa ka ben kookoosun sã. Ma na bu yarinasia ba wãa wãa bwesenu ganu sɔɔ tem tukumɔ. 20 Ye ba wãa bwese nin mi, ni ba tii wẽ, miya ba nen yĩsi dɛera te sankã sere tamba m̀, Yinni Gusunɔn tamba. Win tem diya ba yarima. 21 Yen sãna na kĩ n nen yĩsi dɛera te faaba ko te be, Isireliba ba sankumɔ bwesenun suunu sɔɔ mi ba wãa. 22 Yen sã, tɔnun bii, a kpaɔm Isireliba sɔɔwɔ a nεε, n ñ ben sã na yeni m̀. Nen yĩsi dɛera ten sãna te ba sankã bwesenu sɔɔ. 23 Kon nen yĩsi baka te bεεε wesia te ba sankã bwesenun suunu sɔɔ mi. Bwese ni, nũ n wa ba man bεεε wẽemɔ, nu koo gia ma nena na sãa Yinni Gusunɔ.

24 Kon bu wuna bwese nin suunu sɔɔn di n bu menna n ka wurama ben temɔ. 25 Kon bu nim dɛeram wisi kpa bu dɛera. Kon ben toranu kpuro waka kpa n ben bũnu kpuro wuna n kã. 26 Kon bu bwisiku kpaanu ka gõru kpaasu wẽ. Kon ben gõru si su bɔɔbu nge kperu wuna kpa n bu gõrusu wẽ si su du nge wasi. 27 Kon bu nen Hunde wẽ kpa n de bu nen woodaba mem nɔɔwa ba n ka ye samburu m̀. 28 Ba koo sina tem mε na ben baababa nɔɔ mwεeru kua sɔɔ, kpa bu ko nen tambu kpa na n maa sãa ben Yinni. 29 Kon bu toranu kpuro gbara. Kon de bu dĩanu wa nu n kpã. Na ñ maa bu gõru kparemɔ. 30 Kon de dãnu nu ma, kpa gbea yu dĩanu ko kpa bu ku maa sekuru wa gõrun sã bwesenu sɔɔ. 31 Saa ye

sɔɔra ba koo tubu ma ben kookoosu ka ben daa ya n̄ wā kpa bu tii tusi yen s̄ɔ. ³² Adama be, Isireliba ba n̄ yē ma n̄ n̄ ben s̄ɔ na m̄ɔ m̄ɛ. Bu de sekuru tu bu mwa. N̄ɛ, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

³³ N̄ɛ, Yinni Gusunɔ na maa n̄ɛɛ, dɔma te kon bu d̄ɛɛrasia ben toranu kpuron di, kon de t̄ambu bu yibu wusu s̄ɔ kpa bu ben bansu seeya. ³⁴ Ba koo maa d̄ianu yewe tem m̄ɛ s̄ɔɔ, m̄ɛ ba raa deri t̄ambu kpuro bu ka wa ma ḡāanu ku ra kpi mi. ³⁵ Kpa bu n̄ɛɛ, tem mi ḡāanu ku ra kpi mi, wee mu kua nge gb̄aa te ba m̄ɔ Ed̄eni. M̄ɛn wuu si su raa bansu s̄āa su t̄ē t̄ambu yiba ma ba su gb̄aranu toosi. ³⁶ Kpa bwese ni nu ka b̄ɛɛ sikerene nu gia ma n̄ɛna na ye ba raa sura seeya, ma na ye ba raa wuka gira. N̄ɛ, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua. Kon maa ye ko.

³⁷ Wee ye kon maa wure n̄ Isireliba kua. Kon bu d̄abiasia nge ȳāa ḡɔɔ. ³⁸ Wuu si su raa bansu s̄āa, su koo t̄ambu yibu nge ȳāa ḡɔɔ si ba ḡɔsa ȳākurun s̄ɔ, si ba ra ka n̄ɛ Yerusalem̄uɔ t̄ɔɔ bakarun s̄ɔ. Saa ye s̄ɔɔ, ba koo gia ma n̄ɛna na s̄āa Yinni Gusunɔ. N̄ɛ, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

Esekieli u kuku gbebunu wa

kāsiru s̄ɔɔ

37

¹ Yinni Gusunɔn dam mu Esekieli n̄ɛnua ma mu win bw̄ɛra sua mu ka da w̄ɔwa gaan suunu s̄ɔɔ. W̄ɔwa ye s̄ɔɔ, kukuna nu yiba. ² Ma dam m̄ɛ, mu dera u s̄āa kuku nin suunu s̄ɔɔ. U deema nu dabi w̄ɔwa ye s̄ɔɔ, ma nu gbere woko woko.

³ Ma Yinni Gusunɔ u n̄ɛɛ, t̄ɔn̄un bii, kuku ni, nu koo kp̄i nu w̄āaru wa?

Ma u wisa u n̄ɛɛ, wuna a yē m̄ɛ, Yinni.

⁴ Ma u nùn sɔ̀wa u nɛɛ, a gari geruo kuku gbebu nin sɔ̀ a nu sɔ̀ a nɛɛ, nu nɛ, Yinni Gusunɔ̀n gari swaa dakio nu nɔ. ⁵ Na nɛɛ, kon nu hunde kpaa wɛ kpa nu maa se nu n wãa. ⁶ Kon nu s̄i kpaanu wɛ kpa n de nu wasi kpara. Kon nu hunde kpaa wɛ kpa nu se nu n wãa. Saa yera ba koo gia ma nɛna na sãa Yinni Gusunɔ̀.

⁷ Ma Esekieli u gari yi gerua nge mɛ Yinni Gusunɔ̀ u nùn sɔ̀wa. Sanam mɛ u gari yi mɔ̀, yera u damu gagu ka ȳiribu gabu nua ma kuku ni, nu susina. ⁸ Yera u wa nu s̄inu kua ma nu wasi kpara, adama nu ñ gina hunde mɔ. ⁹ Yinni Gusunɔ̀ u maa nɛɛ, tɔ̀nun bii, a gari geruo a hunde sɔ̀ a nɛɛ, amɛniwa nɛ, Yinni Gusunɔ̀ na gerua. Na nɛɛ, hunde yu na saa handunian goonu nnɛn di kpa yu goo ni wom wure kpa nu se nu n wãa.

¹⁰ Ma u gari gerua nge mɛ Yinni Gusunɔ̀ u nùn sɔ̀wa. Ma hunde ya na ni sɔ̀, nu wãaru wa ma nu seewa nu ȳra. Nu dabi nge tabu kowobu.

¹¹ Yinni Gusunɔ̀ u maa nɛɛ, tɔ̀nun bii, kuku ni, nu sãawa Isireliba. Wee ba mɔ̀, ben kukunu nu gbera. Ben ȳiyɔ̀bu bu doona ma ba k̄ɔ̀ra. ¹² Yen s̄ t̄ɛ, a bu sɔ̀wɔ̀ a nɛɛ, wee kon be, nɛn tɔ̀mbun sika wukia kpa n bu yara min di n ka bu wurama ben temɔ. ¹³ Nà n bu kua mɛ, ba koo gia ma nɛna na sãa Yinni Gusunɔ̀. ¹⁴ Kon bu nɛn Hunde dokea kpa bu wa ba n wãa. Kon de bu wura bu sina ben temɔ. Saa ye sɔ̀ra ba koo gia ma nɛ, Yinni Gusunɔ̀ na gari gerua na maa yi kua.

Yudaba ka Isireliban banda

koo ko teeru

15 Yinni Gusunɔ u maa nɛɛ, 16 wunɛ tɔnun bii, a dɔa kukuru garu suo kpa a Yudaban bandun yĩsiru yore ten wɔllɔ. Kpa a maa dɔa kukuru garu sua a Isireliban bandun yĩsiru yore ten wɔllɔ. 17 Kpa a dɔa kukunu yiru ye swɛɛna nu ko nge dɔa kuku teeru wunen nɔma sɔɔ. 18 Sanam mɛ tɔmba koo nun bikia bu nɛɛ, a ñ kaa sun dɔa yen tubusianu sɔ? 19 Saa ye sɔɔra kaa bu wisi a nɛɛ, amɛniwa nɛ, Yinni Gusunɔ na gerua. Na nɛɛ, kon Isireliban bandun dɔa kuku te sua kpa n tu swɛɛna ka Yudaban bandugiru nu ko dɔa kuku teeru nɛn nɔmaɔ. 20 Dɔa kuku ni, nu ko n wɔawa wunen nɔmaɔ ba ñ waama. 21 A maa bu sɔwɔ a nɛɛ, wee, kon Isireliba mɛnna beri berikan di mi ba yarinɛ bwesenu sɔɔ, kpa n de bu wurama ben temɔ. 22 Ba koo ko bwese teeru sere ka be ba wɔa guunɔ kpa ba n sunɔ turo mɔ. Ba ñ ko n maa sɔa bwesenu yiru. Ba ñ ko n maa sinambu yiru mɔ. 23 Ba ñ maa tii disi dokemɔ ben bũu sɔanun sɔ ka ben toranun sɔ. Kon bu yaramawa mi ba wɔa ba ka tora kpuron di. Kon bu dɛɛrasiawa mam mam. Ba ko n sɔawa nɛn tɔmbu kpa na n maa sɔa ben Yinni. 24 Dafidi nɛn sɔm kowon bibun bweseru sɔɔra ba koo sunɔ wa. Kparo turowa ba ko n mɔ. Ba koo nɛn woodaba mɛm nɔwa kpa bu ka ye sɔmburu ko. 25 Ba koo wure ba n wɔa tem mɛ sɔɔ mɛ na nɛn sɔm kowo Yakɔbu wɛ. Miya ben baababa ba sina. Ben tii ba koo maa sina mi sere ka ben bibun bibɔ ka baadommaɔ. Dafidin bibun bwesera ta ko n bandu dii mi sere ka baadommaɔ. 26 Kon ka bu arukawani bɔri yendugia bɔke ye ya ko n wɔa sere ka baadommaɔ. Kon de bu sina tem mi, kpa bu dabia. Kpa n nɛn sɔa yeru gira ben suunu sɔɔ sere ka baadommaɔ. 27 Nɛn wɔa yeru ta ko n wɔawa ben suunu sɔɔ. Ba ko n sɔawa nɛn tɔmbu kpa na n sɔa

ben Yinni. ²⁸ Nɛn sãa yeru tà n wãa ben suunu sɔɔ sere ka baadommaɔ, saa ye sɔɔra bwesenu nu koo gia ma nɛna na sãa Yinni Gusunɔ wi u Isireliba gɔsa nɛnɛm.

Gari yi ba gerua Gɔgun sɔ

38

¹ Yinni Gusunɔ u nɛɛ, ² tɔnun bii, a mɛɛrio Gɔgun bera gia Magɔgun temɔ wi, wi u sãa Mɛsɛki ka Tubalin kparo kpa a nùn gerusi a nɛɛ, ³ wee ye nɛ, Yinni Gusunɔ na gerumɔ. Na nɛɛ, kon Gɔgu wɔrima wi u sãa Mɛsɛki ka Tubalin kparo. ⁴ Kon nùn gɔsiama kpa n kɔkɔnu doke win baa saburosɔ, kpa n nùn gawama, wi ka win tabu kowobu ka dumi ka maasɔbu, kpa win tɔn dabi te, ta n tabu yãnu sebua ta n tɛɛ bakanu ka piiminu nɛni kpa ta n takobiba fiamɔ. ⁵ Pɛɛsiba ka Etiopigibu ka Putigibu be kpuro ba tɛɛnu ka sii furɔ kɔkɔnu doke, be kpurowa ba koo ka nùn da. ⁶ Gomɛɛn tabu kowobu ka Bɛti Togaamagii be ba wãa sɔɔ yɛsan nɔm geun sɔɔ sɔɔ gia, be ka ben tabu kowobu kpuro ka sere bwese dabi dabinun tɔmbu, be kpurowa ba koo nùn swĩ. ⁷ U gesi win sɔɔru koowo wi ka tɔn be ba koo nùn swĩ kpa u n sɔɔru kpeere. Wiya u koo bu kpara. ⁸ Amɛn biru kon de u ko ben wirugii, kpa u Isireliba wɔri be ba kisira tabun di. N deema ba raa yarinɛwa tem tukumɔ ma ba seema tem kpuron di mi ba raa wãa. Ba wurama ba mɛnna Isireliban guunɔ ni ba raa deri n tɛ. Ma ba sina mi ka bɔri yɛndu. ⁹ Adama wi ka win tɔn be ba nùn swĩ ba koo tem mɛ wukiriwa nge woo bɔkɔ ñ kun mɛ nge guru wiru. ¹⁰ Nɛ, Yinni Gusunɔ na nɛɛ, saa ye, yà n tunuma, bwisiku kɔsunu koo nùn deema kpa u

kōsa himba ko. ¹¹ U koo gōru doke u nεε, u koo tem gam tōmbu wōri be ba wāa bōri yendu sōo, bèn wusu su n gbāranu ka gamboba mō. ¹² U koo da u tōmbu wōri be ba ben wuun bansu seeya kpa u ben yānu gura. Tōn be, ba wuramawa saa tōn tukobun suunu sōon di. Ba dukia ka yaa sabenu wa. Ma ben tem mu wāa handunian suunu sōo. ¹³ Saban tōmbu ka Dedanigibu ka Taasisin tenkuba ka sere be ba wāa turuku mi, ba koo nùn bikia bu nεε, mban sōna u tōn dabi teni menna. U kīwa u tōmbu wōri u ben yānu gura? U kīwa u tōmbun sii geesu ka ben wura gura? U kīwa u ben yaa sabenu n̄ kun mε ben dukia baka gura?

¹⁴ Wunε tōnun bii, a Gōgu sōowō a nεε, ameniwa nε Yinni Gusunō na gerumō. Na nεε, dōma te nen tōmbu Isireliba ba koo sina bōri yendu sōo, u ko n yē. ¹⁵ Saa ye, u koo na saa win wāa yerun di sōo yēsān nām geuō wi ka bwese dabi dabinun tabu kowobu be kpuro ba n yōowa dumin wōllō. ¹⁶ Yen biru u koo sēwa u nen tōmbu Isireliba seesi kpa win tabu kowo be, bu Isireliba wukiri nge mε guru wiru ta ra tem wukiri. Amen biru kon de u na u nen tem wōri kpa n bwese ni nu tie sōosi saa wi, Gōgun min di ma nena na sāa dεero.

¹⁷ Ameniwa nε, Yinni Gusunō na gerua. Na nεε, Gōgu wi, u sāawa wìn gari na dera nen sāmōbu ba gerua gasān di Isireliō. Na nεε, kon de u nen tōmbu wōri. ¹⁸ Tōo tē sōo Gōgu u koo Isireliban tem wōri, nε Yinni Gusunō kon wēru wura ka mōru. ¹⁹ Nena na maa yenī gerua ka nisinu ka mōru baka. Na nεε, tōo te, tem mu koo yīri too too Isireliō. ²⁰ Swēε ka gunōsu koo diiri berum sō nen wuswaaō ka sere gbeeku yεε ka yεε yi yi ra kabiri ka tōmbu kpuro.

Guunu nu koo wəruku kpa kpenu nu kankira kpa gbāranu kpuro nu wəruku. ²¹ Kon de tabu bu nùn wəri nɛn guunu kpuron wəllɔ. Baawure u koo win winsim tabu wəriwa. ²² Kon Gɔgu wi siri n nùn bararu kpɛɛ kpa n de bu nùn go bu yem yari. Kon de guru baka yu nɛ ka kpenu kpa dɔɔ ka sɔɔ bisu yu wi ka win tabu kowobu wəri ka sere tɔn dabi te ta wāa ka wi. ²³ Nge mɛya kon ka bwese dabinu sɔɔsi ma na kpā na maa sāa dɛero kpa nu gia ma nɛna na sāa Yinni Gusunɔ.

Ba Gɔgu kamia

39

¹ Wunɛ tɔnun bii, a Gɔgu gerusio a nɛɛ, amɛniwa nɛ, Yinni Gusunɔ na gerua. Na nɛɛ, nɛ wee na Gɔgu seesi wi, wi u sāa Mɛsɛki ka Tubalin kparɔ. ² Kon nùn yara win tem di mɛ mu wāa sɔɔ yɛsan nɔm geun sɔɔ sɔɔwɔ. Kpa n de u Isireliba wəri. ³ Adama kon win tendu wəra win nɔm dwarun di kpa n win sɛɛnu mwɛɛri win nɔm geun di. ⁴ U koo wəruma Isireliban guunu wəllɔ wi, ka win tabu kowobu ka tɔn be ba nùn swīima. Kpa gunɔsu ka gbeeku yɛɛ yi ben yaa di. ⁵ U koo wərumawa temɔ nge mɛ nɛ, Yinni Gusunɔ na gerua. ⁶ Kon Magɔgu ye dɔɔ doke ka sere be ba wāa tem burerɔ bəri yɛndu sɔɔ. Saa ye sɔɔ, ba koo gia ma nɛna na sāa Yinni Gusunɔ. ⁷ Kon de bu nɛn yīsi dɛɛraru gia Isireliban suunu sɔɔ. Na n̄ derimɔ bu tu sanku. Saa yera bwesenu kpuro nu koo gia ma nɛna na sāa Gusunɔ Isireliban Yinni Dɛero. ⁸ Wee ye kpuro ya kooramɔ ya wee. Ya koo koorawa tɔɔ te nɛn tii na yi. Nɛ, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua. ⁹ Yen tɔɔ te, Isireliba ba koo yari ben wusun di, kpa bu ben yiberɛban tɛɛ bakanu

ka piiminu mwɛeri ka ben tɛma ka sɛɛnu ka ben yaasi ka ben bɔri kpa bu ka ye kpuro dɔɔ sɔre wɔɔ nɔɔba yiru. ¹⁰ Ba n̄ maa dāa kaso dɔɔ yakasɔ. Mɛya ba n̄ maa dāa buramɔ dāa sɔwɔ bu ka doo ko. Domi tabu yāa niya ba koo ka dɔɔ sɔre. Ba koo ben yiberɛba mwɛeri be, be ba raa bu mwɛera. Ba koo tɔmbun yānu gura be ba raa ben yānu gura. Nɛ Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

¹¹ Yen tɔɔ te, Isireliɔ kon Gɔgu siku yeru wɛ nim wɔku bɔrugun sɔɔ yari yeru gia, mi tɔmba ra sare. Kpa tu bera min swaa go. Miya ba koo Gɔgu ka win tɔn dabi te sike, kpa bu yam mi soku Gɔgun tɔn dabinun wɔwa. ¹² Isirelibara ba koo bu sike kpa bu wa bu ka ben tem dɛerasia. Ba koo ye kowa suru nɔɔba yiru. ¹³ Isireliba kpurowa ba koo goo ni sike. Yen tɔɔ te, ba koo man bɛɛɛ wɛ, kpa bu mɔm. Nɛ, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua. ¹⁴ Suru nɔɔba yiru yen baa sɔɔ, ba koo tɔmbu gɔsi be ba ko n sirene ba n goo ni nu tie kasu ba n sikumɔ. Be ba sarɔ mi kpuro, ba koo bu somi. Mɛya ba koo ka tem mɛ kpuro dɛerasia. ¹⁵ Tɔn be ba bɔsu tem mɛ sɔɔ, b̄a n tɔn kukunu wa, kpa bu yīreru ko mi. Be ba siku ten sɔmburu m̄ b̄a n na kpa bu kuku ni gura bu sike Gɔgun tɔn dabi ten wɔwa mi. ¹⁶ Ba koo mam wuu gagu yīsiru kɛ Hamɔna. Yīsi ten tubusiana dabiru. Nge mɛya ba koo ka tem mɛ dɛerasia.

¹⁷ Yinni Gusunɔ u nɛɛ, tɔnun bii, a gunɔ bwese bweseka ka gbeku yɛɛ kpuro sɔwɔ a nɛɛ, yi mɛnnama baama kpuron di nɛn yāku te kon kon sɔ. Kon yāku bakarɔ ko Isireliban guunɔ kpa yi yaa tem yi yem nɔ. ¹⁸ Yi koo tabu durɔbun gonu di kpa yi wirugibun yem nɔ be, be ba s̄aa nge Basanin yāa kinenu ka yāa kpemminu ka bonu ka ketɛ kinɛ ni nu

gum mǎ. ¹⁹ Yi koo yaa gum di yi debu kpa yi yem nǎ sere mu yi go nge tam nen yǎku te kon yi kua min sǎ. ²⁰ Ne, Yinni Gusunǎ na nee, yi koo dumi ka yin maasǎbun yaa di ka tabu durǎbu ka sere tabu kowobu be ba tie. Yi koo yaa ye diwa yi debu nen dii yerǎ.

²¹ Kon bwesenu nen yiiko sǎasi kpa nu wa nge me na bu siri ka seeyasia bi na bu kua. ²² Saa yen dama ten di sere ka baadommaǎ, nen tǎmbu Isireliba ba koo gia ma nena na sǎa Gusunǎ ben Yinni.

Esekielin garin wiru

²³ Bwesenu nu koo gia ma Isireliban toranun sǎna ne, Yinni Gusunǎ na bu biru kisi ma na dera ba bu yoru mwera ba ka da tem tukumǎ. Na bu ben yiberaba nǎmu sǎndia ba bu go tabu sǎ. ²⁴ Na bu seeyasia nge me ben toranu nu ne ni nu bu kua disigibu. Ma na bu nen wuswaa berua. ²⁵ Adama tǎ ne, Yinni Gusunǎ na nee, kon de Isireliba be, Yakǎbun bweseru bu wurama yorun di. Kon be kpuron wǎnwǎndu ko. Saa ye sǎ, kon nisinu se nen yǎsi dera ten sǎ. ²⁶ Sanam me ba koo sina ba n wǎa bǎri yendu sǎ, goo kun maa bu baasimǎ ba koo ben sekuru duari ka ben naane sari te ba man kua. ²⁷ Tǎmbu ba koo man beere wǎ nǎ n Isireliba wunama ben yiberaban suunu sǎon di na ka wurama. ²⁸ Ba koo gia ma nena na sǎa Gusunǎ ben Yinni, ne wi na dera ba ka bu yoru da bwese tukunun suunu sǎ, ma na dera ba maa wurama ben temǎ. Baa ben turo na ñ derimǎ u sina tem tukumǎ. ²⁹ Na ñ maa bu biru kisimǎ. Domi kon bu nen Hunde wǎ. Ne Yinni Gusunǎwa na yeni gerua.

ESEKIELI U UINNI GUŞUNŌN SĀA YEE KPAARU WA KĀSIRU SŌŌ

Esekieli u kāsiru wa

40

¹ Ye ba Isireliba yoru mwa yen wōō yenda nōōbusen suru gbiikoon sōō wōkuruse sōōra Yinni Gusunōn dam mu Esekieli nenua. N deema ye ba Yerusalemu wōri ba kōsuka yen wōō wōkura nnese sōōra mi. Ma u nūn kpara u ka da Isireliban temō ² kāsiru sōō. U nūn sua u yi guuru wōllō te ta gunu too. Ten sōō yēsān nōm dwardu gia, u dia wa ya sāa nge wuu. ³ Ma u ka nūn da mi gia. Ma u durō goo wa mi, u ka sii gandu weenε u wēε damgii ka dēka neni ye ba ra ka yīire. Ma u yō gambon bōkuō kōnnōwō. ⁴ Durō wi, u nεε, tōnun bii, a mēerio kpa a swaa daki a de a ye kpuro laakari ko ye kon nun sōōsi. Domi ba ka nun nawa mini a ka mēeri kpa a ka wa a Isireliba tubusia ye a wa.

Yaara ka kōnnō tōkisu

⁵ Wee ye u wa. U gbāraru wa ta sāa yee te sikerenε. U dēka wa durō win nōma sōō. Yen dēebu bu ka gōm soonu nōōba tia nε. Adama yen gōm soo ten baatere ta dēebu sosiwa ka nōm wīi teeru. Yen yasum maa kua dēka tia. Yen gunum maa kua dēka tia. ⁶ Ma u da kōnnōwō ge ga wāa sōō yari yeru gia ma u yōōwa gen yōōtiaō. Ma u kōnnō gen yasum yīira. Ma mu kua dēka tia. Aderō ga wāa dii ten suunu sōō ma kōsu yenu wāa gen yēsi yēsikaō. ⁷ Kōsu yee nin baateren dēebu ka ten yasum mu nēwa. Ye kpuro ya sāawa dēka tia. Batuma ye ya nu karanε ya sāawa gōm soonu nōōbu. Gambo ye ya wāa dii

səən kənnəwə a sere sāa yerun tii du, yen yasum mu sāawa dɛka tia. ⁸⁻⁹ Ma durə wi, u dii səə ge yīira. Gen ganan gunum mu sāawa dɛka nəba ita. Ma gen gani təkii yi maa sāa gəm soonu yiru kənnə gen səəwə. Diru gara wāa sāa yee ten bəkuə. ¹⁰ Kəsu yerun dii ni kpuro ni nu wāa səə yari yeru gia nu nɛwa. Dia ita itawa ya wāa aderə gen beri berikaə. Batuma ye ya bu karanɛ ya maa nɛwa. ¹¹ Durə wi, u maa kənnə gen yasum yīira ma ya kua gəm soonu wəkuru. Ma gen dɛɛbu bu kua gəm soonu wəkura ita. ¹² Kəsu yee nin baateren wuswaaə ba batuma gaa wīa gəm soo teeru. Kəsu yee ten baateren goonu nu sāawa gəm soonu nəba tia tia. ¹³ Durə wi, u yīira saa kəsu yee teerun gana səən di n ka girari yirusen gana səə te ta gbiikii te mɛɛra. Ma n kua gəm soonu yɛnda nəbu. ¹⁴ U maa dii səə ge yīira ma ga kua gəm soonu yɛndu. Dii ten bera gia, sāa yee ten yaara ya ka kənnə ge sikerenɛwa. ¹⁵ Batuma ye ya wāa kənnə gən min di ba ra ka du n ka da kənnə ge ga wāa səəwə, yen dɛɛbu bu sāawa gəm soonu weeraakuru. ¹⁶ Ba kəsu yee nin fənɛntiba kuawa nge kəkəsə nin gani təkiiə ka maa gani yi yi nu buranɛ səə ka sere dii səə gen gani səə. Ma ba dii nin ganin səəwə kpakpa wurusun weenasisu koosi ye ya kua yen buraru.

¹⁷ Yen biru durə wi, u ka nùn da sāa yee ten yaara təkkaa mi dia tena ya wāa. N deema ba gāanu tāwa nge simaa ba ka yaara ye sikerena. ¹⁸ Simaa ye ba tāwa mi, ya wāawa dia yen bəkuə. Ma ya ka dia yen gani dɛɛbu nɛ. Adama ya n̄ yaara səkkaa gunum tura. ¹⁹ Ma u batuma yen dɛɛbu yīira saa kənnə gbiikuun səən di n ka girari yaara səkkaan

ganao ma n kua gam soonu wunabu (100). U ye yira soo yari yeru gia ka soo yesan nam geu gia. ²⁰Ma u maa yaara tookaan konno ge ga wa soo yesan nam geu gian debu ka yasum yira. ²¹Konno ge, ga kosu yenu nooba tia mo, ita ita gen aderan yesi yesika. Gen gani yi, ka gen dii soo ya ka konno ge ga wa soo yari yeru gia debu ka yasum newa. ²²Yen fenentiba ka dii soo ge, ka kpakpa wurusun bura ni ba kua mi, ye kpuro ya sawa tia ka konno ge ga wa soo yari yeru mi. A ka da yen konno ge ga wa soo yesan nam geu gia, kaa yotia yowa naa dabusanu nooba yiru. ²³Soo yesan nam geun konnon dee deeru, konno gaga wa soowo gen min di ba ra ka du yaara sookaa. Konnosu yiru yen baa soo ya sawa gam soonu wunabu nge me n saa soo yari yeru gia. ²⁴Ma u ka man da soo yesan nam dwaru gia mi konno gaga wa. Ma u gen kosu yenu ka gen dii soo ka gen gani yira. Ye kpuro ya ka konno siongia newa. ²⁵Konno ge, ka gen dia ya fenentiba mo ya ka sikerene nge fenenti beono. Gen debu bu sawa gam soonu weeraakuru. Gen yasum maa saa gam soonu yenda noobu. ²⁶Gen yotia ya mowa naa dabusanu nooba yiru a ka da dii soo gen mi. Ba dii ten gani sokii buraru kuawa ka kpakpa wurusun weenasisu. ²⁷Yaara sooka ya maa konno mo soo yesan nam dwaru gia. Konnosu yiru ye, ya tondinewa ka gam soonu weeraakuru.

Yaara ka konno sokisu

²⁸Duro wi, u ka maa man da yaara sooka yen mi, soo yesan nam dwaru gian konnon di. Ma u konno ge yira u deema ya newa ka yaara tookaan konnosu. ²⁹Gen kosu yenu ka gen gani ka gen dii

sɔɔ, ye kpuro ya nɛwa ka yaara tɔkaan kɔnnɔsu. Kɔnnɔ ge, ga fɛnɛntiba mɔ ba ka sikerenɛ. Gen dɛɛbu bu sɔawa gɔm soonu weeraakuru. Ma gen yasum maa sɔa gɔm soonu yɛnda nɔɔbu. ³⁰ Kɔnnɔ gen dɛɛbu bu sɔa gɔm soonu weeraakuru. Gen yasum maa sɔa gɔm soonu yɛnda nɔɔbu. ³¹ Dii sɔɔ gen kɔnnɔ ga mɛɛrawa yaara tɔkaaɔ. Ba gen gani sɔkii buraru koosiwa ka kpakpa wurusun weenasisu. Gen yɔɔtia ye, ya naa dabusanu mɔwa nɔɔba ita. ³² Yen biru, u maa ka man da yaara sɔkaa yen mi, saa kɔnnɔ ge ga wɔa sɔɔ yari yeru gian di. Ma u kɔnnɔ ge yɔira u deema ga ka si u raa yɔira mi nɛwa. ³³ Gen dii sɔɔ ka gen gani ka gen kɔsu yenu, ye kpuro ya nɛwa ka kɔnnɔ si u raa yɔira. Yen biru ga fɛnɛntiba mɔ ya ka sikerenɛ. Kɔnnɔ gen dɛɛbu bu sɔawa gɔm soonu weeraakuru. Gen yasum maa gɔm soonu yɛnda nɔɔbu. ³⁴ Gen dii sɔɔ ga yaara tɔkaa mɛɛrawa. Ma ba gen gani sɔkii buraru koosi ka kpakpa wurusun weenasisu. Ma gen yɔɔtia ya naa dabusanu mɔ nɔɔba ita.

³⁵ U ka maa man da kɔnnɔ ge ga wɔa sɔɔ yɛsan nɔm geu gia. Ma u gu yɔira. U deema kɔnnɔ ge, ka si u raa yɔira mi, su dɛɛbu ka yasum nɛwa. ³⁶ Kɔnnɔ ge, ga maa kɔsu yenu mɔ ka gani yi yi nu buranɛ ka sere dii sɔɔ. Ma ba fɛnɛntiba kua ba ka gu sikerena. Gen dɛɛbu bu sɔawa gɔm soonu weeraakuru, ma gen yasum maa sɔa gɔm soonu yɛnda nɔɔbu. ³⁷ Dii sɔɔ ge, ga yaara tɔkaa mɛɛrawa. Ma ba gen gani sɔkii buraru koosi ka kpakpa wurusun weenasisu. Gen yɔɔtian naa dabusanu sɔawa nɔɔba ita.

³⁸ Kɔnnɔ ge ga wɔa sɔɔ yɛsan nɔm geu gia ga diru garu mɔ te ta mɛɛra gen dii sɔɔ gia. Miya ba ra yɔku dɔɔ mwaararuginun yaa kpakie. ³⁹ Dii sɔɔ

gen beri berikaaɔ tɔwɔ, tabulu yiru yiruwa ya waa. Tabulu ben wallowa ba ra yaku dɔɔ mwaararuginu ka toranun yākuunu ka yaku ni ba ra ka toranu sɔmɛn yaa sake. ⁴⁰ Dii sɔɔ gen tɔwɔ, tabulu nnɛwa ya waa. A n dɔɔ kɔnnɔ ge ga waa sɔɔ yɛsan nɔm geu gia, kaa kpī a ye wa bera ka bera yiru yiru. ⁴¹ Tabulu nɔɔba itawa ba mɔ yɛn wallɔ ba ra yaku yaa go. Ba ye yiwa nnɛ nnɛ kɔnnɔ gen beri berikaaɔ. ⁴² Tabulu yen nnɛ sɔɔra ba ra yaku dɔɔ mwaararuginu sɔɔru ko. Ba ye kua ka kpee ni ba dāka. Yen dɛɛbu bu sāawa gɔm soo teeru ka bɔnu, yen yasum maa sāa gɔm soo teeru ka bɔnu, ma yen gunum mu sāa gɔm soo teeru. Tabulu yen miya ba ra yaku sɔm yānu yi. ⁴³ Ma ba tabulu ye nɔɔ baki kua nɔm tararun yasum saka. Tabulu yen wallowa ba ra yaku yaa sɔndi. ⁴⁴ Yen biruwa durɔ wi, u ka man da yaara sɔkkaaɔ. Ma na dia yiru wa mi. Teera waa kɔnnɔ ge ga waa sɔɔ yɛsan nɔm geu gia ma ta nɔɔ tīi sɔɔ yɛsan nɔm dɔwaru gia. Teera maa waa kɔnnɔ ge ga waa sɔɔ yɛsan nɔm dɔwaru gia ma ten kɔnnɔ ga maa tīi sɔɔ yɛsan nɔm geu gia. ⁴⁵ U man sɔɔwa u nɛɛ, dii tɛn kɔnnɔ ga tīi sɔɔ yɛsan nɔm dɔwaru gia mi, ta sāawa yaku kowobun diru be ba ra sāa yerun sɔmburu ko. ⁴⁶ Dii tɛn kɔnnɔ ga maa tīi sɔɔ yɛsan nɔm geu gia mi, ta sāawa yaku kowobugiru be ba ra yākuru ko yaku yerɔ. Ma u maa nɛɛ, Lefin bweseru sɔɔ, Sadakun bwese kɛra ya koo kpī yu du sāa yerɔ yu Yinni Gusunɔ sã.

Yinni Gusunɔn sãa yeru

⁴⁷ Durɔ wi, u sãa yee ten yaara sɔkkaa kpuro yīira ma u deema yen goonu kpuro nu nɛwa. Yen dɛɛbu bu sāa gɔm soonu wunɔbu (100) ma yen yasum

maa sãa gãm soonu wunɔbu. Ma yãku yera wãa sãa yee ten kɔnnɔwɔ. ⁴⁸ Ma u maa ka man da sãa yee ten aderɔwɔ min di ba ra ka du. Ma u aderɔ gen gbereba yĩira. Ma yen baayeren bɔrum mu sãa gãm soonu nɔɔbu. Kɔnnɔ gen yasum mu sãawa gãm soonu wɔkura nɛ. Gen yẽsa baayeren dãa ya maa sãa gãm soonu ita. ⁴⁹ Aderɔ gen tiin dɛɛbu bu sãawa gãm soonu yendu. Ma gen yasum maa sãa gãm soonu wɔkura tia. Ba ra gu duwa ka yɔɔtia ye ya naa dabusanu wɔkuru mɔ. Ma ga gbere mɔ bera ka bera tia tia.

41

¹ Durɔ wi, u ka maa man da sãa yerun suunu sɔɔ. Ma u ye kpuro yĩira. Aderɔ gen ganin sinum mu sãawa gãm soonu nɔɔba tia. ² Kɔnnɔ gen yasum maa sãawa gãm soonu wɔkuru, gen beri berika nɔɔbu nɔɔbu. Ma u sãa yee ten tii yĩira. Ten dɛɛbu sãawa gãm soonu weeru. Ma ten yasum maa sãa gãm soonu yendu. ³ Yen biru u dua dii ten sɔɔwɔ u ten kɔnnɔn dãa yĩira, ya kuawa gãm soonu yiru. Ma kɔnnɔ gen tiin yasum sãa gãm soonu nɔɔba tia. Ma gen ganin yasum beri berikaɔ mu sãa gãm soonu nɔɔba yiru yiru. ⁴ Ma u dii sɔɔ gen tii yĩira, gen dɛɛbu ka gen yasum mu nɛwa. Ya sãawa gãm soonu yendu. Ma u man sɔɔwa u nɛɛ, ga sãawa dii te ta dɛɛre gem gem.

Dia ye ba gɔri gɔri

⁵ Sãa yee te, ta gani yiru mɔ, tia sɔɔwɔ, tia maa tɔɔwɔ. Ma durɔ wi, u ten gana sɔɔkaa yĩira ma yen sinum mu kua gãm soonu nɔɔba tia. Ma ba dinu gɔri gɔri gani yiru yen baa sɔɔ ba ka sikerena. ⁶ Dii ni, nu swɛɛnɛwa gidambisa ita ita beri berika.

Gidambisa baayeren dian geera sãawa tɛna. Dii nin gani yi ka tɔkaaginu maninɛ adama yi n̄ ka sɔkaaginu maninɛ. ⁷ Gidambisa ye, ya yasum keranɛ wɔllu gia. Domi yen gana tɔkaa ya sinum kaara. Mɛya n̄ sãa ya ka sãa yee te sikerena. Yen sɔna wɔllu gia batuma ya kpãaru bo yen sɔwɔ. Saa gidambisa ye ya wãa temɔn di, tɔnu koo kpĩ u yɔ u da sere ye ya wãa wɔllɔ u kun kpa ka swaa gaa. ⁸ Ma na dia ye kpuron gunum mɛɛra na deema ye ba gɔri gɔri mi, saa yen kpɛɛkpɛɛkun di, yen gunum mu sãawa deka nɔɔba tia tia. ⁹ Dia yen gana tɔkaan sinum mu sãawa gɔm soonu nɔɔbu. Dia ye ba gɔri gɔri sãa yee ten yɛsi yɛsikaɔ, ¹⁰ ka yãku kowobun dian baa sɔɔ, ba batuma deri yɛn yasum mu sãa gɔm soonu yɛndu. ¹¹ Dia ye ba gɔri gɔri mi, ya nɔɔ t̄iwa batuma ye ba derin bera gia. Kɔnnɔsu yiruwɔ ya wãa mi. Teu sɔɔ yɛsan nɔm geu gia, teu maa sɔɔ yɛsan nɔm dɔwaru gia. Gana ye ya batuma ye sikerenɛ, yen sinum mu sãawa gɔm soonu nɔɔbu. ¹² Sãa yee ten sɔɔ duu yeru gia, diru gara wãa ta batuma ye ba deri mi nɔɔ t̄i. Dii ten dɛɛbu bu sãawa gɔm soonu wɛnɛ ka wɔkuru. Ma ten yasum mu sãa gɔm soonu wata ka wɔkuru. Ten ganan sinum maa sãa gɔm soonu nɔɔbu. ¹³ Durɔ wi, u sãa yee te ȳira ma ten dɛɛbu kua gɔm soonu wunɔbu (100). Batuma ye ba maa deri mi, ka dii te ba bana sɔɔ duu yeru gia mi, ye kpuro ya maa kua gɔm soonu wunɔbu. ¹⁴ Sɔɔ yari yeru gia, sãa yee ten dɛɛbu ka batuma ye ba deri min yasum mu sãawa gɔm soonu wunɔbu. ¹⁵ Ma u maa dii te ta wãa sãa yerun biruɔ ȳira ka batuma ye ba deri ma ye kpuro ya maa kua gɔm soonu wunɔbu.

Sāa yee ten sɔwɔ

Sāa yee ten duu yeru ka dii dɛɛraru ka dii te ta dɛɛre gem gem mi, ¹⁶ ba ye kpuron gani ka fɛnɛntiban kadiriba dāa besi maniwa. Mɛya ba maa kua gidambisa yeba sɔɔ. ¹⁷ Sāa yee ten tɔwɔ ka ten sɔwɔ saa ten kɔnnɔn di sere ka dii te ta dɛɛre gem gem mi, ba ye kpuron gani buraru koosiwa ¹⁸ ka wɔllun kɔsobun weenasibu ka maa kpakpa wurusun weenasisu. Kpakpa wurusun weenasii si, ka wɔllun kɔsobun weenasii be, ba yɔwenɛwa. ¹⁹ Wɔllun kɔsobun weenasii ben baawure u wuswaa mɔwa yiru. Wuswɛɛ yin tia ya ka tɔnugia weenɛ ya kpakpa wuru sin weenasi teu wuswaa kisi. Wuswaa tia ya maa ka gbee sunɔgia weenɛ ma ya maa kpakpa wuru sin weenasi teu wuswaa kisi. Nge mɛya ba ka dii te kpuron gani buraru kua. ²⁰ Ba wɔllun kɔsobun weenasii be ka kpakpa wurusun weenasii si kuawa ten temɔ ka ten ganiɔ ka ten kɔnnɔsun wɔllɔ. ²¹ Sāa yee ten kɔnnɔn kadirin dānu nu nɛwa.

Dii te ta dɛɛre gem gem wuswaaɔ, gāanu wāa mi. ²² Nu sāare nge yāku yeru te ba kua ka dāa. Ten gunum mu sāa gɔm soonu ita. Ten dɛɛbu maa gɔm soonu yiru. Ba tu nɔɔ bɔka kuawa ka dāa. Yera durɔ wi, u man sɔɔwa u nɛɛ, tabulu ye ba ra n yii Yinni Gusunɔn wuswaaɔ yera mi.

²³ Dii dɛɛraru ka dii te ta dɛɛre gem gem nu mɔwa kɔnnɔsu yiru. ²⁴ Gambo sikanɛ yiruha kɔnnɔ si, su mɔ. Ye kpuro ya ra n keniarewa. ²⁵ Ba gambo yen wɔllɔ wɔllun kɔsobun weenasibu ka kpakpa wurusun weenasisu kua nge mɛ ba kua gani yi sɔɔ. Ma ba kɔbɛ kua ten tɔwɔ dii dɛɛra ten kɔnnɔwɔ. ²⁶ Dii ten yɛsi yɛsikaɔ ka sere dii ni ba gɔri gɔri mi

ka maa yen kàbɛɔ, ba yen fɛnɛntiba kàkàrɔ dokeawa
ka kpakpa wurusun weenasisu.

Dinu ganu sãa yee ten bɔkuɔ

42

¹ Durɔ wi, u ka man da sãa yee ten yaara tɔ̀kaaɔ sɔ̀ɔ yɛsan nɔ̀m geu gia, sere dia ye ya wãa batuma ye ba deri ka dii te ta wãa sãa yee ten biruɔn deedeeru. ² Dia yen dɛɛbu bu sãawa gɔ̀m soonu wunɔ̀bu (100) ma yen yasum mu sãa gɔ̀m soonu weeraakuru. ³ Yen bee tia ya batuma ye ba deri mi nɔ̀ɔ kisi. Batuma yen dɛɛbu bu sãawa gɔ̀m soonu yɛndu. Ma ya ka sãa yee te sikerɛnɛ. Bee tia, dia ye, ya maa yaara tɔ̀kaa ye ba simaa doke nɔ̀ɔ kisi. Ya gidambisa ita mɔ̀. Ma ba ye kàbɛ kua kua. ⁴ Dia yen wuswaaɔ, ba batuma deri gɔ̀m soonu wɔ̀kurun saka. Ma ba swaa wãa ye sɔ̀ɔ gɔ̀m soo teeru. Dia yen kɔ̀nnɔ̀su su nɔ̀ɔ t̃iwa sɔ̀ɔ yɛsan nɔ̀m geu gia. ⁵ Dia ye ya wãa wɔ̀llɔ̀ ya piiminu bo ya kere ye ya wãa temɔ̀ ka ye ya wãa suunu sɔ̀ɔ. Domi kàbɛ ye ba kua mi, ya yen sukum kawawa. ⁶ Adama yen kàbɛ ya ñ gbereba mɔ̀ nge yaara yen dinun gbereba. Yen sɔ̀na dia ye ya wãa wɔ̀llɔ̀ ya ñ suunukinu ka temkinu kpãaru tura. ⁷ Dia yen gana ye ya yaara tɔ̀kaa mɛɛra, yen dɛɛbu bu sãawa gɔ̀m soonu weeraakuru. ⁸ Domi dia yen tiin dɛɛbu bu sãawa gɔ̀m soonu yɛnda nɔ̀ɔbu. Adama sãa yee ten bera gia, yen dɛɛbu bu sãawa gɔ̀m soonu wunɔ̀bu (100). ⁹ Bà n wee saa yaara tɔ̀kaan di, kɔ̀nnɔ̀ gaga wãa dia yen temɔ̀ sɔ̀ɔ yari yeru gia gèn min di ba ra ka du. ¹⁰ Kɔ̀nnɔ̀ ge, ga wãa mi yaara tɔ̀kaan gana ya torua.

Dia maa wāa yaara tōkaaō sōo yēsan nōm dwaru gia batuma ye ba deri ka dii te ta wāa sāa yee ten biruōn deedeeru. ¹¹ Dia yen wuswaaō, swaa wāa. Dia ye, ya ka ye ya wāa sōo yēsan nōm geu gia weene. Yen dēebu ka yen yasum ka nge mē ba ye banisina ka yen kōnnōsu ye kpuro ya sāawa tia. ¹² Nge mēya dia ye ya wāa sōo yēsan nōm dwaru gian kōnnōsu su sāa. Kōnnō gaga wāa swaa yen duu yerō, yaara tōkaan ganaō sōo yari yeru gia. Min diya ba ra ka du. ¹³ Durō wi, u man sōōwa u nēē, dia ye ya wāa sōo yēsan nōm geu gia mi, ka ye ya wāa sōo yēsan nōm dwaru gia mi, ya wāawa Yinni Gusunōn sō. Miya yāku kowo be ba ra du Yinni Gusunōn sāa yerō ba ko n da yāku dīa ni di. Dia ye, ya dēerewa. Miya ba koo maa kēnu yi ka yāku yaa ye ba ka toranun yākunu kua ka ni ba ka toranu sōnwa. ¹⁴ Yāku kowobu bā n dua mi, ba ñ yariō tōwō ka ben yānu. Ba koo gina nu potiriwa. Domi yāa ni, nu sāawa sāa yānu. Ben tiin yāna ba ko n da doke bu ka da sāa yerun yaaraō mi tōn be ba tie ba yō.

Gani tōakiin dēebu

¹⁵ Sanam mē durō wi, u dii ten sōōwō yīira u kpa, yera u dera na yara ka sōo yari yeru gian kōnnō. Ma u batuma ye ya ka sāa yee te sikerene yīirubu wōri. ¹⁶ Yera u sōo yari yeru gian bera yīira ka win dēka ma ya kua dēka yen nēera wunōbu (500). ¹⁷ Ma u maa sōo yēsan nōm geu gia yīira. Ma ya maa kua dēka yen nēera wunōbu. ¹⁸ U maa sōo yēsan nōm dwaru gia yīira ma ya kua dēka yen nēera wunōbu. ¹⁹ U maa yīira sōo duu yeru gia ma mi gian tii maa kua dēka nēera wunōbu. ²⁰ Nge mēya u gana yen goonu nne kpuro yīira u ka sikerena. Yen dēebu

ka yen yasum mu nɛwa. Yen baayere dɛka nɛɛra wunɔbu. Gana ye, ya s̄aa yee te wuna nɛnɛm Yinni Gusunɔn s̄ɔ.

Gusunɔ

u wurama win s̄aa yerɔ

43

¹ Durɔ wi, u ka Esekieli da kɔnnɔ ge ga w̄aa s̄ɔɔ yari yeru gia. ² Yera Gusunɔ Isireliban Yinnin yiiko ya na saa s̄ɔɔ yari yeru gian di. Ma win nɔɔ ga nɔɔramɔ nge nim bakam. Ma tem mu win yiikon girima yiba. ³ K̄asi te u wa mi, ta ka te u wa sanam mɛ Gusunɔ u k̄i u Yerusalemu kam koosiagiru weenɛwa. Mɛya ta maa ka k̄asi ni u wa Kebarin daarun b̄okuɔginu weenɛ. Ma u yiira u wuswaa tem girari. ⁴ Ma Yinni Gusunɔn yiikon girima ye, ya dua s̄aa yee te s̄ɔɔ saa kɔnnɔ ge ga w̄aa s̄ɔɔ yari yeru gian di. ⁵ Yera Hunde n̄un sua saa s̄aa yee ten yaaran di ya ka n̄un da s̄ɔɔwɔ. Saa ye s̄ɔɔra Yinni Gusunɔn yiikon girima ya dii te yibumɔ. ⁶ Yera u nua goo u ka n̄un gari m̄ɔ saa dii ten min di. Ma durɔ wi u ka n̄un w̄aa mi, u ȳɔ win b̄okuɔ. ⁷ Ma u n̄un s̄ɔɔwa u nɛɛ, tɔnun bii, yam miniwa nɛn sina kitaru. Miya kon nɛn naasu s̄ɔndi. Kon ka Isireliba sina sere ka baadommas̄. Be ka ben sinambu ba n̄ maa nɛn ȳisi dɛɛra te sankumɔ ba n̄ b̄unu gasirimɔ ka sere sinambun gonu ni ba sikua gungunu w̄allɔ mi ba ra ȳakuru ko. ⁸ Domi ben sinam be, ba ben sina kpaarun kɔnnɔsu bakunasia nɛn s̄aa yerun kɔnnɔsun b̄okuɔ. Gana tia tɔna ya nu karanɛ. Mɛya ba maa nɛn ȳisi dɛɛra te disi doke ka ben daa k̄ɔsa ye ba kua. Yen s̄ɔna na bu w̄ari ka nɛn m̄ɔru baka. ⁹ T̄ɛ ben b̄uu gasiribu bu koo n̄ɔru ko

kpá bu ben sinambun goo nin gari duari. Kpa na n wãa ben suunu sã sere ka baadommaa.

¹⁰ Wunε tɔnun bii, a Isireliba dii ten kpunaa sãsio kpa bu sekuru wa ben toranun sã, kpa bu wa bu yen kpunaa yen asansi mεeri. ¹¹ Sekuru tã n bu mwa yèn sã ba tuba ye ba kua, a bu dii ten kpunaa sãsio nge mε ba koo tu banisina, ten dεebu ka ten yasum ka ten kɔnnɔsu ka ten ganan buraru ka ten woodaba, a ye kpuro yoruo ben nɔni biru. Ba koo wooda ye kpuro swiwa ten bana sã. Yeni ya ko n sãawa ten banan wooda. ¹² Guuru wɔllɔ batuma ye ya ka bu sikerenε, ba koo ye garisiwa dεera. Yeniwa ya sãa dii ten wooda.

Yãku yeru ka yãkunu

¹³ Durɔ wi, u yãku yeru yĩira ka yĩirutia ye ya ka gɔm soo teeru ka nɔm wĩ teeru nε. Wɔru ge ga ka yãku yee te sikerenε gen yasum mu sãawa yĩirutia tia. Ma yen dukum mu sãa yĩirutia tia. Ma yen nɔɔ bɔkan biruɔ, ya sãa gɔm soorun bɔnu. ¹⁴ Saa wɔru gen tem di n ka girari sãa yee ten temɔ ya kua yĩirutii yiru. Ma yen yasum mu maa sãa yĩirutia tia. Saa yãku yee ten bɔka piibun di n ka girari ten bɔka bakaa, ya sãawa yĩirutii nne. Ma yen yasum maa sãa yĩirutia tia. ¹⁵ Yãku yee ten wɔllɔ mi ba ra dɔɔ sɔre, ten gunum mu sãawa yĩirutii nne, ma ba kãanu nne kua ba gira tia tia ten goonun yinna yenɔ. ¹⁶ Yãku yee ten goonu nne kpuro nu nεwa. Nu sãawa yĩirutii wɔkura yiru yiru. ¹⁷ Ten bɔka yirusen goonu nne kpuro nu nεwa. Ni kpuro nu mɔwa yĩirutii wɔkura nne nne. Ma ba wɔru kua ye sã ba ka ye sikerena yĩirutia tian yasum saka. Bɔka

yen nɔɔ bɔka ya sãawa gɔm soorun bɔnu. Ma yen yɔɔtii yi mɛɛra sɔɔ yari yeru gia.

¹⁸ Durɔ wi, u maa nùn sɔɔwa u nɛɛ, tɔnun bii, amɛniwa Yinni Gusunɔ u gerua. U nɛɛ, dɔma te ba yãku yee te bana ba kpa, ma ba kã bu yãku dɔɔ mwaararuginu ko kpa bu yɛm yɛka, wooda ye ba koo swĩ wee. ¹⁹ Lefiba sɔɔ, Sadɔkun bweseru sɔɔra kaa yãku kowobu wuna ba n da nùn yãkuru kue kpa a bu naa kinɛ kpendu wɛ torarun yãkurun sɔ. ²⁰ Kpa a ten yɛm sua a yɛka yãku yee ten kãanu nne ye sɔɔ ka ten goonu nne ye sɔɔ ka sere maa yen bɔka yiruse ye sɔɔ a ka sikerena. Nge mɛya kaa ka yãku yee te disu wɔka kpa a tu sãrasia. ²¹ Kpa a naa kinɛ ten yaa sua a doke dɔɔ sɔɔ batuma gaa sɔɔ ye ba sɔɔru kua tɔɔwɔ. ²² Tɔru yiruse sɔɔ, kaa ka boo kinɛru nawa te ta ñ alebu gaa mɔ kpa a ka tu yãkuru ko torarun sɔ. Nge mɛya kaa ka sãa yee te sãrasia nge mɛ a raa kua ka naa kinɛ te. ²³ À n torarun yãku te kua a kpa, kaa maa naa kinɛru ka yãa kinɛru sua ni nu kun alebu gaa mɔ. ²⁴ Kpa a ka nu da wi, Yinni Gusunɔn mi a ka yãkuru ko. Yãku kowobu ba koo nin yaa bɔru yɛkawa kpa bu ka nùn ye yãku dɔɔ mwaararuguru kua. ²⁵ Sɔɔ nɔɔba yirun baa sɔɔ tɔɔ baatere, kaa n da boo kinɛru ka naa kinɛru ka yãa kinɛru gowa a ka torarun yãkuru ko. ²⁶ Nge mɛya sɔɔ nɔɔba yiru yen baa sɔɔ ba koo ka yãku yee te sãrasia kpa ta n wãa wi, Yinni Gusunɔn sɔ. ²⁷ Sɔɔ nɔɔba yiru yen biru, sɔɔ nɔɔba itase, yãku kowobu ba koo kpĩ bu den tɔmbu yãku dɔɔ mwaararuginu ka siarabuginu kua wi, Yinni Gusunɔn mi. Kpa u ka bɛɛ nɔnu geu mɛɛri. Wi, Yinni Gusunɔwa u yeni gerua.

Sāa yerun kənnə

ge ga wāa sōo yari yeru gia

44

¹ Durə wi, u maa ka Esekieli da tōwə kənnə ge ga wāa sōo yari yeru gia. N deema kənnə ge, ga kenuawa. ² Yera Yinni Gusunə u nūn sōowa u nεε, kənnə ge, ga kō n kenuawa ba n̄ gu keniama. Goo kun maa sarə mi, domi nε, Gusunə Isireliban Yinniwa na dua min di. Yen sō, ga kō n kenuawa. ³ Adama bεen kparo u koo kpī u sina mi, u ka di nε Yinni Gusunən wuswaaə. Wiya u koo maa kpī u du kənnə gen adərən di kpa u yari min di.

Bango sariba ba n̄ duo

Yinni Gusunən sāa yerə

⁴ Ma durə wi, u ka Esekieli da kənnəwə ge ga wāa sōo yēsən nəm geu gia sāa yee ten dee deeru. Ye Esekieli u mεera yera u wa wee Yinni Gusunən yiikon girima ya win sāa yee te yiba. Ma u yiira u wiru ten girari. ⁵ Yera Yinni Gusunə u nεε, tənun bii, a wunen laakari dokeo kpa a mεeri sāa sāa ka wunen tiin n̄ni kpa a swaa daki a n̄ ye kon nun sō sāa yee ten woodaban sō. A yen dubu ka yen yaribun wooda n̄ni dokeo.

⁶ A Isireliba sōwə be, be ba sāa mēm n̄o sariba a nεε, ben daa kōsa ye, ya den man nua. ⁷ Wee ba dera tən tuko bango sariba be ba n̄ man sāamə ba dua n̄n sāa yerə ba tu disi doke. Sanam mε be, Isireliba ba man yākuru kuammε ka p̄ε ka yaa gum ka yaa yem, ba ku ra n̄n arukawani mēm n̄owε ben daa kōsan sō. ⁸ Ben tii ba n̄ n̄n sāa yerun s̄mburu n̄ni doke. Adama s̄ba ba tu n̄m s̄ndia. ⁹ Nε, Yinni

Gusunɔ na nɛɛ, tɛ, sɔɔ goo ù n wãa ben suunu sɔɔ, ma u ñ man sãamɔ, ma u ñ maa bango kue, u ñ duɔ nen sãa yeru mi.

Wooda Lefiban sɔ

¹⁰ Yeniban biru, Yinni Gusunɔ u maa nɛɛ, Lefi be ba raa ka man tonda sanam mɛ Isireliba ba man deri ma ba da ba bũnu swĩi, ba koo ben toranun are mwa. ¹¹ Ba ko n sãawa nen sãa yerun sɔm kowobu. Bera ba ko n da n sãa yee ten kãnnɔsu mara. Kpa ba n ten sɔma mɔ. Beya ba ko n da Isireliban yãku dɔɔ mwaarugirun yaa sake kpa ba n wãa nɛ Yinni Gusunɔn sɔ. ¹² Wee tɛ, ba sãa Isireliban yãku kowobu bũnun nuurɔ, ma ba dera Isireliba ba tora. Yen sɔ, kon nɔma sua n bu so kpa bu ben toranun are mwa. ¹³ Na ñ maa wuramɔ bu man susi bu Isireliba yãkuru kua. Ba ñ maa duɔ nen sãa yerun dii dɛɛrarɔ ka dii te ta dɛɛre gem gem mi. Ba koo sekuru wa kpa bu ben daa kɔsan are mwa. ¹⁴ Sãa yerun nenubun sɔma kon bu wɛ bu ko.

Wooda

yãku kowo tɔnwerobun sɔ

¹⁵ Adama yãku kowobu Lefiba Sadɔkun bweseru sɔɔ, be ba sɔmburu kua nen sãa yerɔ sanam mɛ Isireliba ba tora ba man deri, beya ba ko n da man susi bu yãkuru ko ka pɛɛ ka yaa gum ka yaa yem. Nɛ, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua. ¹⁶ Beya ba ko n da du nen sãa yerɔ kpa bu susi nen tabuluɔ bu man sã. Kpa bu nen sãa yee ten sɔmburu nɔni doke. ¹⁷ Bà n duɔ sãa yee ten yaara sɔɔkaaɔ, kon de ba n sãa yãnu dokewa ni ba kua ka wɛɛ damgii. Bà n sɔmburu mɔ sãa yee ten yaara mi ka sere ten tiin sɔɔwɔ ba ñ yãnu dokemɔ ni ba kua ka yãa sansu. ¹⁸ Ba ko n

dawani bəkuawa kpa ba n sokoto kpirinu deewa, ye kpuro ya n sãa ye ba wesa ka wɛɛ damgii. Kpa bu ku raa kpaka sɛke bu ku ka wɛnyan sɔ. ¹⁹ Bu sere yari bu da yaara mi Isireliba ba mɛnnɛ, ba koo gina ben yãku yãa ni potiriwa bu yi sãa yeru mi. Kpa bu ku raa ka nu tambu baban sɔ nu disi duura. Saa ye, kpa bu ganu doke bu ka yarima.

²⁰ Yãku kowobu ba n̄ wii pɔɔru potamɔ. Ba n̄ maa derimɔ ben seri yi dɛnya. ²¹ Yãku kowo goo u ku raa tam nɔ u sere da nɛn sãa yerun yaara sɔkkaaɔ. ²² Ben goo u ku raa maa gɔmini n̄ kun mɛ kurɔ wi ba yina sua kurɔ. Isireliba sɔra u koo wɔndia wi u kun durɔ yɛ sua. Adama u koo kpĩ u yãku kowo goon gɔmini sua.

²³ Ba koo nɛn tambu sɔasiwa ye ya sãa nɛ Gusunɔgia ka ye ya n̄ sãa nɛgia. Yeya, ye ya dɛere ka ye ya n̄ dɛere. ²⁴ Bera ba koo nɛn tambu siria nge mɛ nɛn woodaba ba gerua. Kpa bu nɛn woodaba mɛm nɔɔwa ka nɛn tɔɔ baka ni na bu wɛ, kpa bu nɛn tɔɔ wɛrarugiru bɛɛɛ wɛ.

²⁵ Yãku kowo u ku goon goru baba kpa u ku raa tii disi doke. Adama u koo kpĩ u win tiin tundon goru baba ka win mɛrogiru ka win bibuginu ka win mɔɔgiru ka win wɔnɔgiru ka win sesu wi u kun durɔ yɛgiru. ²⁶ U n̄ tii dɛerasia goo ten sɔ, sɔɔ nɔɔba yiruwa u koo ko u sere win sɔmburu tore. ²⁷ Dɔma te u koo du dii te ta dɛere mi, u koo gina win tiin toranun yãkuru ko. Nɛ, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua. ²⁸ Wee ye ya ko n̄ sãa ben tubi. Nɛna ba koo sɔmburu kua. Ba n̄ bu tem gam wɛɛmɔ ba n̄ mɔ Isireliɔ. Nɛna ko na n̄ sãa nge ben tem kɔsire. ²⁹ Ye ba ka torarun yãkunu ka yãku ni ba ra ka

toranu sɔmɛ kua ka kɛɛ ni ba ka naamɔ ka sere ye ba yi nɛ, Yinni Gusunɔn sɔ, ye kpuro ya ko n sɔawa ben dīanu. ³⁰ Dīa gbiikii ni ba koo ka nɛ, Yinni Gusunɔ naawa, nu koo kowa yāku kowobuginu. Isireliba ba ko n da ben dīa bimin som gem yāku kowobu wēwa kpa n bu domaru kua. ³¹ Adama yāku kowobu ba n̄ yaa goru n̄ kun mɛ gunɔ goru dimɔ n̄ kun mɛ ye gāanu kasuka nu go.

Tem mɛ ba koo wuna nɛnɛm

45

¹ Yinni Gusunɔ u maa nɛɛ, sanam mɛ ba koo Isireliban bwese kɛri yi tem bɔnu kua, ba koo tem gam wunawa mu n sɔa kɛru te ba Yinni Gusunɔ wɛ. Tem mɛn dɛɛbu ko n sɔawa gɔm soonu nɔrɔbun suba yɛnda nɔɔbu (25.000). Mɛn yasum maa gɔm soonu nɔrɔbun suba wɔkuru (10.000). Mɛ kpuro mu ko n sɔawa mɛ ba wuna ba yi Yinni Gusunɔn sɔ. ² Tem mɛ sɔɔra ba koo batuma wuna sɔa yerun sɔ. Yen dɛɛbu ka yen yasum mu ko n nɛwa mu n sɔa deka nɛra wunɔm wunɔm (500) kpa bu maa batuma gaa deri mi, bu ka sikerena ya n sɔa gɔm soonu weeraakuru. ³ Ba koo maa batuma gaa wuna gbiikaa ye sɔɔ mi ba koo Yinni Gusunɔn sɔa yeru swīi. Ya ko n sɔawa nɛnɛm Yinni Gusunɔn sɔ tem mɛ sɔɔ. ⁴ Yera ya ko n sɔa yāku kowobugia be, be ba ra Yinni Gusunɔ sɔmburu kue sɔa yerɔ. Miya ben dia ko n wāa ka Yinni Gusunɔn sɔa yeru. ⁵ Batuma mi Lefiba ba ko n wāa yen dɛɛbu ko n sɔawa gɔm soonu nɔrɔbun suba yɛnda nɔɔbu (25.000). Yen yasum maa gɔm soonu nɔrɔbun suba wɔkuru (10.000). Kpa bu dia yɛndu ko mi. ⁶ Yinni Gusunɔn batuma yen deederu, ba koo maa batuma gaa

wuna mi Isireliba ba koo ben dia bani. Batuma yen dɛɛbu bu ko n s̄awa ḡom soonu n̄ar̄obun suba yenda n̄oɔbu (25.000) kpa yen yasum mu n s̄a ḡom soonu n̄ar̄obun suba n̄oɔbu (5.000). ⁷ Ba koo maa batuma gaa wuna ben kparon s̄. Ya ko n w̄awa Isirelibagian n̄oɔw̄o ka sere maa Yinni Gusunogian n̄oɔw̄o. Batuma ye, ya koo dawa saa s̄oɔ duu yerun di n ka girari nim w̄okuɔ, saa maa s̄oɔ yari yerun di sere ka mi Isireliban tem mu ȳra. Yen dɛɛbu bu ko n ka Isireliban bwese kera tian tem n̄ewa. ⁸ Nge m̄eya kparobu ba ko n ben tem m̄o Isireliɔ. Ba ñ maa nen t̄ambu dam d̄arem̄o bu begim mwa. Ba koo bu mu deriawa.

Sina bokon saria ka t̄mbugia

⁹ Wee ye n̄ɛ, Yinni Gusun̄o na gerua. Na n̄ɛɛ, b̄ɛɛ Isireliban sina bibu ya den tura. I de w̄araru ka dam d̄arebu bu kpe. I gem ka wooda sw̄iȳo kpa i ku maa nen t̄ambu w̄arari ye ba m̄o. N̄ɛ, Yinni Gusun̄owa na yeni gerua.

¹⁰ I de b̄ɛɛn kiloba ka b̄ɛɛn ȳirutinu nu n s̄a dee dee. ¹¹ Sakaku ge ba ra ka d̄ia bimi ȳire ba m̄o efa ka ge ba ra ka ḡaa yarum ȳire ba m̄o bati, i de ni kpuro nu n n̄ɛ. Kpa ye kpuro ya n s̄a sakaku ge ba m̄o homerin b̄onu w̄akurun tia. ¹² Sii geesun gobi sikili tia ya n maa s̄a gobi yi ba m̄o gera yendu, kpa sikilin gobi wata ya n maa s̄a minu tia.

¹³ Wee k̄ɛɛ ni i ko i n da w̄ɛ. I n b̄ɛɛn alikama ka d̄ia bima ye ba m̄o ɔ̄su ḡa, i ko efan b̄onu n̄oɔba tian sube teeru suawa homeri tia s̄oɔ. ¹⁴ I n maa gum w̄ɛm̄o, i ko i mu ȳirewa ka sakaku ge ba m̄o bati. Bati w̄akuru ta s̄awa homeri tia. Homeri ka k̄ori ya s̄awa tia. Batin b̄onu w̄akurun tia i ko i wuna. ¹⁵ Isireliɔ, ȳaa ḡɔɔ s̄oɔ, ȳaanu goobu (200) n̄u

n wāa, yāa teera i ko i wē kērun sō ñ kun mε yāku dōo mwaararugirun sō ñ kun mε siarabun yākurun sō. Nge mεya nε, Yinni Gusunō kon ka bεε bεen toranu suuru kua. Nε Yinni Gusunōwa na yeni gerua.

¹⁶ Isireliba kpurowa ba ko n da ben kparo kēε te wē. ¹⁷ Domi wiya u ko n da yāku nin wunanōsu ko Isireliban sō suru kpao baawure sōo ka tōo wērarugiru sōo, tōo bakaru baatere sōo gesi. Yāku ni ba ko n da ko mi, niya yāku dōo mwaararuginu ka kēnu ka yāku ni ba ra ko ka gberun dīanu ka torarun yākunu ka sere siarabun yākunu.

Yāku yerun dεerasiabu

¹⁸ Ameniwa nε, Yinni Gusunō na gerua. Na nεε, suru gbiikoon tōo gbiikiru, ba koo naa kineru sua te ta ñ alebu gaa mō. Kpa bu ka sāa yee te disi wōka. ¹⁹ Yāku kowo u koo naa yen yem sua kpa u yēka sāa yee ten kōnnōn kadiriba sōo ka sere yāku yerun goonu nnen nōo bōkan wōllō ka sere dii yaara ye ya wāa sōowōn kōnnōwō kadiriba sōo. ²⁰ Suru win sōo nōoba yiruse sōo, ba koo maa yākuru ko be ba tora ba ñ ka baarun sō. Nge mεya ba koo ka sāa yee te sārasia.

²¹ Suru gbiikoon sōo wōkura nnese sōora ba koo Gōo sararibun tōo bakaru di. Ba koo tōo te diwa sōo nōoba yiru. Pēε ye ba kun seeyatia dokewa ba koo di tōo ni sōo. ²² Yen dōma te, Isireliban kparo u koo naa kineru gowa win toranu ka win tāmbuginun sō. ²³ Sōo nōoba yiru ye sōo, tōo baatere ketε kinenu nōoba yiru ka yāa kinenu nōoba yiruwa u koo go u ka yāku dōo mwaararuginu ko. Kpa u maa boo kinenu nōoba yiru go toranun yākunun sō, yen gaa ya kun alebu gaa mō. ²⁴ Yen biru alikaman som

kilo tɛna ka gum ditiri nɔɔba tia ba koo sɔndi naa ka yāaru baateren wɔllɔ.

²⁵ Suru nɔɔba yirusen sɔɔ wɔkura nɔɔbuse sɔɔ, tɔɔ bakarun sanam, yāku tee niya ba koo ko sɔɔ nɔɔba yiru ye sɔɔ ka yen som mɛ, ka gum mɛ.

Wooda

ye Isireliban kparo u koo swī

46

¹ Nɛ, Yinni Gusunɔ na nɛɛ, sāa yerun yaara sɔɔkaan kɔnnɔ ge ga wāa sɔɔ yari yeru gia, ga ko n kɛnuawa sɔɔ nɔɔba tia yè sɔɔ ba ra sɔmburu ko. Adama ba koo gu kɛniawa tɔɔ wɛrarugiru sɔɔ ka sere maa suru kpao ù n yara. ² Isireliban kparo u koo duwa saa kɔnnɔ ge ga wāa tɔɔwɔn di kpa u na u yōra kɔnnɔ gen kadirin bɔkuɔ sanam mɛ yāku kowobu ba nùn yāku dɔɔ mwaararugiru ka siarabun yākuru kuammɛ. Saa ye sɔɔ, u ko n yiirewa kɔnnɔ gen mi. Yen biru kpa u yari. Ba ñ kɔnnɔ ge kɛnumɔ sere yoka. ³ Isireliba ba koo na bu kpunawa bu Yinni Gusunɔ bɛɛɛ wɛ kɔnnɔ gen mi tɔɔ wɛrarugiru sɔɔ ka sere maa suru kpao baawure sɔɔ.

⁴ Tɔɔ wɛrarugii te sɔɔ, sina boko u koo yāku dɔɔ mwaararugiru ko ka yāa kpɛminu nɔɔba tia ka sere maa yāa kinɛ teeru. Ni kpuro nu kun alebu gaa mɔ. ⁵ U koo maa alikaman som kilo tɛna sɔndi yāa kinɛru baateren wɔllɔ ka sere maa gum ditiri nɔɔba tia som mɛn wɔllɔ. Som mɛ u kīwa u koo sɔndi yāa kpɛminu wɔllɔ. ⁶ Suru kpao ù n yara, u koo naa kinɛ kpɛndu gowa te ta ñ alebu mɔ ka yāa kpɛminu nɔɔba tia ka yāa kinɛ teeru, ni kpuro nu kun alebu mɔ. ⁷ Mɛya u koo maa alikaman som kilo

tɛna sɔndi naa kinɛru baateren wɔllɔ ka yāa kinɛru baateren wɔllɔ. U koo gum ditiri nɔɔba tia doke som mɛ sɔɔ kpa u yāa kpɛmmii nin wɔllɔ som sɔndi mɛ u kī. ⁸ Ben kparo u koo duwa saa dii yaaran kɔnnɔn di. Min diya u koo maa ka yari. ⁹ Adama Isireliba bà n man sāaru na tɔɔ bakaru garu sɔɔ, be ba dua saa kɔnnɔ ge ga wāa sɔɔ yɛsan nɔm geu gian di, ba koo yariwa ka kɔnnɔ ge ga wāa sɔɔ yɛsan nɔm dwaru gia. Be ba maa dua saa kɔnnɔ ge ga wāa sɔɔ yɛsan nɔm dwaru gian di, ba koo yariwa ka kɔnnɔ ge ga wāa sɔɔ yɛsan nɔm geu gia. Goo kun yariɔ kɔnnɔ ge u ka duan di. ¹⁰ Ben kparo u koo du sanam mɛ ba duɔ kpa u yari sanam mɛ ba yariɔ.

Yākunun wooda

¹¹ Tɔɔ bakanun sanam, bà n yākuru mɔ ka naa kinɛru ka yāa kinɛru, alikaman som kilo tɛna ba ko n da sɔndi sabe nin baateren wɔllɔ ka gum ditiri nɔɔba tia. Adama ñ n yāa kinɛ kpendun na ba ka mɔ, som mɛn nɔɔ ba kīwa ba koo ka na.

¹² Ben kparo ù n gɔru doke u yāku dɔɔ mwaararugiru ñ kun mɛ siarabun yākuru ko, ba ko n da nùn kɔnnɔ ge ga wāa sɔɔ yari yeru gia keniewa. U koo tu kowa nge mɛ u ra ko tɔɔ wɛrarugiru sɔɔ. U n yara u doona kpa bu kɔnnɔ ge kenɛ.

¹³ Tɔɔ baatere ba ko n da Yinni Gusunɔ yāku dɔɔ mwaararugiru kuenta ka yāaru wɔɔ tiagiru te ta ñ alebu gaa mɔ. Ba ko n da tu kowa bururu baatere.

¹⁴ Bururu baatere, ba ko n da yākuru kowa ka som kilo nɔɔbu ye ba burina ka gum ditiri yiru. Mɛya ba ko n da tu ko tɔɔ baatere sere ka baadommaɔ. ¹⁵ Nge mɛya bururu baatere ba ko n da Yinni Gusunɔ yāku dɔɔ mwaararugiru kua ka yāa kinɛ kpendu ka som

ka sere maa gum. Meya ba ko n da tu ko sere ka baadommao.

Ye n saa Isireliban kparon

bibugia

¹⁶ Ameniwa ne, Yinni Gusunə na gerua. Na nee, Isireliban kparo u n win bibun turo tem ka, tem me, mu koo kowa bii win bibun bweserugim.

¹⁷ Adama u n win yoo tem ka, yakiabun woə ga n tura yoo wi, u n ko n maa tem me mo. Saa ye soo, mu koo kowa wi, kparo wigim. Win bibu tənawa ba koo kpī bu win tem tubi di. ¹⁸ Kparo wi, u ku raa win tambu tem mwaari. Ye u koo win bibu wē kpuro u de ya n wee win marun di. Kpa nen tambu soo goo u ku raa ka win tem bia.

Saa yerun doo koo yeru

¹⁹ Durə wi, u ka Esekieli da dirə te ta wāa yāku kowobun sō saa yerə. U dua saa kənnə ge ga wāa sōo yēsan nəm geu gian di. Yen soo mi, ayeru gara wāa sōo duu yeru gia. ²⁰ Ma u nūn sōowa u nee, aye te, ta sāawa mi yāku kowobu ba ko n da toranun yāku yaa yike kpa bu som me ba ka yākunu kua sōme. Nge meya ba n maa ka yi dōo tōwə Isireliba bu sere ye babiri. Domi ya sāawa Yinni Gusunəgia.

²¹ Yen biru u maa ka nūn da yaara tōkaaə. Ma ba da yen goonu nee ye kpuron mi. Ma u deema ba batuma gaa wīa goo ten baateren mi. ²² Batuma yen baayeren dēebu bu sāawa gəm soonu weeru ma yen yasum maa sāa gəm soonu tēna. Ye nee ye kpuro ya newa. ²³ Ba gana kua ba ka ye nee ye kpuro sikerena. Ma ba dosu gira gana ye soo. ²⁴ Ma durə wi, u nūn sōowa u nee, ya sāawa mi sāa yee

ten sɔm kowobu ba ko n da yaa yike ye tɔmba ka yɔkuru na.

Daa te ta yarimɔ

saa sɔa yerun di

47

¹ Yen biru durɔ wi, u ka Esekieli gɔsira sɔa yerun kɔnnɔwɔ. Yera nim mu kuramɔ dii ten kɔnnɔn tem di sɔɔ yari yeru gia. Domi dii ten kɔnnɔ ga mɛɛrawa sɔɔ yari yeru gia. Ma nim mɛ, mu kokumɔ mu dɔɔ sɔa yerun nɔm geu gia yɔku yerun sɔɔ yɛsan nɔm dɔwɔrɔ gia. ² Ma u maa ka nɔn da kɔnnɔ, ge ga wɔa sɔɔ yɛsan nɔm geu gia. Ma ba besira ba da tɔɔwɔ sere kɔnnɔwɔ ge ga wɔa sɔɔ yari yeru gia. Ma Esekieli u wa nim mɛ, mu kokumɔwa nɔm geu gia. ³ Durɔ wi, u da sɔɔ yari yeru gia. N deema u wɛɛ nɛni win nɔmɔɔ. Nge mɛ u dɔɔ, u yam mi yɔira gɔm soonu nɔrɔbu (1.000). Ma u Esekieli tɔburasia. Ma nim mɛ, mu na sere win naa wɔina. ⁴ Yen biru u maa gɔm soonu nɔrɔbu yɔira. Ma u dera Esekieli u nim mɛ tɔbura. Ma nim mɛ, mu na sere win dɔu wɔina. Ma u maa susi u yɔira gɔm soonu nɔrɔbu. Ma mu na sere win pɔraɔ. ⁵ Ma u maa yɔira gɔm soonu nɔrɔbu mi n sɔa nim bwee bakarɔ te Esekieli u n kɔpɛ u tɔbura. Domi nim mɛ, mu duku. Goo kun kɔpɛ u mu tɔbura ma n kun mɔ ka kɛeri. ⁶ Ma u Esekieli sɔɔwa u nɛɛ, tɔnɔn bii, a ye kpuro mɛɛra sɔa sɔa?

Ma u ka nɔn wurama daa ten bɔɔwɔ. ⁷ Ye u ka nɔn tura mi, yera u wa dɔnu nu dabi daa ten goo gookaɔ. ⁸ Ma u nɔn sɔɔwa u nɛɛ, nim mɛ, mu koo kokuwa mu da wɔɔ bera ye ya wɔa sɔɔ yari yeru giaɔ ka wɔwa ye ba mɔ Arabaɔ kpa mu sere da nim wɔkuɔ. Mɛya mu koo nim wɔkun nim dɛɛrasia. ⁹ Mi nim

me, mu gesi dua kpuro, hunde koni ye ya wãa mi ya ko n wãaru mowa. Kpa swɛɛ yi n dabi. Domi mi nim me, mu dua kpuro mu koo me mu tie deerasiawa. ¹⁰ Saa Engedin di n ka da Eni Egalaimu, surakaba ba ko n da n wãawa mi, ba n yãakoronu keewa daa ten gooro. Ta ko n swɛɛ bwese bweseka mowa nge nim wõku ge ba sokum Mediterane. Swɛɛ yi, yi ko n dabi. ¹¹ Adama ba koo ten daa burenu ka ten yerusu deriwa bɔɔ te ta wãa min sã. ¹² Ten goonã dãa ko n kpiawa nin wurusu kun deruram, nin marum kun maa kpeem. Nu ko n da yewa suru baawure. Domi nu ko n nim waamowa sãa yerun di. Ba ko n da dãa nin marum diwa kpa bu ka nin wurusu bararun tim ko.

Yinni Gusunã u Isireliban

tem nãɔ bura yenu yimã

¹³ Amenywa ne, Yinni Gusunã na gerua. Na nee, bee Isireliba, tem me i ko i bonu ko, kon bee men nãɔ bura yenu sãsi. Yosefun bwese kera bonu yirua ya koo wa. ¹⁴ Bwese keru yi yi tien bonu ya ko n newa. Domi ne, Yinni Gusunã na nama sua na bõrua na nee, been baababara kon mu wẽ. Yen sãna bee i ko i mu wa i tubi di. ¹⁵ Tem men nãɔ bura yeru wee. Sãɔ yẽsan nam geu gia, ta torua saa nim wõku ge ba mɔ Mediteranen di n ka da Hɛtilonin swaa sere ka Sedadin wuu duu yerɔ, ¹⁶ ka Hamatiã ka Berɔtaã ka Siburaimu. N deema wuu si, su wãawa Damasi ka Hamatin nãɔ bura yerun baa sãɔ ka Hasee Hatikonin temã Hafaranin tem nãɔ bura yeru gia. ¹⁷ Nge meya sãɔ yẽsan nam geun tem nãɔ bura yee te, ta ko n wãa saa nim wõku ge ba mɔ Mediteranen di n ka girari Hasaa Enãwã Damasin tem nãɔ bura yerɔ ka Safoniã Hamatin tem nãɔ bura yerɔ. ¹⁸ Sãɔ yari yeru

gia maa tem men nɔɔ bura yeru ta koo daa te ba mɔ Yuudeni swiwa Hafaraniɔ ka Damasiɔ ka Galadiɔ ka Isireliban tem baa sɔɔ. Ta ko n wɔawa saa tem nɔɔ bura yee te ta wɔa sɔɔ yɛsan nɔm geu gian di n ka na nim wɔku bɔruguuɔ sɔɔ yari yeru gia. ¹⁹ Sɔɔ yɛsan nɔm dwaru gian tem nɔɔ bura yee te, ta koo dawa saa Tamaan di sere ka Meriban bwiaɔ Kadasiɔ kpa tu Egibitin daaru swi sere n ka girari nim wɔku ge ba mɔ Mɛditeranɛɔ. Nɔɔ bura yee te ta wɔa sɔɔ yɛsan nɔm dwaru gian, tera mi. ²⁰ Sɔɔ duu yeru gian tem nɔɔ bura yeru ta ko n sɔawa nim wɔku ge ba mɔ Mɛditeranɛ ma ya yɔra Hamatin deedeeru sɔɔ yɛsan nɔm geu gia. Sɔɔ duu yerugiara maa mi.

²¹ Bɛɛ Isireliban bwese kɛri wɔkura yiru sɔɔ ²² i ko i tem mɛ bɔnu ko ka tɛtɛ bɛɛn tii tiinɛ sɔɔ ka sɔɔ be ba wɔa ka bɛɛ ba ka bibu mara bɛɛn suunu sɔɔ. I ko i bu garisiwa nge Isireliba. Kpa i tubi ye bɔnu ko ka be sannu ka tɛtɛ. ²³ I ko i sɔɔ nɔn win baa wɛwa bwese kɛra yɛ sɔɔ u wɔa. Nɛ, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

Ba tem mɛ bɔnu kua

48

¹ Isireliban bwese kɛra baayeren yiŋsiru wee ka bɔnu ye yen baayere ya wa. Danun bwese kɛra ya yen baa wa sɔɔ yɛsan nɔm geu gia, swaa ye ya dɔɔ Hɛtiloniɔ Hamatin di n ka da Hasaa Enɔɔ gia Damasi ka Hamatigibun tem bɔkuɔ. Tem mɛ, mu wɔawa saa sɔɔ yari yerun tem nɔɔ bura yerun di n ka da sɔɔ duu yeru gia. ² Danu ben bɔkuɔ, saa sɔɔ yari yerun di n ka da sɔɔ duu yerɔ Aseɛbagima mu wɔa mi. ³ Aseɛbagim bɔkuɔ Nɛfitalibagima mu wɔa mi, saa sɔɔ yari yerun di n ka da sɔɔ duu

yerɔ. ⁴ Nefitalibagim bɔkuɔ, Manasebagima mu wãa mi, saa sɔɔ yari yerun di n ka da sɔɔ duu yerɔ. ⁵ Manasebagim bɔkuɔ Efaraimubagima mu wãa mi, saa sɔɔ yari yerun di n ka da sɔɔ duu yerɔ. ⁶ Efaraimubagim bɔkuɔ Rubenibagima mu wãa mi, saa sɔɔ yari yerun di n ka da sɔɔ duu yerɔ. ⁷ Rubenibagim bɔkuɔ Yudabagima mu wãa mi, saa sɔɔ yari yerun di n ka da sɔɔ duu yerɔ.

Tem

mɛ ba koo Yinni Gusunɔ wɛ

⁸ Yudaban tem bɔkuɔ sɔɔ yari yeru gian tem nɔɔ bura yeru mi, n ka da nim wɔku ge ba mɔ Mɛditeranɛ sɔɔ duu yeru gia, bera miya ba koo Yinni Gusunɔn tem yĩire. Mɛn dɛɛbu bu ko n ka Isirelibagim nɛwa kpa mɛn yasum mu n sãa gɔm soonu nɔrɔbun suba yɛnda nɔɔbu (25.000). Kpa bu Yinni Gusunɔn sãa yeru bani mɛn suunu sɔɔ. ⁹ Batuma ye ba koo Yinni Gusunɔ deria mi, yen dɛɛbu bu ko n sãawa gɔm soonu nɔrɔbun suba yɛnda nɔɔbu (25.000). Kpa yen yasum mu n sãa gɔm soonu nɔrɔbun suba wɔkuru (10.000). ¹⁰ Yãku kowoba ba koo batuma yen sukum sua. Kpa ya n sãa gɔm soonu nɔrɔbun suba yɛnda nɔɔbu sɔɔ yɛsan nɔm geu gia. Sɔɔ duu yeru gia gɔm soonu nɔrɔbun suba wɔkuru. Sɔɔ yari yeru gia maa gɔm soonu nɔrɔbun suba wɔkuru kpa sɔɔ yɛsan nɔm dwaru gia yen dɛɛbu bu n sãa gɔm soonu nɔrɔbun suba yɛnda nɔɔbu. Kpa Yinni Gusunɔn sãa yeru ta n wãa yen suunu sɔɔ. ¹¹ Yãku kowo Sadɔkun bibun bwesera ta ko n tem mɛ mɔ. Domi beya ba wãa nɛ, Yinni Gusunɔn sɔmburu sɔɔ sanam mɛ Lefi yãku kowo be ba tie ka Isireliba ba man deri. ¹² Batuma ye,

ya ko n s̄awa nenem ye ba wuna Isireliban tem di Lefiban tem n̄o bura yerun b̄aku. ¹³ Lefi ben tem mu ko n w̄awa ȳaku kowobugim b̄aku. Mu ko n s̄awa ḡom soonu n̄r̄abun suba yenda n̄o bu. Yen yasum maa ḡom soonu n̄r̄abun suba w̄akuru. ¹⁴ Ba ñ me s̄o gam gum d̄aram̄. Ba ñ maa kp̄e bu ka mu gam k̄asina ñ kun me bu mu goo w̄e. Domi meya mu kpuro kere ȳen s̄o mu s̄a Yinni Gusun̄gim.

Batuma ye ya ko n s̄a

sina bokogia ka wuugibugia

¹⁵ Tem me mu tie, men yasum mu s̄awa ḡom soonu n̄r̄abun suba n̄o bu (5.000). Ma men d̄ēbu bu s̄a ḡom soonu n̄r̄abun suba yenda n̄o bu (25.000). Ye kpuro ya ko n s̄awa wuugibugia. Me s̄ora ba koo ben dia bani ka sere ye ya tie. Wuun batuma yen goonu nne ye kpuro ya ko n n̄wa, ¹⁶ gooru baatere ta n s̄a ḡom soonu n̄r̄abun suba nne ka n̄era wun̄bu (4.500). ¹⁷ Ba koo batuma gaa deriwa bu ka wuu ge sikerena ya n s̄a ḡom soonu goobu ka weeraakuru (250) yen goonu nne ye kpuro s̄o. ¹⁸ Batuma ye ya tie wuugian ȳesi ȳesikāo ya ko n w̄awa ȳaku kowobugian b̄aku. Yen d̄ēbu bu ko n s̄awa ḡom soonu n̄r̄abun suba w̄akuru (10.000) s̄o yari yeru gia ka maa s̄o duu yeru gia. Batuma ye s̄ora ba koo d̄ianu duure ni ba ko n da ka be ba wuu gen s̄amburu m̄o n̄ori. ¹⁹ Ba koo s̄am kowo be ḡasiwa bwese k̄era baayeren min di. Be kpurowa ba koo wuku tem me s̄o. ²⁰ Yinni Gusun̄n tem me kpuron goonu nne kpuro nu ko n n̄wa, nu n s̄a ḡom soonu n̄r̄abun suba yenda n̄o bu n̄o bu (25.000). Me s̄ora ba koo wuun batuma w̄i. ²¹ Batuma ye ya tie, ya ko n s̄awa sina

bokogia kpa ya n Yinni Gusunɔgia ye suunu doke ka sere mi wuugibu ba koo sina. Yen yasum mu ko n s̄awa gɔm soonu n̄rɔbun suba yenda n̄ɔbu s̄ɔ yari yerun tem n̄ɔ bura yeru gia, yen d̄ɛbu bu n maa s̄aa gɔm soonu n̄rɔbun suba yenda n̄ɔbu s̄ɔ duu yeru gia nim w̄ku ge ba m̄ Mɛditeranɛ gia. Nge m̄ya batuma ye ba wuna Yinni Gusunɔn s̄ ka s̄aa yee ten s̄, ye kpuro ya ko n w̄awa tem m̄n suunu s̄ɔ. ²² Lefiban batuma ka wuugia ye, ya ko n ben kparogia b̄nu s̄awa yiru. Ya ko n w̄awa Yudabagia ye ya w̄a s̄ɔ ȳsan n̄m geu gia ka sere Bɛnyamɛɛbagia ye ya w̄a s̄ɔ ȳsan n̄m dwaru gian baa s̄ɔ.

Bwese k̄ri yi yi w̄a

s̄ɔ ȳsan n̄m dwarɔn tem

²³ Bwese k̄ri yi yi tien tem wee. Bɛnyamɛɛbagim mu ko n w̄awa saa Isireliban tem n̄ɔ bura yerun s̄ɔ yari yerun di n ka da nim w̄ku ge ba m̄ Mɛditeranɛɔ s̄ɔ duu yerɔ. ²⁴ Bɛnyamɛɛbagim b̄kuɔ Simɛɔbagima mu ko n w̄a mi, s̄ɔ yari yerun di n ka da s̄ɔ duu yerɔ. ²⁵ Simɛɔbagim b̄kuɔ Isakaribagima mu ko n maa w̄a mi, saa s̄ɔ yari yerun di n ka da s̄ɔ duu yerɔ. ²⁶ Isakaribagim b̄kuɔ Sabulonibagima mu ko n maa w̄a mi, s̄ɔ yari yerun di n ka da s̄ɔ duu yerɔ. ²⁷ Sabulonibagim b̄kuɔ Gadibagima mu ko n maa w̄a mi, s̄ɔ yari yerun di n ka da s̄ɔ duu yerɔ. ²⁸ Gadibagima mu ko n s̄aa Isireliban tem n̄ɔ bura yeru s̄ɔ ȳsan n̄m dwaru gia. Ta koo dawa saa Tamaan di sere M̄riban bwiaɔ Kadɛsiɔ, kpa tu Egibitin daaru sw̄i sere n ka da nim w̄ku ge ba m̄ Mɛditeranɛɔ. ²⁹ Tem m̄ya i ko i b̄nu ko ka tɛtɛ bɛɛ

Isireliban bwese keri sɔɔ kpa bɛɛn baawure u win bɔnu wa. Nɛ, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

Yerusalemun kɔnnɔsu

wɔkura yiru

³⁰⁻³¹ Kɔnnɔsu wɔkura yiruwɔ ba koo doke Yerusalemuɔ. Sin baagere ga koo bwese kera tian yĩsiru sɔbewa. Sɔɔ yɛsan nɔm geu gia, gana yen dɛɛbu sɔawa gɔm soonu nɔrɔbun suba nne ka nɛɛra wunɔbu (4.500). Kɔnnɔsu itawa ba koo doke mi. Teu sɔɔ, ba koo Rubɛnin yĩsiru doke, yiruse sɔɔ Yudagiru, itase sɔɔ maa Lefigiru. ³² Sɔɔ yari yeru gia maa gana ya ko n wɔa. Yen dɛɛbu bu ko n sɔa gɔm soonu nɔrɔbun suba nne ka nɛɛra wunɔbu (4.500). Ba koo kɔnnɔsu ita yaba mi. Gbiikuu ga ko n Yosefun yĩsiru mɔ, yiruse Benyamɛɛgiru, itase maa Danugiru. ³³ Sɔɔ yɛsan nɔm dwaru gian gana ya ko n ka yiɔnɔ dɛɛbu nɛwa. Ba koo maa kɔnnɔsu ita yaba mi. Gbiikuu ga ko n Simɛɔn yĩsiru mɔ, yiruse Isakarigiru, itase maa Sabulonigiru. ³⁴ Sɔɔ duu yeru gian gana ya ko n ka yi yi tie dɛɛbu nɛwa. Kpa bu yi kɔnnɔsu ita yaba nge mɛ ba yiɔnɔ kua. Gbiikuu ga ko n Gadin yĩsiru mɔ, yiruse Aɛɛgiru, itase maa Nɛfitaligiru. ³⁵ Gana ye ya koo wuu ge sikerena kpuron dɛɛbu bu ko n sɔawa gɔm soonu nɔrɔbun suba yendu yiru sari (18.000).

Saa dɔma ten di, ba ko n da wuu ge sokuwa Yinni Gusunɔ u wɔa mini.

Bibeli Gusunɔn Gari
The Holy Bible in the Baatonum language of Benin,
also called the Bariba language

copyright © 2013 SIM

Language: Bariba (Baatonum)

Translation by: SIM International

Bariba, Bibeli Gusunɔn Gari

This translation, published by the UEEB/SIM au Benin, was published in 1996.

If you are interested in obtaining a printed copy, please contact the SIM at SIM, BP 15, Parakou, Benin.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-09-10

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022
00601790-b883-5da1-83f2-d05a7fa289a8